

Examensgrunder

Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning

Kunnande som examen ger

Den som avlagt grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning uppnår en mångsidig kompetens som behövs i uppgifter inom handledning, pedagogik och kommunikation. I branschen behövs det goda färdigheter i interaktiv kommunikation och förmåga att beakta behoven av handledning hos personer med olika bakgrund och i olika åldrar. Ansvaret för dem som ska handledas och klienternas mentala och fysiska säkerhet betonas också i kompetenskraven inom branschen. Här arbetar man ofta som en del av en mångprofessionell grupp och/eller ett nätverk.

Den som har avlagt examen kan arbeta med följande uppgifter

Barnledare arbetar med uppgifter inom småbarnspedagogiken och har hand om barnets helhetsmässiga välbefinnande. De kan även arbeta med olika slag av familjer och med barn i skolåldern. Barnledare arbetar med pedagogisk verksamhet, vård och omsorg. Ledare för ungdomar och gemenskaper planerar och leder verksamhet för människor i olika åldrar. Arbetet omfattar handledning, vägledning och stöd, där tyngdpunkten ligger på att öka delaktigheten, medborgarverksamheten och det mångkulturella arbetet. Vid sidan av hobby och verksamhetsmöjligheter betonas utvecklingen av de ungas levnadsförhållanden samt tryggheten och utvidgandet av deras möjligheter att delta i samhället. Handledare i kommunikation och teckenspråk arbetar med handledning, pedagogisk verksamhet och assisterande uppgifter bland teckenspråkiga, personer med hörsel och synnedsättning, språkstörningar samt talnedsättning.

Namn på grunderna	Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning
Föreskriftens diarienummer	OPH-5150-2021
Utbildningar	Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning (381241)
Kompetensområden	Kompetensområdet för småbarnspedagogik och familjeverksamhet (1702) Kompetensområdet för handledning i kommunikation och teckenspråk (1701) Kompetensområdet för handledning av ungdomar och gemenskaper (1700)
Examensbenämningar	Ledare för ungdomar och gemenskaper (10200) Handledare i kommunikation och teckenspråk (10201) Barnledare (10102)
Träder i kraft	01.08.2022
Giltigheten upphör	31.07.2024
Pdf skapad	02.05.2025

Innehåll

1. Uppbyggnaden av examen.	1
2. Examensdelar.	6
2.1. Professionellt bemötande inom pedagogisk verksamhet och handledning, 15 kp (106331).	6
2.2. Handledning av individer, grupper och gemenskaper, 35 kp (106350).	13
2.3. Främjande av ungas växande och välbefinnande, 30 kp (106342).	23
2.4. Stödjande av delaktighet och socialt stärkande, 30 kp (106343).	33
2.5. Handledning i frivillig- och föreningsverksamhet, 15 kp (106348).	41
2.6. Handledning i verksamhet för äldre, 20 kp (106332).	49
2.7. Handledning i uttrycksförmåga, 20 kp (106333).	56
2.8. Handledning i motionsverksamhet, 15 kp (106340).	62
2.9. Handledning i natur- och upplevelseverksamhet, 20 kp (106341).	67
2.10. Handledning av personer som behöver stöd, 20 kp (106347).	74
2.11. Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp (106730).	81
2.12. Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp (106735).	84
2.13. Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp (106734).	86
2.14. Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp (106731).	88
2.15. Arbeta i ett företag, 15 kp (106733).	90
2.16. Planering av företagsverksamhet, 15 kp (106732).	92
2.17. Att främja barns utveckling, välbefinnande och lärande, 40 kp (106237).	94
2.18. Genomförande av pedagogisk verksamhet inom småbarnspedagogik, 30 kp (106349).	109
2.19. Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete, 20 kp (106344).	118
2.20. Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete i arbetsmiljön i församlingar inom Finlands evangelisk-lutherska kyrka, 25 kp (106345).	125
2.21. Arbete på finländskt teckenspråk, 30 kp (106346).	134
2.22. Användning av kommunikationsmetoder i främjandet av interaktion, 20 kp (106337).	144
2.23. Handledning av elever eller studerande som behöver stöd i kommunikationen, 20 kp (106336).	158
2.24. Handledning i kommunikation och interaktion, 20 kp (106334).	176
2.25. Handledning i verksamhet för dövblinda och synskadade klienter, 15 kp (106338).	184

2.26.Handledning av vuxna som behöver stöd i kommunikationen för att klara sig självständigt, 20 kp (106335).	192
2.27. Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig utbildning), 11 kp (106727).	206
2.28. Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp (106728).	229
2.29. Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp (106729).	234
3. Bedömning av kunnande.	247
4. Anpassning och avvikelser.	248
5. Kompetensområdet för småbarnspedagogik och familjeverksamhet.	249
6. Kompetensområdet för handledning av ungdomar och gemenskaper.	250
7. Kompetensområdet för handledning i kommunikation och teckenspråk.	251
8. Bilaga 1. Värdegrund.	252
9. Bilaga 2. Lov och behörigheter.	253

1. Uppbyggnaden av examen

En yrkesinriktad grundexamen omfattar 180 kompetenspoäng. Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning består av yrkesinriktade examensdelar (140–145 kompetenspoäng) av vilka de obligatoriska examensdelarna omfattar 105–110 kompetenspoäng och de valbara examensdelarna omfattar 35–40 kompetenspoäng. Den obligatoriska examensdelen Att främja barns växande, välbefinnande och lärande (40 kompetenspoäng) som ingår i två kompetensområden i examen är gemensam med grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen

Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning består av tre kompetensområden:

Kompetensområdet för handledning av ungdomar och gemenskaper, examensbenämning ledare för ungdomar och gemenskaper, består av fyra obligatoriska examensdelar (110 kompetenspoäng) och valbara examensdelar (35 kompetenspoäng). De obligatoriska examensdelarna är: Professionellt bemötande inom pedagogisk verksamhet och handledning (15 kompetenspoäng), Handledning av individer, grupper och gemenskaper (35 kompetenspoäng), Främjande av ungas växande och välbefinnande (30 kompetenspoäng) samt Stödjande av delaktighet och socialt stärkande (30 kompetenspoäng).

Kompetensområdet för handledning i kommunikation och teckenspråk, examensbenämning handledare i kommunikation och teckenspråk, består av fyra obligatoriska examensdelar (110 kompetenspoäng) och valbara examensdelar som omfattar 35 kompetenspoäng. De obligatoriska examensdelarna är: Arbete på finländskt teckenspråk (30 kompetenspoäng), Användning av kommunikationsmetoder i främjandet av interaktion (20 kompetenspoäng), Att främja barns växande, välbefinnande och lärande (40 kompetenspoäng) samt Handledning av elever eller studerande som behöver stöd i kommunikationen (20 kompetenspoäng). I kompetensområdet ingår tre valbara examensdelar som fördjupar och breddar kunskan inom handledning i kommunikation och teckenspråk.

Kompetensområdet för småbarnspedagogik och familjeverksamhet, examensbenämning barnledare, består av fyra obligatoriska examensdelar (105–110 kompetenspoäng) och valbara examensdelar som omfattar 35–40 kompetenspoäng. De obligatoriska examensdelarna är: Professionellt bemötande inom pedagogisk verksamhet och handledning (15 kompetenspoäng), Att främja barns växande, välbefinnande och lärande (40 kompetenspoäng), Genomförande av pedagogisk verksamhet inom småbarnspedagogiken (30 kompetenspoäng) samt Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete. Av examensdelarna Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete (20 kompetenspoäng) och Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete i arbetsmiljöer i församlingar inom Finlands evangelisk-lutherska kyrka (25 kompetenspoäng) inom kompetensområdet för småbarnspedagogik och familjeverksamhet väljer man endast den ena. Innehållet i dem är i övrigt det samma förutom att Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete i arbetsmiljöer i församlingar inom Finlands evangelisk-lutherska kyrka också innefattar det specialkunnande som behövs för uppgiften som barnledare i församlingar inom Finlands evangelisk-lutherska kyrka.

YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR 145 KP
Kompetensområdet för handledning av ungdomar och gemenskaper 145 kp
Obligatoriska examensdelar 110 kp
Professionellt bemötande inom pedagogisk verksamhet och handledning, 15 kp, O
Handledning av individer, grupper och gemenskaper, 35 kp, O
Främjande av ungas växande och välbefinnande, 30 kp, O
Stödjande av delaktighet och socialt stärkande, 30 kp, O
Valbara examensdelar 35 kp
Handledning i frivillig- och föreningsverksamhet, 15 kp
Handledning i verksamhet för äldre, 20 kp
Handledning i uttrycksförmåga, 20 kp
Handledning i motionsverksamhet, 15 kp
Handledning i natur- och upplevelseverksamhet, 20 kp
Handledning av personer som behöver stöd, 20 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp
<i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i>
Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen 5-15 kp
<i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i>
Högskolestudier 5-15 kp
<i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i>
Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier 1-25 kp
Kompetensområdet för småbarnspedagogik och familjeverksamhet 145 kp
Obligatoriska examensdelar 85 kp
Professionellt bemötande inom pedagogisk verksamhet och handledning, 15 kp, O
Att främja barns utveckling, välbefinnande och lärande, 40 kp, O

Genomförande av pedagogisk verksamhet inom småbarnspedagogik, 30 kp, O
Obligatoriska valbara examensdelar inom kompetensområdet 20-25 kp
Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete, 20 kp
Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete i arbetsmiljön i församlingar inom Finlands evangelisk-lutherska kyrka, 25 kp
Valbara examensdelar 35-40 kp
Handledning i verksamhet för äldre, 20 kp
Handledning i uttrycksförmåga, 20 kp
Handledning i motionsverksamhet, 15 kp
Handledning i natur- och upplevelseverksamhet, 20 kp
Handledning av personer som behöver stöd, 20 kp
Handledning i frivillig- och föreningsverksamhet, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp <i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i>
Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen 5-15 kp <i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i>
Högskolestudier 5-15 kp <i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i>
Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier 1-25 kp
Kompetensområdet för handledning i kommunikation och teckenspråk 145 kp
Obligatoriska examensdelar 110 kp
Arbete på finländskt teckenspråk, 30 kp, O
Att främja barns utveckling, välbefinnande och lärande, 40 kp, O
Användning av kommunikationsmetoder i främjandet av interaktion, 20 kp, O
Handledning av elever eller studerande som behöver stöd i kommunikationen, 20 kp, O
Valbara examensdelar 35 kp

Handledning i kommunikation och interaktion, 20 kp
Handledning i verksamhet för dövblinda och synskadade klienter, 15 kp
Handledning av vuxna som behöver stöd i kommunikationen för att klara sig självständigt, 20 kp
Handledning i verksamhet för äldre, 20 kp
Handledning i uttrycksförmåga, 20 kp
Handledning i motionsverksamhet, 15 kp
Handledning i natur- och upplevelseverksamhet, 20 kp
Handledning av personer som behöver stöd, 20 kp
Handledning i frivillig- och föreningsverksamhet, 15 kp
Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp
Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp
Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp
Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp
Arbeta i ett företag, 15 kp
Planering av företagsverksamhet, 15 kp
Examensdel som grundar sig på lokala krav på yrkesskicklighet 5-15 kp <i>Examensdelen eller examensdelarna omfattar kunnande som grundar sig på arbetslivets lokala behov och som lämpar sig för fler än en arbetsplats. Utbildningsanordnaren namnger examensdelen utifrån en verksamhetshelhet i arbetslivet och fastställer omfattningen på den i kompetenspoäng. Utbildningsanordnaren fastställer kraven på yrkesskicklighet och bedömning av kunnandet på motsvarande sätt som i de yrkesinriktade examensdelarna.</i>
Examensdel från en yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller specialyrkesexamen 5-15 kp <i>Till examen kan man välja en yrkesinriktad examensdel eller yrkesinriktade examensdelar som finns fastställda i examensgrunderna. Valet kan ske från grunderna för en annan yrkesinriktad grundexamen, en yrkesexamen eller en specialyrkesexamen.</i>
Högskolestudier 5-15 kp <i>Examensdelen omfattar högskolestudier som stöder det yrkesinriktade kunnandet.</i>
Delområden av gemensamma examensdelar, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier 1-25 kp
GEMENSAMMA EXAMENSDELAR 35 KP <i>Kunnande i kommunikation och interaktion omfattar minst 12 kompetenspoäng, kunnande i matematik och naturvetenskap minst 6 kompetenspoäng och kunnande om samhälle och arbetsliv minst 9 kompetenspoäng. Därtill ska det i de gemensamma examensdelarna ingå valbara mål för kunnandet som den studerande väljer från en eller flera gemensamma examensdelar och ett eller flera delområden på så sätt att omfattningen på 35 kp uppfylls</i>
Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig utbildning), 11 kp
Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp
Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp
Valbara mål för kunnandet inom gemensamma examensdelar (8 kp inom svenskspråkig yrkesutbildning) 9 kp

De valbara målen för kunnandet inom de gemensamma examensdelarna omfattar 8 kp och är valbara mål för kunnandet som är fastställda i examensgrunderna eller andra valbara mål som utbildningsanordnaren beslutat om och som stöder målen för kunnandet som är fastställda för den ifrågavarande examensdelen och dess delområden i examensgrunderna. I de valbara målen för kunnandet kan också ingå kunnande som den studerande förvärvat tidigare och som stöder målen för kunnandet som är fastställda för den ifrågavarande examensdelen och dess delområden i examensgrunderna.

2. Examensdelar

2.1. Professionellt bemötande inom pedagogisk verksamhet och handledning, 15 kp (106331)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- iaktta bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciperna inom branschen
- handla professionellt i interaktionssituationer med klienter och arbetsgemenskapen
- se efter individens och gruppens välbefinnande och säkerhet
- arbeta med olika individer och respektera mångfald
- stödja individens växande och utveckling
- utföra dagliga aktiviteter inom pedagogisk verksamhet och handledning
- följa de grundläggande färdigheterna i arbetslivet
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande iakttar bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciperna inom branschen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i enlighet med lagstiftningen, dokumenten och värdegrunden inom branschen• iakttar tystnadsplikten• iakttar anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen• följer branschens yrkesetiska regler och avtal samt reflekterar över det egna växandet i yrket
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i enlighet med lagstiftningen, dokumenten och värdegrunden inom branschen samt motiverar sina lösningar utifrån dem• iakttar tystnadsplikten• iakttar anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen• följer yrkesetiska regler och avtal, reflekterar över det egna växandet i yrket samt identifierar sina egna behov av utveckling
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i enlighet med lagstiftningen, dokumenten och värdegrunden inom branschen, motiverar på ett mångsidigt sätt sina lösningar utifrån dem samt förstår lagstiftningens och dokumentens innebörd i sitt arbete• iakttar tystnadsplikten• iakttar anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen• följer branschens yrkesetiska regler och avtal, reflekterar över det egna växandet i yrket samt identifierar sina egna behov av utveckling och beaktar dem i sitt arbete

Den studerande arbetar professionellt i interaktionssituationer med klienter och arbetsgemenskapen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter klienterna och medlemmarna i arbetsgemenskapen på ett professionellt och likvärdigt sätt • deltar i olika interaktionssituationer i arbetsgemenskapen och följer god sed • lägger märke till en klients olika känslor och identifierar sina egna känslor i interaktionssituationer • beaktar gester, miner, kroppsspråk och tonfall som är lätta att lägga märke till hos klienter i interaktionssituationer • uttrycker saker korrekt • observerar stämningen i en interaktionssituation • beaktar individens självbestämmanderätt och delaktighet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter klienterna och medlemmarna i arbetsgemenskapen på ett professionellt och likvärdigt sätt • arbetar med olika människor i interaktionssituationer i arbetsgemenskapen och följer god sed • lägger märke till klientens olika känslor, beaktar olika känslor på ett professionellt sätt samt identifierar sina egna känslor i interaktionssituationer • beaktar klienternas gester, miner, kroppsspråk och tonfall samt använder ordlös kommunikation i interaktionssituationer • kommunicerar sakligt och tydligt och lyssnar på andra • observerar stämningen i interaktion och uppmuntrar klienterna att samarbeta sinsemellan • beaktar individens självbestämmanderätt och delaktighet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter klienterna och medlemmarna i arbetsgemenskapen på ett professionellt och likvärdigt sätt • arbetar på ett flexibelt och initiativtagande sätt med olika människor i interaktionssituationer i arbetsgemenskapen och följer god sed • lägger märke till och beaktar på ett professionellt sätt klienternas olika känslor, förstår känslornas betydelse i interaktionssituationer och utvecklar den egna förmågan att uttrycka känslor • beaktar klienternas gester, miner, kroppsspråk och tonfall, använder ordlös kommunikation i interaktionssituationer samt förstår den ordlösa kommunikationens betydelse i sitt arbete • kommunicerar sakligt och tydligt, lyssnar på andra samt bemöter individerna på ett likvärdigt sätt • observerar stämningen i interaktion, uppmuntrar klienterna att samarbeta sinsemellan och leder skapandet av en positiv atmosfär • beaktar individens självbestämmanderätt och delaktighet i sitt arbete.

Den studerande ser efter individens och gruppens välbefinnande och säkerhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• deltar i omsorgen om individens välbefinnande och säkerhet• arbetar med förståelse för det egna arbetets betydelse för klientens välbefinnande• iakttar författningar, bestämmelser och regler som gäller arbetarskyddet• behärskar färdigheterna på FHJ1-nivå• arbetar enligt hygienanvisningarna
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• deltar i omsorgen om individens eller gruppens fysiska, mentala och sociala välbefinnande och i omsorgen om säkerheten• arbetar med förståelse för det egna arbetets betydelse för klientens välbefinnande samt känner till andra faktorer som främjar välbefinnandet• iakttar författningar, bestämmelser och regler som gäller arbetarskyddet• behärskar färdigheterna på FHJ1-nivå• arbetar enligt hygienanvisningarna
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• ser efter individens eller gruppens fysiska, mentala och sociala välbefinnande och säkerhet• arbetar med förståelse för det egna arbetets betydelse för klientens välbefinnande samt känner till andra faktorer som främjar välbefinnandet och säkerheten för klienten• iakttar författningar, bestämmelser och regler som gäller arbetarskyddet• behärskar färdigheterna på FHJ1-nivå• arbetar enligt hygienanvisningarna.

Den studerande arbetar med olika individer och respekterar mångfald.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med beaktande av individens och gruppens mångfald • känner till det centrala i den finländska kulturen och kulturtraditionen samt reflekterar över sina egna värderingar och attityder • arbetar med respekt för särdragen och vanorna i olika kulturer, religioner och livsåskådningar • bemöter på ett naturligt sätt olika individer med olika bakgrund • arbetar genom att använda sig av kunskap om de vanligaste behoven av växande och stöd • arbetar med olika individer genom att beakta deras behov tillsammans med arbetsgemenskapen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med beaktande av individens och gruppens mångfald och reflekterar över hur de egna attityderna och värderingarna inverkar i interaktionssituationer • känner till finländsk kultur och kulturtradition, reflekterar över sina egna värderingar och attityder samt utnyttjar kunskapen om den finländska kulturen i sitt arbete • arbetar med respekt för särdragen och vanorna i olika kulturer, religioner och livsåskådningar och uppmuntrar individer att sätta värde på den egna kulturen i sitt handlande • signalerar genom sitt eget handlande acceptans och värdesättande av olika individer med olika bakgrund • arbetar genom att använda sig av kunskap om de vanligaste behoven av växande och stöd • arbetar med olika individer med beaktande av deras behov och styrkor
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar mångfald hos individerna och i gruppen och reflekterar över hur de egna attityderna och värderingarna inverkar i interaktionssituationer samt utvecklar sina arbetssätt i möten med mångfald • känner till finländsk kultur och kulturtradition på ett mångsidigt sätt, reflekterar över sina egna värderingar och attityder samt utnyttjar kunskapen om den finländska kulturen och om integrationens betydelse i sitt arbete • arbetar med respekt och förståelse för särdragen och vanorna i olika kulturer, religioner och livsåskådningar samt uppmuntrar individer att sätta värde på den egna kulturen i sitt handlande • skapar aktivt en positiv, tolerant och uppmuntrande atmosfär vid mötet med olika klienter från olika kulturer • arbetar genom att mångsidigt använda sig av kunskap om de vanligaste behoven av växande och stöd • arbetar med olika individer genom att mångsidigt beakta deras behov och styrkor.

Den studerande stöder individens växande och utveckling.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• stöder som medlem i arbetsgemenskapen individens helhetsmässiga växande och utveckling• känner till målen för verksamhetsmiljön samt de centrala begreppen i pedagogisk verksamhet och handledning• stöder klientens växande och utveckling genom att genomföra verksamheten i samarbete med arbetsgemenskapen• identifierar individens styrkor och erbjuder upplevelser av att lyckas• kartlägger individens verksamhetsmiljöer
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• stöder genom sin verksamhet på ett mångsidigt sätt individens helhetsmässiga växande och utveckling• arbetar enligt målen för verksamhetsmiljön och använder centrala begrepp i branschen i sin verksamhet• stöder klientens växande och utveckling genom att planera och genomföra verksamheten i samarbete med arbetsgemenskapen• identifierar individens styrkor och erbjuder upplevelser av att lyckas• känner till betydelsen av verksamhetsmiljön och människorelationer för individens växande och utveckling
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• främjar genom sitt handlande individens helhetsmässiga växande och utveckling på ett mångsidigt sätt genom att tillämpa kunskap om människors utveckling och växande• arbetar enligt målen för verksamhetsmiljön, använder centrala begrepp i branschen i sin verksamhet och förstår betydelsen av pedagogisk verksamhet i sitt arbete• stöder klientens växande och utveckling genom att planera och genomföra mångsidig verksamhet i samarbete med arbetsgemenskapen och klienterna• identifierar individens styrkor och erbjuder mångsidiga upplevelser av att lyckas• känner till betydelsen av verksamhetsmiljön och människorelationer för individens växande och utveckling samt beaktar den i sin verksamhet.

Den studerande utför dagliga aktiviteter inom pedagogisk verksamhet och handledning.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utför dagliga aktiviteter i samarbete med arbetsgemenskapen med beaktande av individens eller gruppens behov• arbetar enligt arbetsgemenskapens arbetsplan eller dagsschema• använder sedvanliga handledningsmetoder och redskap i sin arbetsmiljö
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• planerar och utför dagliga aktiviteter i samarbete med arbetsgemenskapen med beaktande av individens eller gruppens behov och önskemål samt genom att använda sin kunskap om livscykeln• arbetar självständigt enligt arbetsgemenskapens arbetsplan eller dagsschema• använder sedvanliga och för situationen lämpliga handledningsmetoder och redskap i sin arbetsmiljö
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och utför mångsidiga dagliga aktiviteter i samarbete med arbetsgemenskapen med beaktande av individens eller gruppens behov och önskemål samt använder sin kunskap om livscykeln• arbetar självständigt enligt arbetsgemenskapens arbetsplan eller dagsschema och förutser olika situationer• använder mångsidiga och för situationen lämpliga handledningsmetoder och redskap i sin arbetsmiljö.

Den studerande följer de grundläggande färdigheterna i arbetslivet

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • kan arbeta enligt arbetsgemenskapens värderingar och mål • arbetar enligt arbetsplatsens regler och anvisningar och ber vid behov om handledning • tar del av arbetsplatsens arbetarskyddsbestämmelser och -anvisningar och följer dem • arbetar i enlighet med arbetstagarfärdigheterna • klär sig enligt arbetsgemenskapens praxis och sköter sin personliga hygien • ser till sin arbetsförmåga och sitt välbefinnande i arbetet • arbetar med avtalade arbetsuppgifter och känner till andra yrkesgrupper i arbetsmiljön och deras arbetsuppgifter • arbetar enligt principerna för hållbar utveckling • kan använda arbetsplatsens digitala verktyg enligt anvisningarna och känner till principerna för hur de används • deltar i ett möte i arbetsgemenskapen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • kan arbeta enligt arbetsgemenskapens värderingar och mål • arbetar enligt arbetsplatsens regler och anvisningar • tar del av arbetsplatsens arbetarskyddsbestämmelser och -anvisningar och följer dem samt deltar i utvecklingen av arbetarskyddet i samarbete med arbetsgemenskapen • arbetar i enlighet med arbetstagarfärdigheterna och känner som arbetstagare till rättigheterna och skyldigheterna i sitt arbete • klär sig enligt arbetsgemenskapens praxis och sköter sin personliga hygien • ser till sin arbetsförmåga och sitt välbefinnande i arbetet • arbetar ansvarsfullt med avtalade arbetsuppgifter, hjälper andra vid behov samt känner till andra yrkesgrupper i arbetsmiljön och deras arbetsuppgifter • arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och utvecklar aktivt sitt kunnande • använder arbetsplatsens digitala verktyg och känner till principerna för hur de används • deltar aktivt i ett möte i arbetsgemenskapen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • kan arbeta enligt arbetsgemenskapens värderingar och mål • arbetar självständigt enligt arbetsplatsens regler och anvisningar i olika situationer • tar del av arbetsplatsens arbetarskyddsbestämmelser och -anvisningar och följer dem samt deltar i utvecklingen av arbetarskyddet och arbetshälsan i samarbete med arbetsgemenskapen • arbetar enligt arbetstagarfärdigheterna och känner som arbetstagare till rättigheterna och skyldigheterna i sitt arbete och förstår innebörden av dem för sitt arbete • klär sig enligt arbetsgemenskapens praxis och sköter sin personliga hygien • ser till sin arbetsförmåga och sitt välbefinnande i arbetet • arbetar ansvarsfullt och flexibelt i föränderliga arbetsuppgifter, känner till de övriga yrkesgrupperna i arbetsmiljön samt deras arbetsuppgifter och ansvarsområden och hjälper vid behov andra • arbetar enligt principerna för hållbar utveckling och utvecklar aktivt sitt kunnande och sina arbetssätt

	<ul style="list-style-type: none"> • kan använda arbetsplatsens digitala verktyg på ett mångsidigt sätt och känner till principerna för hur de används • deltar aktivt i ett möte i arbetsgemenskapen genom att på eget initiativ ge förslag till utveckling.
--	---

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • utvärderar sina professionella kommunikationsfärdigheter • utvärderar sitt eget arbete och tar emot respons • ger på begäran respons i sin arbetsgemenskap • känner till sina egna professionella styrkor
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • utvärderar sina professionella kommunikationsfärdigheter och utvecklar dem vid behov utifrån respons • utvärderar sitt eget arbete och använder sig vid behov av respons • känner till sina egna professionella styrkor och behov av att utvecklas • ger uppmuntrande respons i sin arbetsgemenskap
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • utvärderar på ett mångsidigt sätt sina professionella kommunikationsfärdigheter och utvecklar dem vid behov utifrån respons samt tar emot responsen på ett konstruktivt sätt • utvärderar och utvecklar aktivt sitt eget arbete utifrån responsen • ger uppmuntrande och utvecklande respons i arbetsgemenskapen • känner till sina egna professionella styrkor och utvecklingsbehov samt sitt eget professionella växande.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta med dagliga uppgifter inom pedagogik och handledning i en miljö för pedagogisk verksamhet och handledning. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.2.Handledning av individer, grupper och gemenskaper, 35 kp (106350)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- iaktta de bestämmelser, föreskrifter och verksamhetsprinciper som styr arbetet
- planera och genomföra verksamhet för individer och grupper eller gemenskaper
- handleda gruppen i att arbeta tillsammans med beaktande av gruppens utvecklingsfas
- arbeta genom att använda metoder för handledning
- handleda i hållbar livsstil samt planera och genomföra en utflykt, ett läger eller ett evenemang
- se till den övergripande säkerheten för dem som ska handledas och beakta faktorer som ansluter sig till arbetarskyddet
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande iakttar de bestämmelser, föreskrifter och verksamhetsprinciper som styr arbetet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den aktuella lagstiftning och de verksamhetsanvisningar för arbetsmiljön som styr arbetet under handledning av arbetsgruppen• handlar enligt principerna för likabehandling och jämlikhet med dem som ska handledas• bemöter dem som ska handledas som individer och medlemmar i gruppen• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer• ser till den övergripande säkerheten för dem som ska handledas och beaktar faktorer som ansluter sig till arbetarskyddet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den aktuella lagstiftning och de verksamhetsanvisningar för arbetsmiljön som styr arbetet• handlar enligt principerna för likabehandling och jämlikhet med dem som ska handledas och främjar en atmosfär som respekterar mångfald genom sin verksamhet• bemöter dem som ska handledas som individer och medlemmar i gruppen genom att lyssna och respektera dem• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer och motiverar sin verksamhet• ser till den övergripande säkerheten för dem som ska handledas och beaktar faktorer som ansluter sig till arbetarskyddet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den aktuella lagstiftning och de verksamhetsanvisningar för arbetsmiljön som styr arbetet och motiverar sin verksamhet• handlar enligt principerna för likabehandling och jämlikhet med dem som ska handledas och främjar en verksamhetskultur som respekterar mångfald i sin arbetsgemenskap• bemöter dem som ska handledas som individer och medlemmar i gruppen genom att lyssna och respektera dem och främjar utvecklingen av sociala färdigheter• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer och motiverar sin verksamhet och löser etiska utmaningar som gäller arbetet• ser till den övergripande säkerheten för dem som ska handledas och beaktar faktorer som ansluter sig till arbetarskyddet.

Den studerande planerar och genomför verksamhet för individer och grupper eller gemenskaper.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför en helhet för handledning av individer och grupper tillsammans med arbetsgemenskapen med beaktande av ålder, behov och önskemål hos dem som ska handledas • beaktar mångfalden hos dem som ska handledas i planeringen och genomförandet • väljer tillsammans med arbetsgemenskapen individuell handledning eller grupphandledning enligt behoven hos dem som ska handledas • utarbetar en plan för handledningen med en tidsplan och handlar enligt den samt är medveten om betydelsen av en reservplan i sitt arbete • beaktar verksamhetsmiljöns möjligheter i planeringen och genomförandet tillsammans med arbetsgemenskapen • informerar arbetsgemenskapen om handledningshelheten • samarbetar med arbetsgemenskapen och förstår betydelsen av arbetsfördelningen i planeringen och genomförandet • handleder individer och grupper genom att använda kunskap om handledning av individer och grupper • löser problemsituationer i samarbete med medlemmarna i arbetsgemenskapen • behöver handledning i hanteringen av arbets- och handledningsprocessen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför en målinriktad helhet för handledning av individer och grupper eller gemenskaper med beaktande av ålder, utvecklingsnivå, behov och önskemål hos dem som ska handledas • beaktar mångfalden hos dem som ska handledas i planeringen och genomförandet och använder sig av kunskap om målgruppen • väljer individuell handledning eller grupphandledning enligt behoven hos dem som ska handledas • utarbetar en plan och en reservplan med en tidsplan för handledningen och handleder enligt dem • beaktar verksamhetsmiljöns olika möjligheter i planeringen och genomförandet • informerar om och marknadsför sin handledningshelhet till arbetsgemenskapen och dem som ska handledas • samarbetar med arbetsgemenskapen enligt en på förhand överenskommen arbetsfördelning och förstår betydelsen av att på förhand komma överens om arbetsfördelningen i planeringen och genomförandet • handleder individer och grupper eller gemenskaper genom att mångsidigt använda kunskap om handledning av individer och grupper eller gemenskaper • löser de vanligaste problemsituationerna självständigt • arbetar på egen hand i arbets- och handledningsprocessen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför en målinriktad och mångsidig helhet för handledning av individer och grupper eller gemenskaper med beaktande av ålder, utvecklingsnivå och behov hos dem som ska handledas och tar med dem i planeringen

- beaktar mångfalden hos dem som ska handledas i planeringen och genomförandet och använder mångsidigt kunskap om målgruppen
- väljer individuell handledning eller grupphandledning enligt behoven hos dem som ska handledas och motiverar sitt handlande
- utarbetar en plan och en reservplan med en tidsplan för handledningen, handleder enligt planen och kan ändra den utarbetade planen när behovet kräver det
- beaktar mångsidigt verksamhetsmiljöns olika möjligheter i planeringen och genomförandet och motiverar betydelsen av tillgänglighet
- informerar om och marknadsför sin handledningshelhet till arbetsgemenskapen, dem som ska handledas och eventuella intressentgrupper på ett ändamålsenligt sätt
- planerar arbetsfördelningen för handledningen tillsammans med andra, arbetar enligt den och är flexibel vid behov
- handleder individer och grupper eller gemenskaper och motiverar mångsidigt sitt handlande med kunskap om av individer och grupper eller gemenskaper
- löser problemsituationer självständigt
- arbetar systematiskt i arbets- och handledningsprocessen och behärskar den i sin helhet.

Den studerande handleder gruppen i att arbeta tillsammans med beaktande av gruppens utvecklingsfas.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • kan redogöra för gruppens utvecklingsfaser • är medveten om betydelsen av principer, regler eller avtal för en grupp i handledningen av grupper eller gemenskaper • kan tillsammans med arbetsgemenskapen skapa sammanhållning i gruppen som ska handledas • uppmuntrar dem som ska handledas till interaktion och samarbete sinsemellan • ger tillsammans med arbetsgemenskapen dem som ska handledas möjligheter att påverka • uppmuntrar och ger respons till dem som ska handledas respons
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar utvecklingsfasen i gruppen som ska handledas i sin verksamhet och kan motivera varför gruppen behöver olika slag av handledning i olika faser • gör tillsammans med dem som ska handledas upp principer, regler eller avtal för gruppens verksamhet och förstår betydelsen av dem i sitt arbete • skapar sammanhållning i gruppen som ska handledas och förstår betydelsen av den för gruppens funktionsförmåga • främjar ömsesidig interaktion och samarbetsfärdigheterna hos dem som ska handledas • ger dem som ska handledas möjligheter att påverka • uppmuntrar, motiverar, ger dem som ska handledas respons samt skapar en positiv atmosfär genom sin handledning
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar utvecklingsfasen i gruppen som ska handledas i sin verksamhet och tillämpar mångsidigt kunskap om gruppdynamik och hur den inverkar på handledningen • gör tillsammans med dem som ska handledas upp principer, regler eller avtal för gruppens verksamhet m och förstår betydelsen av dem i sitt arbete och arbetar konsekvent • skapar sammanhållning i gruppen som ska handledas och kan motivera betydelsen av gruppssammanhållningen för grupper i olika utvecklingsfaser • främjar ömsesidig interaktion och samarbetsfärdigheterna hos dem som ska handledas och är medveten om betydelsen av olika personligheter och roller för gruppens verksamhet • ger dem som ska handledas mångsidiga möjligheter att påverka • uppmuntrar, motiverar och ger dem som ska handledas respons allmänt och gemenskapligt och skapar en positiv atmosfär genom sin handledning och sin egen verksamhet.

Den studerande arbetar genom att använda metoder för handledning.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar genom att tillsammans med arbetsgemenskapen använda kreativa och funktionella metoder för handledning • väljer tillsammans med arbetsgemenskapen metoder som passar för individuell handledning och grupphandledning med beaktande av färdigheterna hos dem som ska handledas • anpassar handledningens metoder, så att de lämpar sig för målgruppens ålder enligt anvisningar • kan i arbetsgemenskapen redogöra för betydelsen av några av de metoder för handledning som hen använder har för människans välbefinnande • använder tillsammans med arbetsgemenskapen centrala verktyg och material • beaktar faktorer som rör estetik och trivsel • beaktar i sin verksamhet möjligheterna och aktörerna i miljön • deltar i valet av de digitala informationsmiljöer och andra miljöer som ska användas i handledningen och använder dem enligt anvisningar
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • kan välja och självständigt använda kreativa och funktionella metoder för handledning som stöder uppnåendet av de uppställda målen • väljer metoder som passar i individuell handledning och grupphandledning med beaktande av de psykiska, fysiska och sociala färdigheterna hos dem som ska handledas samt situationen och kan leda sådan verksamhet som alla kan delta i • anpassar handledningens metoder, så att de lämpar sig för målgruppens ålder • kan i arbetsgemenskapen redogöra för betydelsen av de metoder för handledning som hen använder har för människans välbefinnande • använder och motiverar valet av centrala verktyg och material och handleder i användningen av dem • planerar verksamheten på sitt handledningsområde enligt principer som främjar estetik och trivsel • beaktar i sin verksamhet möjligheterna och aktörerna i miljön och kan främja spontan aktivitet hos deltagarna • väljer digitala verksamhetsmiljöer som stöder målen för arbetet och använder dem självständigt som en del av handledningsprocessen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • kan välja och använder självständigt och mångsidigt kreativa och funktionella metoder för handledning som stöder uppnåendet av de uppställda målen • väljer metoder med beaktande av de psykiska, fysiska och sociala färdigheterna hos dem som ska handledas samt situationen och kan leda delaktig verksamhet som alla kan delta i • anpassar handledningens metoder, så att de lämpar sig för målgruppen och kan tillämpa kunskap i handledningen av personer i olika åldrar • kan i arbetsgemenskapen på ett omfattande sätt redogöra för betydelsen av de metoder för handledning som hen använder har för människans välbefinnande

- beaktar i målinriktad handledning förhållandena vid valet av centrala verktyg och material, handleder i användningen av dem och anpassar sin kännedom om verktyg eller metoder i föränderliga förhållanden
- planerar verksamheten på sitt handledningsområde enligt principer som främjar estetik och trivsel samt utvecklar verksamheten på sitt handledningsområde enligt principer som främjar estetik och trivsel
- beaktar i sin verksamhet möjligheterna och aktörerna i miljön, främjar spontan aktivitet hos deltagarna och inspirerar dem att ta del av nya metoder
- använder mångsidigt digitala verksamhetsmiljöer enligt målen för sitt arbete och tillämpar dem på nya sätt med beaktande av behoven hos dem hen ska handleda.

Den studerande handleder i hållbar livsstil samt planerar och genomför en utflykt, ett läger eller ett evenemang.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar enligt målen och principerna för hållbar utveckling • handleder genom den egna verksamheten dem som hen ska handleda i hållbar livsstil • planerar och genomför en utflykt, ett läger eller ett evenemang som handledare tillsammans med arbetsgemenskapen • handlar med kännedom om de centrala principerna för läger- och utflyktsverksamhet eller ordnandet av ett evenemang • väljer alternativ och arbetsmetoder som respekterar naturen och är miljövänliga i aktiviteterna som medlem av arbetsgruppen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar enligt målen och principerna för hållbar utveckling och tillämpar kunskap • handleder genom den egna verksamheten dem som hen ska handleda i hållbar livsstil och i att handla enligt verksamhetsprinciperna för hållbar utveckling • planerar och genomför en utflykt, ett läger eller ett evenemang som handledare självständigt eller enligt arbetsgemenskapens praxis samt använder mångsidigt det egna kunnandet • arbetar enligt de centrala principerna för läger- och utflyktsverksamhet eller ordnandet av ett evenemang • väljer alternativ och arbetsmetoder som respekterar naturen och är miljövänliga för aktiviteterna
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar enligt målen och principerna för hållbar utveckling, tillämpar kunskap och motiverar sina lösningar • handleder genom den egna verksamheten dem som hen ska handleda i hållbar livsstil och i att handla enligt verksamhetsprinciperna för hållbar utveckling och motiverar sitt handlande med kunskap • planerar och genomför en utflykt, ett läger eller ett evenemang som handledare självständigt eller enligt arbetsgemenskapens praxis samt använder mångsidigt och kreativt det egna kunnandet samt kollegiala handledare i sitt arbete • arbetar enligt de centrala principerna för läger- och utflyktsverksamhet eller ordnandet av ett evenemang och använder kunskap i utvecklingen av läger- och utflyktsverksamhet eller ordnandet av ett evenemang • väljer alternativ och arbetsmetoder som respekterar naturen och är miljövänliga för aktiviteterna med förståelse för ansvarsfull verksamhet.

Den studerande ser till den övergripande säkerheten för dem som ska handledas och beaktar faktorer som ansluter sig till arbetarskyddet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sin verksamhet födoämnesallergier och de vanligaste sjukdomarna hos dem som ska handledas • vet vilken betydelse läkemedelsplanen har i sitt arbete • känner till läkemedelsbehandlingen av de vanligaste sjukdomarna och vet vilken den egna uppgiften är inom behandlingen • beaktar tillsammans med arbetsgemenskapen på ett förebyggande sätt de fysiska, psykiska och sociala riskerna ifråga om säkerheten • beaktar tillsammans med arbetsgemenskapen säkerheten och säkerhetsföreskrifterna i planeringen, anvisningarna och genomförandet av handledningen och vet vem som ska informeras om risker som gäller säkerheten • väljer tillsammans med arbetsgemenskapen utrustning, tillbehör och verktyg som är ändamålsenliga med tanke på säkerheten • tar del av säkerhetsplanen och räddningsplanen för handledningshelheterna • beaktar upprätthållandet av handlings- och arbetsförmågan i sitt arbete
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sin verksamhet på eget initiativ födoämnesallergier och de vanligaste sjukdomarna hos dem som ska handledas • vet vilken betydelse läkemedelsplanen har i sitt arbete • känner till läkemedelsbehandlingen av de vanligaste sjukdomarna och vet vilken den egna uppgiften är inom behandlingen • beaktar på ett förebyggande sätt de fysiska, psykiska och sociala riskerna ifråga om säkerheten • beaktar säkerheten och säkerhetsföreskrifterna i planeringen, anvisningarna och genomförandet av handledningen och vet vem som ska informeras om risker som gäller säkerheten • väljer utrustning, tillbehör och verktyg som är ändamålsenliga med tanke på säkerheten och testar dem före användningen • utarbetar tillsammans med arbetsgruppen en säkerhetsplan för handledningshelheterna och tar del av räddningsplanen • beaktar upprätthållandet av handlings- och arbetsförmågan i sitt arbete, reglerar belastningen i arbetet och är motiverad att följa en sund livsstil
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sin verksamhet på eget initiativ och på ett förebyggande sätt födoämnesallergier och de vanligaste sjukdomarna samt behoven av stöd hos dem som ska handledas • vet vilken betydelse läkemedelsplanen har i sitt arbete och känner till de centrala bestämmelserna inom läkemedelsbehandling • känner till läkemedelsbehandlingen av de vanligaste sjukdomarna och vilken den egna uppgiften är inom behandlingen • beaktar på ett förebyggande sätt de fysiska, psykiska och sociala riskerna ifråga om säkerhet i sitt arbete och utvecklar en säker verksamhet i samarbete med de andra

	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar mångsidigt säkerheten och säkerhetsföreskrifterna i planeringen, anvisningarna och genomförandet av handledningen och vet vem som ska informeras om risker som gäller säkerheten • väljer självständigt utrustning, tillbehör och verktyg som är ändamålsenliga med tanke på säkerheten och testar dem före användningen • utarbetar en säkerhetsplan för handledningshelheterna och tar del av räddningsplanen • beaktar upprätthållandet av handlings- och arbetsförmågan i sitt arbete, reglerar belastningen i arbetet och är motiverad att följa och främja en sund livsstil.
--	---

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • upprätthåller för egen del ett gott arbetsklimat • tar emot respons av dem som ska handledas och av sina arbetskamrater • känner till sina egna styrkor och utvecklingsområden i behärskaandet av arbetsprocessen och handledningen • ätter upp mål för yrkesinriktat växande och utveckling
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • upprätthåller och främjar för egen del ett gott arbetsklimat • ber om respons av dem som ska handledas och av sina arbetskamrater och ändrar sin verksamhet vid behov • identifierar realistiskt sina egna styrkor och utvecklingsområden i behärskaandet av arbetsprocessen och handledningen • sätter upp mångsidiga mål för sitt yrkesinriktade växande och sin utveckling
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • upprätthåller och främjar för egen del ett gott arbetsklimat och samverkan • ber om respons av dem som ska handledas och av sina arbetskamrater genom olika metoder, utifrån vilka hen utvärderar och utvecklar sitt eget arbete • känner realistiskt till sina egna styrkor och utvecklingsområden i behärskaandet av arbetsprocessen och handledningen och vill utifrån dem utvecklas till expert på området • sätter upp mångsidiga mål för sitt yrkesinriktade växande och sin utveckling och kan redogöra för en realistisk plan för hur de kan uppnås.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov i en miljö för pedagogisk verksamhet och handledning med uppgifter i systematisk och målinriktad handledning av individer, grupper eller gemenskaper. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.3. Främjande av ungas växande och välbefinnande, 30 kp (106342)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- iaktta de aktuella bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciperna som styr arbetet
- arbeta genom att använda sig av kunskap om ungdomen och fenomen i ungdomen
- hjälpa och stödja ungas växande och välbefinnande
- beakta den ungas familj och närståendenätverk i sin verksamhet
- planera och genomföra verksamhet i form av projekt
- främja delaktighet och uppmuntra till påverkan
- handleda unga i etiskt tänkande och att begrunda sina värderingar
- arbeta genom att använda sig av digitala verksamhetsmiljöer och genomföra teknik- och mediepedagogik
- arbeta i sektorsövergripande nätverk
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande iakttar bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciperna som styr arbetet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar aktuell lagstiftning inom ungdomsarbetet och arbetsmiljöns anvisningar för verksamheten• behandlar unga och medlemmarna i arbetsgemenskapen likvärdigt och jämlikt• bemöter den unga som en unik individ• arbetar genom att beakta de yrkesetiska grunderna, verksamhetssätten och arbetsplatsens värderingar inom ungdomsarbetet• handlar med beaktande av den ungas intresse och iakttar anmälningsskyldigheten i barnskyddslagen• handlar enligt verksamhetsprinciperna för förebyggande barnskydd• handlar könssensitivt• arbetar med kännedom om huvuddragen i ungdomsarbetets historia
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar aktuell lagstiftning inom ungdomsarbetet och arbetsmiljöns anvisningar för verksamheten samt motiverar sina lösningar utifrån dem• behandlar unga och medlemmarna i arbetsgemenskapen likvärdigt och jämlikt• bemöter den unga som en unik individ samt förmedlar en uppskattande och accepterande atmosfär• arbetar genom att beakta de yrkesetiska grunderna, verksamhetssätten och arbetsplatsens värderingar inom ungdomsarbetet och motiverar sitt handlande• handlar med beaktande av den ungas intresse och iakttar anmälningsskyldigheten i barnskyddslagen• handlar enligt verksamhetsprinciperna för förebyggande barnskydd och motiverar de val hen gör i arbetet• handlar könssensitivt• arbetar med kännedom om huvuddragen i ungdomsarbetets historia och de centrala utvecklingslinjer som påverkat det
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar aktuell lagstiftning inom ungdomsarbetet och arbetsmiljöns anvisningar för verksamheten, motiverar på ett mångsidigt sätt sina lösningar utifrån dem samt förstår betydelsen av lagstiftningen och anvisningarna i sitt arbete• behandlar unga och medlemmarna i arbetsgemenskapen likvärdigt och jämlikt• bemöter den unga som en unik individ samt förmedlar en uppskattande, accepterande och respekterande atmosfär• arbetar genom att beakta de yrkesetiska grunderna, verksamhetssätten och arbetsplatsens värderingar inom ungdomsarbetet, motiverar sitt handlande och löser etiska utmaningar• handlar med beaktande av den ungas intresse och iakttar anmälningsskyldigheten i barnskyddslagen• handlar enligt verksamhetsprinciperna för förebyggande barnskydd och motiverar mångsidigt de val hen gör i arbetet• handlar könssensitivt

	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med kännedom om huvuddragen i ungdomsarbetets historia och de centrala utvecklingslinjer som påverkat det och förstår deras betydelse i ungdomsarbetets nuvarande praxis.
--	---

Den studerande arbetar genom att använda sig av kunskap om ungdomen och fenomen i ungdomen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • uppfattar särdrag som hör samman med den ungas liv • stöder den ungas växande och utveckling och använder sig av kunskap ungas växande och utveckling som medlem i arbetsgruppen • beaktar aktuella fenomen i ungdomen i sin verksamhet • samarbetar med arbetsgemenskapen och beaktar ungas uppväxksammanhang
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar de särdrag och utmaningar i utvecklingen som hör samman med ungas liv i sin verksamhet • stöder den ungas växande och utveckling med beaktande av individuella behov och använder sig av kunskap om ungas växande och utveckling • arbetar med beaktande av aktuella fenomen i ungdomen • arbetar med beaktande av de ungas uppväxksammanhang, aspekter kring tillhörighet och gemenskapliga metoder
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sitt arbete de särdrag och utmaningar i utvecklingen som hör till de ungas liv samt identifierar risker och skyddande faktorer • stöder en balanserad uppväxt och utveckling hos den unga med beaktande av individuella behov och använder sig av kunskap om ungas växande och utveckling • arbetar med beaktande av aktuella fenomen i ungdomen och kan vid behov ingripa i dem • arbetar med beaktande av de ungas uppväxksammanhang, aspekter kring tillhörighet och gemenskapliga metoder och kan motivera sin verksamhet med kunskap om betydelsen av ungas uppväxksammanhang.

Den studerande hjälper och stöder ungas växande och välbefinnande.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • ger positiv respons till dem som ska handledas och stöder dem när de lyckas med något • hjälper dem som ska handledas att känna igen olika känslor genom att använda kunskap om mentalt välbefinnande • stöder genom sin handledarverksamhet den ungas välbefinnande och en hälsosam livsstil • informerar dem som ska handledas om betydelsen av näring, vila, motion och människorelationer • använder sig av kunskap om betydelsen av säkerhetsfärdigheter och handleder i medvetenheten om betydelsen av sexuell och kroppslig självbestämmanderätt • kan redogöra för en barnskyddsprocess • uppmuntrar den unga till en meningsfull fritid • känner till aktörer inom olika sektorer som stöder ungas växande och välbefinnande
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • stöder förandet och upprätthållandet av en positiv identitet, jagbild och självkänsla hos den som ska handledas genom att ge respons och stödja dem när de lyckas med något • hjälper de unga att känna igen, sätta namn på och uttrycka olika känslor genom att mångsidigt använda kunskap om mentalt välbefinnande • stöder genom sin handledarverksamhet den ungas välbefinnande och en hälsosam livsstil och förstår betydelsen av värderingar och val av livsstil i handledningsprocessen • handleder dem som ska handledas i en sund livsstil genom att mångsidigt använda sig av kunskap om betydelsen av en sund livsstil • handleder dem som ska handledas i att förstå trygghetsgränser och integritet samt främjar den ungas medvetenhet om sexualitet och kroppslig självbestämmanderätt • kan vid behov bemöta och stödja en ung person som är delaktig i en barnskyddsprocess • uppmuntrar den unga till en meningsfull fritidsverksamhet och kan vägleda till hobbyer • kan använda sig av aktörer inom olika sektorer i främjandet av ungas växande och välbefinnande
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • stöder genom mångsidiga metoder förandet och upprätthållandet av en positiv identitet, jagbild och självkänsla hos den som ska handledas genom att ge respons och stödja dem när de lyckas med något • handleder unga i att uttrycka och acceptera olika känslor med hjälp av olika övningar och använder mångsidigt kunskap om mentalt välbefinnande • stöder genom sin handledarverksamhet de ungas välbefinnande och en hälsosam livsstil, förstår betydelsen av värderingar och val av livsstil i handledningsprocessen samt utvecklar handledningen med mångfald som utgångspunkt • handleder dem som ska handledas i en sund livsstil och att hantera vardagen och livet samt stöder den unga i att bli vuxen • handleder dem som ska handledas i att förstå trygghetsgränser och integritet samt främjar aktivt deras medvetenhet om sexualitet och kroppslig självbestämmanderätt och ger stöd

	<ul style="list-style-type: none"> • kan vid behov bemöta och stödja en ung person som är delaktig i en barnskyddsprocess och använda kunskap om barnskyddsprocesser • uppmuntrar den unga till en meningsfull fritidsverksamhet och kan vägleda till hobbyer medveten om dess betydelse för en ung persons växande och välbefinnande • kan aktivt använda sig av aktörer inom olika sektorer i främjandet av ungas växande och välbefinnande.
--	---

Den studerande beaktar den ungas familj och närstående nätverk i sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • är medveten om de ungas olika närstående nätverk och aktivitets- och uppväxtmiljöer och förstår betydelsen av dem i den ungas liv • förhåller sig respektfullt till variationen i familjerna och närstående nätverken bland dem som ska handledas samt till deras värderingar och förstår betydelsen av dem handledningen • är medveten om betydelsen av de ungas kamratgrupp och kamratstöd för de ungas funktionsförmåga och välbefinnande
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handleder den unga med förståelse för betydelsen av närstående nätverket samt verksamhets- och uppväxtmiljön i hans liv • förhåller sig respektfullt till variationen i familjerna och närstående nätverken bland dem som ska handledas samt till deras värderingar och förstår betydelsen av dem handledningen samt beaktar möjligheterna i samarbetet med föräldrarna och vårdnadshavarna • är medveten om betydelsen av de ungas kamratgrupp och kamratstöd för de ungas funktionsförmåga och välbefinnande, uppmuntrar dem som ska handledas att diskutera sinsemellan och kan motivera betydelsen av kamratgruppen med kunskap
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handleder den unga med förståelse för närstående nätverkets samt verksamhets- och uppväxtmiljön i hans liv samt hjälper dem att bli självständiga med förståelse för betydelsen av närstående nätverkets stöd • förhåller sig respektfullt till variationen i familjerna och närstående nätverken bland dem som ska handledas samt till deras värderingar och förstår betydelsen av dem i handledningen samt samarbetar med föräldrarna och vårdnadshavarna i enlighet med arbetsplatsens praxis • är medveten om betydelsen av de ungas kamratgrupp och kamratstöd för de ungas funktionsförmåga och välbefinnande, uppmuntrar dem som ska handledas att diskutera sinsemellan och kan motivera betydelsen av kamratgruppen med kunskap samt kan motivera sitt handlande med kunskap om marginalisering.

Den studerande planerar och genomför verksamhet i form av projekt.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • deltar enligt anvisningar i planeringen och genomförandet av faserna i ett projektarbete • kan tillsammans med arbetsgemenskapen välja ändamålsenliga metoder, material och verktyg för att främja ungas växande och välbefinnande • är medveten om budgetens betydelse i sitt arbete • utvärderar framgångarna och utvecklingsområdena i projektarbetet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar på eget initiativ med planering och genomförande av ett projekt och som medlem i en projektgrupp • kan välja ändamålsenliga metoder, material och verktyg för att främja ungas växande och välbefinnande • gör upp en budget för handledningshelheten • utvärderar hur projektet genomförts enligt de uppställda målen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför ett arbete i projektform enligt arbetsplatsens praxis genom att göra målgruppen delaktig med målet att göra de unga till aktiva aktörer • kan välja ändamålsenliga och mångsidiga metoder, verktyg och material för att främja ungas växande och välbefinnande och kan motivera sitt handlande med kunskap • gör upp en budget för handledningshelheten, följer upp hur ekonomin genomförs i arbetet och använder sig av det mest helhetsekonomiska sättet att ordna verksamheten • utvärderar hur projektet lyckats enligt de uppställda målen och utvecklar sina arbetssätt samt reflekterar över möjligheterna att fortsätta med projektet.

Den studerande främjar delaktighet och uppmuntrar till påverkan.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar principerna om aktivt medborgarskap, delaktighet och påverkan i sin verksamhet • uppmuntrar under handledning de unga att påverka i ärenden som gäller dem själva genom att använda några metoder för påverkan • är medveten om ungdomsarbetets möjligheter att påverka de ungas levnadsförhållanden och kan kommunicera om fenomen som gäller de unga i den egna arbetsgemenskapen • känner till de regionala planer som gäller unga
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • ordnar möjligheter för målgruppen att bli hörda i ärenden som gäller dem • uppmuntrar de unga till att påverka i ärenden som gäller dem själva genom att använda några metoder för påverkan • är medveten om ungdomsarbetets möjligheter att påverka de ungas levnadsförhållanden och kan kommunicera om fenomen som gäller ungdomen i sin verksamhetsmiljö • arbetar enligt de regionala planer som gäller unga
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • stöder dem som ska handledas i att påverka, delta i samhällsdebatten och i beslutsfattande som gäller dem samt att ta initiativ • uppmuntrar de unga till att påverka i ärenden som gäller dem själva genom att använda olika metoder för påverkan • är medveten om ungdomsarbetets möjligheter att påverka de ungas levnadsförhållanden och kan kommunicera om fenomen som gäller unga till samarbetspartner • arbetar enligt de regionala planer som gäller unga och motiverar sitt handlande med kunskap.

Den studerande handleder unga i etiskt tänkande och att begrunda sina värderingar.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • känner till betydelsen av sina egna värderingar och bemöter personer som ska handledas och som kommer från olika kulturella bakgrunder och med olika värderingar på ett naturligt sätt • lägger märke till olika konfliktsituationer bland de unga och ingriper i dem enligt praxis på arbetsplatsen • känner igen rasistisk och sexistisk aktivitet • stöder etiskt tänkande hos de unga tillsammans med arbetsgemenskapen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • känner till betydelsen av sina egna värderingar och bemöter personer som ska handledas och som kommer från olika kulturella bakgrunder och med olika värderingar på ett naturligt sätt genom att skapa en respekterande atmosfär • lägger märke till olika konfliktsituationer bland de unga och kan ingripa i dem • känner igen rasistisk och sexistisk aktivitet och ingriper aktivt i dem enligt arbetsplatsens praxis • stöder etiskt resonemang hos dem som ska handledas och handlar konstruktivt i konfliktsituationer som gäller värderingar
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • känner till betydelsen av sina egna värderingar och bemöter personer som ska handledas och som kommer från olika kulturella bakgrunder och med olika värderingar på ett naturligt sätt genom att skapa en respekterande och accepterande atmosfär med förståelse för betydelsen av fostran till internationalism i sitt arbete • ingriper aktivt i rasistisk och sexistisk aktivitet och främjar aktivt jämlikhet och tolerans • lägger märke till olika konfliktsituationer bland dem som ska handledas, kan ingripa i dem på ett konsekvent sätt och uppmuntrar de unga till att lösa konflikter på ett positivt sätt • handleder de unga i etiskt tänkande och handlar konstruktivt i konfliktsituationer som gäller värderingar.

Den studerande arbetar genom att använda sig av digitala verksamhetsmiljöer och genomför teknik- och mediepedagogik.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar genom att använda sig av kunskap om betydelsen av digitala medier i de ungas liv • känner till möjligheterna i teknik- och mediepedagogik • använder digitala verksamhetsmiljöer enligt anvisningar i sitt arbete
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar genom att använda sig av kunskap om betydelsen av digitala medier som central uppväxt- och verksamhetsmiljö för unga • arbetar genom att använda sig av möjligheterna i teknik- och mediepedagogik • använder digitala verksamhetsmiljöer i sitt arbete
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar genom att mångsidigt använda sig av kunskap om betydelsen av digitala medier som central uppväxt- och verksamhetsmiljö för unga • arbetar genom att använda sig av möjligheterna i teknik- och mediepedagogik på ett omfattande sätt • använder självständigt aktuella digitala verksamhetsmiljöer i sitt arbete • håller sitt kunnande uppdaterat och tar med de unga i utvecklingen av metoder för digitalt ungdomsarbete.

Den studerande arbetar i sektorsövergripande nätverk.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • kan arbeta med kännedom om att de egna arbetsuppgifterna och målen med arbetet är en del av en mer omfattande helhet • arbetar i sin verksamhetsmiljö med olika arbetstagare och känner till deras arbetsuppgifter och ansvarsområden • känner till den egna arbetsplatsens sektor och kan redogöra för de funktionella skillnaderna mellan privata, offentliga och tredje sektorn • beaktar närliggande branschers arbetsformer och tjänster • kan lyssna på unga och som medlem i arbetsgruppen vägleda dem till rätt hjälp i servicenätverket • känner till möjligheterna till samarbete med skolgemenskapen och skolungdomsarbetet i sitt arbete samt utbildningens betydelse i de ungas liv
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • kan arbeta med kännedom om att de egna arbetsuppgifterna och målen med arbetet är en del av ett sektorsövergripande nätverksarbete • arbetar i sin verksamhetsmiljö med olika arbetstagare och yrkesgrupper och känner till deras arbetsuppgifter och ansvarsområden • kan redogöra för vilken sektor den egna arbetsplatsen representerar och för exempel på alla sektors verksamhetsmiljöer, verksamhetsprinciper, verksamhetsformer och finansieringssystem • beaktar närliggande branschers arbetsformer och tjänster samt verksamhetsmiljöns samarbetsnätverk och samarbetsformer • kan lyssna på unga och vägleda dem till rätt hjälp genom att använda sig av kunskap om servicenätverk för unga • arbetar genom att använda skolgemenskapens möjligheter och stöder unga i olika frågor som gäller skolgemenskapen samt kan motivera skolgångens betydelse
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • kan arbeta med kännedom om att de egna arbetsuppgifterna och målen med arbetet är en del av ett sektorsövergripande nätverksarbete och utvecklar praxis tillsammans med andra aktörer • arbetar i sin verksamhetsmiljö med olika arbetstagare och yrkesgrupper och känner till deras arbetsuppgifter och ansvarsområden samt principerna för sektorsövergripande arbete • kan redogöra för vilken sektor den egna arbetsplatsen representerar och känner till den egna arbetsplatsens och de andra sektorernas verksamhetsmiljöer, verksamhetsprinciper, verksamhetsformer och finansieringssystem • beaktar närliggande branschers arbetsformer och tjänster samt verksamhetsmiljöns samarbetsnätverk och samarbetsformer och arbetar på ett naturligt sätt i samarbetsnätverken och tillämpar kunskap om det regionala ungdomsarbetet i sitt arbete • kan lyssna på den unga och vägleda hen till rätt hjälp genom att mångsidigt använda kunskap om servicenätverk för unga samt om målen för stödande av unga • deltar i samarbetet med skolgemenskapen och stöder unga i olika frågor som gäller skolan samt motiverar skolgångens betydelse.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin egen verksamhet och ändrar på den enligt anvisningar samt tar emot respons om sitt arbete• utvärderar sin yrkesmässiga utveckling och ställer upp mål för yrkesinriktat växande• sätter värde på sitt arbete
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• ber om respons och utvärderar sin egen verksamhet och ändrar på den vid behov• Utvärderar mångsidigt sin yrkesmässiga utveckling och ställer upp mål för yrkesinriktat växande• sätter värde på sitt arbete och utvecklar sitt kunnande
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• ber aktivt om respons och utvecklar sitt eget arbete utifrån den• bedömer mångsidigt yrkesmässiga utveckling, ställer upp mål för yrkesinriktat växande och motiverar sitt handlande• sätter värde på och utvecklar sitt arbete och sitt kunnande samt lär av andra.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta med unga i en miljö för pedagogisk verksamhet och handledning med dagliga uppgifter i pedagogisk verksamhet, handledning och främjande av välbefinnande. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.4. Stödjande av delaktighet och socialt stärkande, 30 kp (106343)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- iaktta de bestämmelser, föreskrifter och verksamhetsprinciper som styr arbetet
- arbeta med ett förebyggande grepp
- använda metoder för socialt stärkande och identifiera behovet av dem
- stödja klienternas delaktighet och tillhörighet
- använda arbetsmiljöns sätt att dokumentera
- arbeta enligt principerna för servicehandledning
- stödja dem som ska handledas i svåra livssituationer
- se till sitt eget välbefinnande och sin säkerhet
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande iakttar de bestämmelser, föreskrifter och verksamhetsprinciper som styr arbetet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den aktuella lagstiftning och de anvisningar för arbetsmiljöns verksamhet som styr arbetet• handlar jämlikt och rättvist med dem som ska handledas• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer• behandlar ansvarsfullt de uppgifter hen får och iakttar datasekretessen och de principer som gäller dataöverföring och sekretess• iakttar tystnadsplikten• arbetar i enlighet med arbetsmiljöns säkerhetsföreskrifter
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den aktuella lagstiftning och de anvisningar för arbetsmiljöns verksamhet som styr arbetet och samt motiverar sina lösningar utifrån dem• handlar jämlikt, rättvist och respekterar mångfald• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer• behandlar ansvarsfullt de uppgifter hen får och iakttar datasekretessen och de principer som gäller dataöverföring och sekretess• iakttar tystnadsplikten• arbetar i enlighet med arbetsmiljöns säkerhetsföreskrifter och vet hur man ska handla i hotfulla och i våldsamma situationer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den aktuella lagstiftning och de anvisningar för arbetsmiljöns verksamhet, motiverar på ett mångsidigt sätt sina lösningar utifrån dem samt förstår betydelsen av lagstiftningen och anvisningarna i sitt arbete• arbetar jämlikt, rättvist och respekterar mångfald och stöder tillhörighet• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer• behandlar ansvarsfullt de uppgifter hen får och iakttar datasekretessen och de principer som gäller dataöverföring och sekretess• iakttar tystnadsplikten• arbetar i enlighet med arbetsmiljöns säkerhetsföreskrifter, främjar arbetssäkerheten genom sitt handlande och vet hur man ska handla i hotfulla och i våldsamma situationer.

Den studerande arbetar med ett förebyggande grepp.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar enligt anvisningar i förebyggande arbete • identifierar behovet av tidigt stöd och att ta saker till tals och handlar enligt arbetsgemenskapens praxis • arbetar genom att främja välbefinnandet hos dem som ska handledas • känner till de sociala och psykiska konsekvenserna som beroenden och mental hälsa har på välbefinnandet och livshandlingen hos dem som ska handledas • identifierar en individs behov av att stärkas socialt • kan redogöra för betydelsen av närstående nätverket i socialt stärkande
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar i förebyggande arbete och förstår betydelsen av det för dem som ska handledas • identifierar behovet av tidigt stöd och att ta saker till tals och kan arbeta med klienten enligt arbetsgemenskapens praxis • arbetar genom att främja välbefinnandet samt vardags- och livshandlingen hos dem som ska handledas • identifierar de psykiska och sociala konsekvenserna som beroenden och mental hälsa har på välbefinnandet och livshandlingen hos dem som ska handledas samt uppmuntrar till en sund livsstil • identifierar en individs behov av att stärkas socialt och de riskfaktorer som leder till marginalisering • kan redogöra för betydelsen av och riskerna i närstående nätverket och andra grupper, som den som ska handledas hör till, i det sociala stärkandet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar i förebyggande arbete och förstår betydelsen av det för dem som ska handledas, deras närstående nätverk och samhället • arbetar enligt praxis för tidigt stöd och att ta saker till tals och förstår deras betydelse i det förebyggande arbetet • arbetar genom att mångsidigt främja välbefinnandet samt vardags- och livshandlingen hos dem som ska handledas • identifierar de psykiska och sociala konsekvenserna som beroenden och mental hälsa har på välbefinnandet och livshandlingen hos dem som ska handledas samt främjar en sund levnadsvanor • identifierar en individs behov av att stärkas socialt, de riskfaktorer som orsakar marginalisering och kan använda denna kunskap i sitt arbete • kan redogöra för betydelsen av och riskerna i närstående nätverket och andra grupper, som den som ska handledas hör till, i det sociala stärkandet samt utvecklar sitt arbete utgående från kunskap.

Den studerande använder metoder för socialt stärkande och identifierar behovet av dem.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i planeringen och uppställningen av mål för en handledningshelhet tillsammans med arbetsgemenskapens medlemmar med beaktande av individens behov • arbetar med en individ som behöver stärkas socialt • använder enligt de möjligheter arbetsgemenskapen erbjuder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter tal • handleder lösningsfokuserat med beaktande av resurserna hos dem som ska handledas • främjar genom sitt eget arbete en uppmuntrande atmosfär • deltar i stödet av en individs sociala stärkande med arbetsgemenskapens medlemmar och använder de vanligaste metoderna för socialt stärkande
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i planeringen och uppställningen av mål för en handledningshelhet med beaktande av individens och gruppens eller gemenskapens behov och intresseområden • arbetar systematiskt och målinriktat med personer som behöver stärkas socialt • använder enligt de möjligheter arbetsgemenskapen erbjuder kommunikationsmetoder som stöder och ersätter tal och förstår betydelsen av dem • handleder lösningsfokuserat och uppmuntrande med beaktande av resurserna och styrkorna hos dem som ska handledas • främjar genom sitt eget arbete en uppmuntrande atmosfär och ger dem som ska handledas positiv respons • deltar i stödet av det sociala stärkandet av en individ, grupp eller gemenskap och använder metoder som stöder och stärker den sociala funktionsförmågan
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar systematiskt och målinriktat i en handledningshelhet med att främja socialt stärkande av en individ, grupp eller gemenskap med beaktande av individens eller gruppens behov, intresseområden och funktionsförmåga • arbetar systematiskt och målinriktat med personer som behöver stärkas socialt och använder sig av möjligheterna som kamratverksamhet ger • använder mångsidigt enligt de möjligheter arbetsgemenskapen erbjuder och på ett sätt som lämpar sig för situationen kommunikationsmetoder som stöder och ersätter tal och förstår betydelsen av dem • handleder lösningsfokuserat och uppmuntrar resurserna och styrkorna hos dem som ska handledas samt stöder dem genom uppmuntran • främjar genom sitt eget arbete en uppmuntrande atmosfär och ger dem som ska handledas positiv respons med målet att var och en ska få uppleva att hen blivit sedd och hörd • deltar i stödet av det sociala stärkandet av en individ, grupp eller gemenskap och använder mångsidiga metoder samt handleder individen i att ta ansvar för den egna planen och sina mål.

Den studerande stöder klienternas delaktighet och tillhörighet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • stöder dem som ska handledas till att ta egna initiativ och är medveten om betydelsen av delaktighet som motsats till marginalisering • är medveten om sin roll som den som möjliggör att de som ska handledas handlar på eget initiativ • uppfattar vilka digitala miljöer som är relevanta för dem som ska handledas • använder metoder som stärker delaktighet • ordnar situationer, där gruppmedlemmarna upplever att de hör till gruppen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • stöder dem som ska handledas till att ta egna initiativ, deras färdigheter i att vara självgående och är medveten om betydelsen av delaktighet som motsats till marginalisering • kan arbeta som handledare och uppmuntra dem som ska handledas till verksamhet på eget initiativ • använder sig av digitala miljöer och verktyg i handledningsarbetet enligt anvisningar • använder olika metoder och arbetssätt som stärker delaktighet • ordnar situationer, där gruppmedlemmarna upplever att de hör till gruppen och gemenskapen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • stöder, uppmuntrar och stärker förmågan att ta egna initiativ hos dem som ska handledas, deras färdigheter i att vara självgående och att ta ansvar för det egna handlandet och sitt liv samt är medveten om betydelsen av delaktighet som motsats till marginalisering • ordnar möjligheter till verksamhet på eget initiativ för dem som ska handledas • kommer med idéer och testar digitala handlingsmodeller för att göra dem som ska handledas delaktiga • använder mångsidigt olika metoder och arbetssätt som stärker delaktighet • vägleder som medlem i arbetsgruppen till verksamhet, där tillhörighet och delaktighet förverkligas.

Den studerande använder arbetsmiljöns sätt att dokumentera.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• använder ett korrekt språk i dokumenteringen• skriver tillsammans med arbetsgemenskapens medlemmar in sina observationer i arbetsmiljöns dokumentationssystem och förstår betydelsen av och praxisen för införandet och dokumenteringen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• skriver på ett korrekt och professionellt språk• skriver in observationer i arbetsmiljöns dokumentationssystem enligt arbetsplatsens praxis och förstår betydelsen av införandet och dokumenteringen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• skriver ett begripligt, korrekt och professionellt språk• skriver in observationer i arbetsmiljöns dokumentationssystem enligt arbetsplatsens praxis, förstår betydelsen av införandet och dokumenteringen i sitt arbete och motiverar sitt handlande med kunskap.

Den studerande arbetar enligt principerna för servicehandledning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• arbetar med kännedom om arbetsmiljöns olika yrkesgrupper och ansvarsområden• känner till möjligheterna i sektorsövergripande samarbete• känner till de viktigaste servicenätverken och digitala rådgivnings- och hjälptjänsterna• kan berätta för en klient om verksamhetsmiljöns servicenätverk
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i samarbete med olika yrkesgrupper i den egna arbetsmiljön och känner till deras ansvarsområden• deltar enligt sina arbetsuppgifter i sektorsövergripande samarbete• känner till de viktigaste servicenätverken samt digitala rådgivnings- och hjälptjänster och förstår betydelsen av dem för välbefinnandet hos dem som ska handledas• kan handleda klienter i att använda ändamålsenliga tjänster
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• känner till olika yrkesgrupper och ansvarsområden i den egna arbetsmiljön och arbetar som medlem i en mångprofessionell arbetsgrupp• deltar enligt sina arbetsuppgifter i ett sektorsövergripande samarbetsnätverk• känner mångsidigt till olika branschers servicenätverk och digitala rådgivnings- och hjälptjänster• kan bedöma klienters servicebehov och handleda dem i att använda ändamålsenliga tjänster.

Den studerande stöder dem som ska handledas i svåra livssituationer.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• känner igen och kan bemöta en klient i en svår livssituation• är medveten om arbetsmiljöns handlingsmodeller i krissituationer• känner till de olika yrkesgrupperna som arbetar i krissituationer i arbetsmiljön
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• bemöter en klient i en svår livssituation och förstår krisens faser• kan handla enligt arbetsmiljöns handlingsmodeller i krissituationer• känner till de olika yrkesgrupperna som arbetar i krissituationer i arbetsmiljön och deras roller
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• bemöter och stöder en klient i en svår livssituation och förstår krisens faser• kan handla enligt arbetsmiljöns handlingsmodeller i krissituationer och utvecklar en säker miljö i samarbete med arbetsgruppen• känner till de olika yrkesgrupperna som arbetar i krissituationer i arbetsmiljön och deras ansvar i förhållande till sina egna uppgifter och sitt ansvar.

Den studerande ser till sitt eget välbefinnande och sin säkerhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i enlighet med sitt ansvarsområde• iakttar författningar, bestämmelser och regler som gäller arbetarskyddet• kan särskilja professionella arbetssätt från personliga arbetssätt• är medveten om betydelsen av att själv orka i sitt arbete• känner igen tecknen på hotfullt beteende
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i enlighet med sitt ansvarsområde och känner till gränserna för sin yrkesskicklighet• iakttar författningar, bestämmelser och regler som gäller arbetarskyddet• kan särskilja professionella arbetssätt från personliga arbetssätt och sätter upp professionella gränser i förhållande till dem som ska handledas• ser till att hen orkar i arbetet• känner igen tecknen på hotfullt beteende och förutser farliga situationer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i enlighet med sitt ansvarsområde, känner till gränserna för sin yrkesskicklighet och använder sig av arbetsgemenskapens stöd och mångprofessionalitet• iakttar författningar, bestämmelser och regler som gäller arbetarskyddet• kan särskilja professionella arbetssätt från personliga arbetssätt och sätter upp professionella gränser i förhållande till dem som ska handledas• arbetar inom gränserna för sina egna resurser, sörjer för att hen orkar i arbetet samt är medveten om sin egen person som arbetsverktyg• kan förutse och handla vid hotfullt beteende och farliga situationer enligt arbetsplatsens praxis.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• använder sig av professionell information i sitt arbete• är medveten om vikten av att utveckla sitt kunnande i arbetet• kan ta emot respons och ändra sin verksamhet utifrån responsen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• använder professionell information i sitt arbete och söker den i pålitliga källor• upptäcker behoven av att utveckla sitt professionella växande och kan söka information som gäller arbetet• utvecklar sin verksamhet utifrån respons
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• använder professionell information i sitt arbete, söker den i pålitliga källor och förstår betydelsen av informationssökning och fortbildning sig i sitt arbete• upptäcker behoven av att utveckla sitt professionella växande, kan söka information som gäller arbetet och redogöra för sina egna utvecklingsidéer• utvecklar sin verksamhet utifrån erhållen respons, ger konstruktiv respons och ger förslag till utveckling i arbetsgemenskapen genom att motivera sitt handlande.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta i en miljö för pedagogisk verksamhet och handledning med att planera och ordna målinriktad verksamhet för en individ, grupp eller gemenskap som behöver stärkas socialt, använda metoder för socialt stärkande samt stödja deras delaktighet och tillhörighet. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.5.Handledning i frivillig- och föreningsverksamhet, 15 kp (106348)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- iaktta de bestämmelser, föreskrifter och verksamhetsprinciper som styr arbetet
- arbeta med kännedom om organisationsstrukturen och arbetsformerna i föreningsverksamhet
- planera och genomföra verksamhet enligt värderingarna, målen och verksamhetsprinciperna för föreningsverksamheten
- inspirera och motivera till deltagande i verksamheten
- handleda och instruera frivilliga aktörer och organisera frivilligverksamhet
- leda medborgarverksamhet
- arbeta med kännedom om olika samarbetsmöjligheter och nätverk
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande iakttar de bestämmelser, föreskrifter och verksamhetsprinciper som styr arbetet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den aktuella lagstiftning som styr arbetet• känner till skillnaden mellan arbete som grundar sig på arbetsavtalslagstiftningen och frivilligt arbete• arbetar under handledning enligt medborgarnas grundläggande rättigheter, föreningens stadgar och planer• följer arbetsmiljöns värderingar och verksamhetsprinciper
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den aktuella lagstiftning som styr arbetet• känner till skillnaden mellan arbete som grundar sig på arbetsavtalslagstiftningen och frivilligt arbete• arbetar enligt medborgarnas grundläggande rättigheter, föreningens stadgar och planer• följer arbetsmiljöns värderingar och verksamhetsprinciper
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den aktuella lagstiftning som styr arbetet såsom föreningslagen och förstår dess betydelse och roll i att stärka medlemsdemokratien• känner till skillnaden mellan arbete som grundar sig på arbetsavtalslagstiftningen och frivilligt arbete• arbetar enligt medborgarnas grundläggande rättigheter, föreningens stadgar och planer och handleder i frågor om bestämmelser och instruerar vid behov dem som verkar i organisationen• följer arbetsmiljöns värderingar och verksamhetsprinciper.

Den studerande arbetar med kännedom om organisationsstrukturen och arbetsformerna i föreningsverksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• kan redogöra för organisationsstrukturen och verksamhetsprinciperna i tredje sektorn• kan redogöra för föreningens strategi, stadgar och verksamhetsgrunder
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• arbetar med förståelse för organisationsstrukturen, verksamhetsprinciperna och den speciella karaktären hos tredje sektorns aktörer i planeringen och genomförandet av verksamheten• kan använda sig av föreningens strategi, stadgar, verksamhetsplan, budgetförslag och verksamhetsberättelse
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• arbetar med förståelse för organisationsstrukturen, verksamhetsprinciperna och den speciella karaktären hos tredje sektorns aktörer i planeringen och genomförandet av en mångsidig verksamhet• kan använda sig av föreningens strategi och tillämpa kunskap om utarbetandet av verksamhetsplan, budgetförslag och verksamhetsberättelse samt om stadgar.

Den studerande planerar och genomför verksamhet enligt värderingarna, målen och verksamhetsprinciperna för föreningsverksamheten.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med kännedom om skillnaderna mellan yrkesarbete och frivilligt arbete • arbetar med kännedom om värderingarna, målen och arbetsformerna i verksamhetsmiljön • planerar en tidsplan för verksamheten i förhållande till föreningens verksamhet • behärskar arbetsprocessens olika faser som medlem i en arbetsgrupp och leder verksamheten målinriktat • är medveten om ekonomins betydelse för verksamheten och känner till de vanligaste formerna för stöd och understöd inom föreningsverksamhet • kan utarbeta statistik efter verksamheten och förstår betydelsen av den och rapporteringen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med kännedom om skillnaderna, utmaningarna och möjligheterna med yrkesarbete och frivilligt arbete • beaktar värderingarna, målen och arbetsformerna i verksamhetsmiljön i planeringen och genomförandet av verksamheten med kännedom om verksamhetsmiljöns särdrag • gör upp en tidsplan för verksamheten utgående från existerande gemensamma mål • behärskar arbetsprocessens olika faser och leder verksamheten målinriktat • kan redogöra för den ekonomiska strukturen i föreningsarbetet samt för de vanligaste stöd- och understödsformerna samt finansieringsmöjligheterna inom föreningsverksamhet • skriver rapport och utarbetar statistik efter verksamheten och förstår betydelsen av dem
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med kännedom om skillnaderna, utmaningarna och möjligheterna med yrkesarbete och frivilligt arbete och kan motivera vikten av yrkes- och frivilligt arbete • beaktar värderingarna, målen och arbetsformerna i verksamhetsmiljön i planeringen och genomförandet av verksamheten • beaktar risker i samband med tidsplanerna och kan anpassa sig till ändringar • behärskar arbetsprocessens olika faser, leder och utvecklar verksamheten målinriktat • kan redogöra för de existerande finansieringskällorna samt för de vanligaste stöd- och understödsformerna inom organisationsverksamhet • skriver rapport och utarbetar statistik och motiverar sin verksamhet med kunskap om betydelsen av rapportering och statistikföring för arbetet.

Den studerande inspirerar och motiverar till deltagande i verksamheten.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• redogör för verksamheten och förstår betydelsen av medlemsanskaffning, rekrytering och inspiration i sitt arbete• deltar i marknadsföringen av verksamheten med förståelse för betydelsen av den sitt arbete• inspirerar nya personer och dem som redan är med att delta i verksamheten
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• redogör för verksamheten och rekryterar personer att delta i verksamheten• marknadsför verksamheten med förståelse för betydelsen av den i sitt arbete och använder sig av olika marknadsföringsmetoder• inspirerar och motiverar nya personer och dem som redan är att delta i verksamheten och kan motivera betydelsen av verksamheten för människans välbefinnande
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• redogör på ett inspirerande sätt för verksamheten samt motiverar och rekryterar personer att delta i verksamheten och kan motivera vikten av verksamheten• marknadsför verksamheten mångsidigt och använder sig av kunskap om marknadsföring och håller sig uppdaterad om aktuella marknadsföringsmetoder och marknadsföringssätt.• inspirerar och motiverar nya personer och dem som är med att delta i verksamheten och kan motivera betydelsen av verksamheten för människans välbefinnande och för samhället.

Den studerande handleder och instruerar frivilliga aktörer och organiserar frivilligverksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• beaktar principerna för och betydelsen av frivilligverksamheten i sin verksamhet• stöder frivilligarbetarna i sitt arbete• är medveten om betydelsen av att se till de frivilligas välbefinnande• samarbetar med och handleder frivilliga aktörer
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• arbetar genom att använda sig av möjligheterna till frivilligarbete och förstår principerna för och betydelsen av frivilligverksamheten• motiverar, stöder och inspirerar frivilligarbetarna• arbetar medveten om betydelsen av att se till de frivilligas välbefinnande• samarbetar mångsidigt genom att leda och instruera frivilliga aktörer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• arbetar genom att använda sig av och motivera möjligheterna till frivilligarbete i sitt arbete och förstår principerna för och betydelsen av frivilligverksamheten• motiverar, stöder och inspirerar frivilligarbetarna och får dem att engagera sig i verksamheten• arbetar medveten om betydelsen av att se till de frivilligas helhetsmässiga välbefinnande• samarbetar mångsidigt genom att leda och instruera frivilliga aktörer samt organiserar frivilligarbete och motiverar sin verksamhet.

Den studerande leder medborgarverksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• förstår organisationernas roll som demokratiska aktörer och medborgarsamhällets roll i det finländska samhället• uppfattar under handledning former för aktiv medborgarverksamhet i Finland• engagerar under handledning klienter i tredje sektorn i aktiv medborgarverksamhet såsom olika evenemang och aktiviteter som främjar delaktighet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• är i sitt arbete medveten om organisationernas roll som demokratiska aktörer och medborgarsamhällets roll i det finländska samhället• känner till former och strukturer för aktiv medborgarverksamhet i Finland• engagerar självständigt klienter i tredje sektorn och andra aktörer på området i aktiv medborgarverksamhet genom att skapa ramar för att genomföra medborgarorienterad verksamhet såsom evenemang
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• kan använda kunskap om föreningarnas roll som demokratiska aktörer och medborgarsamhällets roll i det finländska samhället samt inspirera till demokratisk medborgarverksamhet• känner till och tillämpar former och strukturer för aktiv medborgarverksamhet i Finland och på andra håll i världen• engagerar självständigt och genom att utveckla nya metoder klienter i tredje sektorn och andra aktörer på området i aktiv medborgarverksamhet genom att skapa ramar för att genomföra medborgarorienterad verksamhet såsom olika evenemang.

Den studerande arbetar med kännedom om olika samarbetsmöjligheter och nätverk.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • har en uppfattning om aktörerna i privata, offentliga och tredje sektorn och deras uppgifter • arbetar med kännedom om betydelsen av föreningsverksamheten i samhället och tillsammans med inre samarbetspartner • deltar i möten och kan under handledning skriva en föredragningslista enligt arbetsplatsens praxis
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • kan skilja på de olika sektorernas aktörer, uppgifter, finansieringsformer och system för beslutsfattande • arbetar med kännedom om betydelsen av föreningsverksamheten i samhället och tillsammans med minst en förenings samarbetspartner • deltar i möten och skriver ett fritt formulerat mötesreferat om mötet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • känner till de olika sektorernas aktörer och deras uppgifter och kan använda denna kunskap samt förstår möjligheterna att agera snabbt i tredje sektorn • arbetar med kännedom om betydelsen av föreningsverksamheten i samhället genom att samarbeta med nätverk • deltar i möten genom att självständigt skriva föredragningslistan och protokollet för mötet enligt arbetsplatsens praxis.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • upprätthåller och utvecklar de kunskaper och färdigheter som förenings- och frivilligverksamheten förutsätter • kan enligt anvisningar ta emot respons på sin verksamhet som utvecklare av medborgarverksamhet • utvärderar den egna verksamheten och sitt kunnande realistiskt
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • upprätthåller och utvecklar de kunskaper och färdigheter som förenings- och frivilligverksamheten förutsätter • tar självständigt emot respons på sin verksamhet som utvecklare av medborgarverksamhet och utvecklar sin egen verksamhet utifrån responsen • utvärderar den egna verksamheten och sitt kunnande realistiskt och identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • upprätthåller och utvecklar de kunskaper och färdigheter som förenings- och frivilligverksamheten förutsätter • tar självständigt och genom att utveckla nya metoder emot respons på sin och organisationens verksamhet som utvecklare av medborgarverksamhet och använder sig av responsen i utvecklingen av verksamheten • utvärderar den egna verksamheten och sitt kunnande realistiskt och känner till sina styrkor och utvecklingsområden.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta i en miljö för frivillig- och föreningsverksamhet med att planera och leda verksamhet samt delta i arbetsgruppens arbete samt handleda och instruera frivilliga aktörer. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.6. Handledning i verksamhet för äldre, 20 kp (106332)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- iaktta bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciperna för arbetet
- bemöta de äldre på ett respektfullt och uppskattande sätt
- handleda äldre klienter på ett systematiskt och målinriktat sätt i kulturell och social verksamhet
- handleda individuellt och i gemenskap
- beakta målgruppens mångfald i handledningen
- i sin verksamhet beakta ansvaret för välbefinnande, säkerhet och samverkan hos dem som ska handledas
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande iaktar bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciper som styr arbetet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iaktar den aktuella lagstiftningen för arbetet och instruktionerna kring arbetsmiljön• bemöter de äldre på ett likvärdigt och jämlikt sätt• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer• iaktar tystnadsplikten, datasekretessen och principerna om överföring av information• iaktar författningar, bestämmelser och regler som gäller arbetarskyddet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iaktar den aktuella lagstiftningen för arbetet och instruktionerna för arbetsmiljön samt motiverar sina lösningar utifrån dem• bemöter och främjar de äldres likabehandling och jämlikhet• arbetar på goda grunder enligt arbetsmiljöns etiska principer och värderingar• iaktar tystnadsplikten, datasekretessen och principerna om överföring av information• iaktar författningar, bestämmelser och regler som gäller arbetarskyddet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iaktar den aktuella lagstiftningen för arbetet och instruktionerna för arbetsmiljön, motiverar på ett mångsidigt sätt sina lösningar utifrån dem samt förstår betydelsen av lagstiftningen och instruktionerna i sitt arbete• bemöter och främjar på goda grunder de äldres likabehandling och jämlikhet• arbetar enligt arbetsmiljöns etiska principer och värderingar på ett utvecklande och utvärderande sätt• iaktar tystnadsplikten, datasekretessen och principerna om överföring av information• iaktar författningar, bestämmelser och regler som gäller arbetarskyddet.

Den studerande bemöter de äldre på ett respektfullt och uppskattande sätt.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • kommunicerar tydligt med de äldre och förstår betydelsen av interaktionen • sätter värde på och respekterar åldrandet som en betydelsefull fas i livet • arbetar så att hen uppskattar och respekterar den äldres egna önskemål och behov • beaktar genom sitt handlande betydelsen av jämlikhet och självbestämmanderätt i sitt arbete
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • kommunicerar tydligt med de äldre och förstår betydelsen av interaktionen och kan handla i utmanande interaktionssituationer • sätter värde på och respekterar åldrandet som en betydelsefull fas i livet och använder kunskap om de möjligheter och utmaningar som åldrandet för med sig • arbetar så att hen uppskattar och respekterar samt i sin handledning beaktar äldres egna önskemål och behov • beaktar betydelsen av jämlikhet och självbestämmanderätt i sitt arbete genom att använda kunskap om jämlikhet och självbestämmanderätt
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • kommunicerar med de äldre på det sätt situationen kräver genom att använda mångsidiga metoder och bemöta deras emotionella upplevelser • sätter värde på och respekterar åldrandet som en betydelsefull fas i livet och använder kunskap om de möjligheter och utmaningar som åldrandet för med sig • arbetar så att hen uppskattar och respekterar samt i sin handledning beaktar den äldres egna önskemål och behov samt stärker den äldres initiativförmåga och stöder personens åsikter och önskemål • beaktar betydelsen av jämlikhet och självbestämmanderätt i sitt arbete använda kunskap om jämlikhet och självbestämmanderätt och utveckla arbetssätt som främjar detta.

Den studerande handleder äldre klienter på ett systematiskt och målinriktat sätt i kulturell och social verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • planerar verksamheten som medlem i en arbetsgrupp genom att identifiera målgruppens behov och önskemål • beaktar de hälsorisker som åldrandet för med sig i planeringen och genomförandet • beaktar det fysiska, psykiska och sociala åldrandet i sin verksamhet • arbetar med förståelse för och sätter värde på de äldres egen livshistoria och livssituation • ordnar meningsfull verksamhet och förstår betydelsen av den för en äldre person • är medveten om vikten av ett förutseende och flexibelt arbetssätt i handledningen av äldre personer
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • planerar verksamheten och beaktar målgruppens behov, önskemål och intresseområden • planerar och genomför verksamhet som beaktar målgruppens hälsotillstånd • beaktar målgruppens fysiska, mentala och sociala åldrande i sin verksamhet • beaktar i handledningen betydelsen av livshistorien i den äldres livssituation • genomför självständigt mångsidig och kulturell samt social verksamhet och förstår betydelsen av den för de äldre • kan förutse och vara flexibel i handledningen av äldre
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar självständigt en målinriktad verksamhet med beaktande av målgruppens behov, önskemål och intresseområden samt uppmuntrar till självstyrning ifråga om gruppens verksamhet • planerar och genomför verksamheten med beaktande av hälsoriskerna hos äldre personer och förebyggandet av dem • beaktar målgruppens fysiska, mentala och sociala åldrande i sin verksamhet samt beaktar de svårigheter som de fysiska, mentala och sociala förändringarna för med sig • beaktar i handledningen betydelsen av livshistorien i den äldres livssituation och grundar sitt handlande på kunskap om betydelsen av livshistorien • genomför självständigt mångsidig och kulturell samt social verksamhet och uppmuntrar och motiverar de äldre att handla och delta i interaktion sinsemellan • kan förutse, vara flexibel och vid behov ändra planen i handledningen av äldre.

Den studerande handleder individuellt och i gemenskap.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • kan använda sig av gruppens kunnande och intresseområden i sitt arbete • handleder äldre enligt instruktioner genom att använda individuella och gemenskapliga metoder • kan som medlem i en arbetsgrupp leda äldre i styrke- och balansövningar • kan tillsammans med arbetsgruppen handleda äldre i användningen av digitala verktyg • är medveten om betydelsen av samarbete mellan olika generationer för de äldre • känner till betydelsen av frivilligarbete för handledningen av äldre • tar reda på stimulerande verksamhet som riktar sig till äldre i bostadsområdet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • kan i sitt arbete använda sig av gruppens kunnande, önskemål och intresseområden och förstår vilka möjligheter en delad handledning ger • handleder äldre genom att behärska olika individuella och gemenskapliga metoder och skapar gruppanda och gemenskap • kan leda äldre i styrke- och balansövningar och motivera sin verksamhet med kunskap om betydelsen av styrke- och balansträning • handleda äldre i användningen av digitala verktyg • genomför verksamheten genom att beakta möjligheterna till samarbete mellan olika generationer • arbetar genom att använda sig av möjligheterna inom frivilligarbete • tar reda på stimulerande verksamhet i bostadsområdet som riktar sig till äldre och vägleder dem till sådan verksamhet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder sig i sitt arbete av gruppens kunnande, önskemål och intresseområden på ett kreativt sätt genom att använda delad handledning • handleder äldre genom att behärska olika individuella och gemenskapliga metoder och skapar gruppanda och gemenskap samt beaktar i sin verksamhet på ett mångsidigt sätt ett helhetsinriktat välbefinnande • kan leda äldre i styrke- och balansövningar och motivera sin verksamhet med kunskap om betydelsen av styrke- och balansträning samt uppmuntrar de äldre till träning på eget initiativ • handleder på ett mångsidigt och skapande sätt äldre i användningen av digitala verktyg • genomför verksamheten genom att beakta samarbetet mellan generationer och kan motivera sin verksamhet utifrån betydelsen av samarbete för deltagarna • samarbetar med arbetstagare inom frivilligarbete och känner till vilken betydelse de har i handledningen av äldre • tar reda på stimulerande verksamhet som riktar sig till äldre i bostadsområdet och vägleder individuellt och med beaktade av intresseområden de äldre till sådan verksamhet.

Den studerande beaktar målgruppens mångfald i handledningen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • är medveten om betydelsen av samtal med äldre för att få information om deras olikheter, funktionsförmåga och personlighet • beaktar gruppens mångfald i sin verksamhet tillsammans med arbetsgruppen • beaktar i sin verksamhet behovet av stöd tillsammans med arbetsgruppen • känner till de hjälpmedel som de äldre använder och som är viktigast med tanke på handledningen • kan som medlem i en arbetsgrupp välja ändamålsenliga utrymmen och förstår betydelsen av tillgänglighet • kan under handledningen beakta begränsningar av sinnen tillsammans med arbetsgemenskapen • kan redogöra för de yrkesgrupper som arbetar med äldre
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • samtalar med de äldre för att få information om målgruppens olikheter, funktionsförmåga och personligheter med avsikten att inspirera och få dem att delta i verksamheten samt få positiva erfarenheter av den • beaktar självständigt gruppens mångfald i sin verksamhet • beaktar i sin verksamhet olika behov av individuellt stöd i gruppen • beaktar i handledningen de hjälpmedel som de äldre använder • kan välja ändamålsenliga utrymmen och förstår betydelsen av tillgänglighet samt ställa dem i ordning så att de passar verksamheten • beaktar begränsningar av sinnen i handledningen • arbetar mångprofessionellt i ärenden som gäller handledning av äldre och kan berätta om de yrkesgrupper som arbetar med äldre
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar genom att samtala med och observera de äldre för att få information om målgruppens olikheter, funktionsförmåga och personligheter med avsikten att inspirera dem till att delta i verksamheten samt i bästa fall få en positiv erfarenhet av handledningen • beaktar mångsidigt gruppens mångfald i sin verksamhet • planerar målinriktad verksamhet för gruppen och beaktar på ett mångsidigt sätt gruppens olika individuella behov i sitt arbete • beaktar under handledningen de hjälpmedel som de äldre använder och använder sig av hjälpmedel som har planerats för äldre • kan välja ändamålsenliga utrymmen och förstår betydelsen av tillgänglighet och kan motivera den samt utveckla omgivningen och ställa utrymmen i ordning så att de passar verksamheten • beaktar i handledningen och kommunikationen begränsningar av sinnen och minnet och motiverar sitt handlande med kunskap • arbetar mångprofessionellt i ärenden som gäller handledning av äldre, kan berätta om de yrkesgrupper som arbetar med äldre och använder sig av andra experters kunnande i den egna handledningen.

Den studerande beaktar i sin verksamhet ansvaret för välbefinnande, säkerhet och samverkan hos dem som ska handledas.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • stöder och hjälper de äldre att klara av dagliga rutiner såsom att klä sig, äta, motionera, sova och vila samt sköta ärenden • är medveten om betydelsen av ett rehabiliterande grepp i handledningen av äldre • är medveten om en äldre persons fysiska, psykiska, sociala och andliga välbefinnande • iakttar givna säkerhetsföreskrifter i handledningen och verksamheten • arbetar enligt instruktioner med beaktande av ergonomiska principer
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • stöder och hjälper de äldre att klara av dagliga rutiner såsom att klä sig, äta, motionera, sova och vila samt sköta ärenden och beaktar individuella behov • arbetar med ett rehabiliterande grepp och stöder klientens resurser på området för den fysiska, psykiska och sociala funktionsförmågan • beaktar det fysiska, psykiska, sociala och andliga välbefinnandet i handledningen • iakttar givna säkerhetsföreskrifter i handledningen och verksamheten samt säkerställer att material och arbetsredskap är trygga • arbetar enligt ergonomiska principer och använder säkra metoder som belastar i lämplig grad
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • stöder och hjälper på ett självständigt och resursorienterat sätt de äldre att klara av sina dagliga rutiner såsom att klä sig, äta, motionera, sova och vila samt sköta ärenden med beaktande av individuella behov • arbetar målinriktat med ett rehabiliterande grepp och stöder klientens resurser på området för den fysiska, psykiska och sociala funktionsförmågan och motiverar sitt handlande med kunskap och förståelse för handledningens inverkan på den äldres välbefinnande • beaktar det fysiska, psykiska, sociala och andliga välbefinnandet i handledningen med förståelse för att människan är en helhet • iakttar säkerhetsföreskrifter och säkerställer att material och arbetsredskap är säkra samt den egna säkerheten i handledningen och verksamheten • arbetar enligt ergonomiska principer och använder säkra metoder som belastar i lämplig grad och motiverar sitt handlande med kunskap.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sina egna styrkor och utvecklingsbehov i handledning av verksamhet för äldre samt ändrar vid behov sin egen verksamhet utifrån respons• känner som medlem av en arbetsgrupp till hur den egna verksamheten inverkar på de äldres funktionsförmåga
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sina egna styrkor och utvecklingsbehov i handledning av verksamhet för äldre samt utvecklar sin verksamhet utifrån respons• känner till hur den egna verksamheten inverkar på de äldres funktionsförmåga och på upprätthållandet av den
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sina egna styrkor och utvecklingsbehov i handledning av verksamhet för äldre samt utvecklar aktivt sin verksamhet genom att använda respons• känner till hur den egna verksamheten inverkar på de äldres funktionsförmåga och på upprätthållandet av den samt kan motivera lösningar i sitt arbete med professionell kunskap.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta i en miljö för handledning av verksamhet för äldre i dagliga uppgifter som främjar handledning, välbefinnande, säkerhet och samverkan. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.7. Handledning i uttrycksförmåga, 20 kp (106333)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- främja färdigheterna att uttrycka sig samt kunnandet om olika konstarter och kultur hos dem som ska handledas
- skapa en verksamhetsmiljö som främjar olika uttrycksformer
- planera och genomföra olika uttrycksformer: musikaliskt, visuellt, verbalt och kroppsligt uttryck
- utvärdera och utveckla sin verksamhet och sina färdigheter att uttrycka sig.

Bedömning

Den studerande främjar färdigheterna att uttrycka sig samt kunnandet om olika konstarter och kultur hos dem som ska handledas.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• erbjuder upplevelser av musikaliskt, visuellt, verbalt och kroppsligt uttryck i samarbete med arbetsgemenskapen• utvecklar färdigheterna att uttrycka sig hos dem som ska handledas på något uttrycksområde genom att erbjuda dem verktyg för att synliggöra känslor, iakttagelser och tankar• beaktar styrkorna och utvecklingsbehoven i uttrycksförmågan hos dem som ska handledas i sin verksamhet• handleder individer i att upptäcka styrkorna i sin uttrycksförmåga• sätter värde på individuella lösningar• känner till kultur och kartlägger kulturutbudet i närmiljön som riktar sig till dem som ska handledas• deltar i samarbete med arbetsgemenskapen i genomförandet av konst- och kulturpedagogik• vägleder i att upptäcka mångfalden i konsten och kulturen i omgivningen• beaktar i sitt arbete viljan att uppträda hos dem som ska handledas och uppmuntrar dem till det med beaktande av deras individuella skillnader
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• erbjuder upplevelser av musikaliskt, visuellt, verbalt och kroppsligt uttryck och kombinerar kreativt olika uttryckssätt• utvecklar på ett mångsidigt sätt uttrycksförmågan hos dem som ska handledas genom att erbjuda dem verktyg för att synliggöra känslor, iakttagelser och tankar• beaktar styrkorna och utvecklingsbehoven i uttrycksförmågan hos dem som ska handledas i sin verksamhet och vägleder dem i att uppleva glädjen i att uttrycka sig• handleder individerna i att känna till styrkorna i sin uttrycksförmåga och uppmuntrar dem att uttrycka sig på ett personligt sätt• sätter värde på individuella lösningar och handleder i att upptäcka olika lösningar• känner till kultur och använder naturen, närmiljön eller kulturutbudet i närmiljön i konst- och kulturpedagogik• deltar aktivt i genomförandet av konst- och kulturpedagogik med beaktande av mångfalden hos dem som ska handledas• vägleder i att upptäcka mångfalden i konsten och kulturen i omgivningen och att förstå olika slag av konst och kultur• ordnar mångsidiga möjligheter att uppträda för dem som ska handledas med beaktande av deras individuella skillnader
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• erbjuder mångsidiga, upplevelsebaserade och helhetsbetonade upplevelser av musikaliskt, visuellt, verbalt och kroppsligt uttryck och med förståelse för betydelsen av konst och uttryck för individens helhetsmässiga utveckling och välbefinnande• utvecklar på ett mångsidigt sätt och genom nya upplevelser uttrycksförmågan hos dem som ska handledas genom att erbjuda dem verktyg för att synliggöra känslor, iakttagelser och tankar

- använder de olika styrkorna i uttrycksförmågan hos dem som ska handledas i sin verksamhet och vägleder dem i att uppleva glädjen i att uttrycka sig
- handleder olika personer som ska handledas i att känna till styrkorna i sin uttrycksförmåga och uppmuntrar dem att uttrycka sig på ett personligt sätt
- värdesätter på ett likvärdigt sätt olika lösningar och handleder i att upptäcka, värdera och förstå olika lösningar och uppfattningar
- känner till kultur och använder naturen, närmiljön eller kulturutbudet i närmiljön i konst- och kulturpedagogik
- erbjuder möjligheter att se, uppleva och skapa konst och kultur med förståelse för kulturens betydelse för utvecklingen av människans identitet
- vägleder i att på ett omfattande sätt upptäcka mångfalden i konsten och kulturen i omgivningen och att förstå och uppskatta olika slag av konst och kultur
- planerar, förbereder och genomför en föreställning i samarbete med dem som ska handledas genom att använda sig av deras individuella styrkor.

Den studerande skapar en verksamhetsmiljö som främjar olika uttrycksformer.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • organiserar i samarbete med medlemmarna i arbetsgemenskapen utrymmena, så att de lockar till uttryck och kreativitet • ser till att verksamhetsmiljön är estetisk i samarbete med arbetsgemenskapen • erbjuder de vanligaste verktygen och materialen som stöd för en spontan skapande verksamhet i samarbete med arbetsgemenskapen • tar enligt instruktioner hand om verktyg och material i verksamhetsmiljön tillsammans med dem som ska handledas • uppmuntrar till kreativitet och att använda fantasin • ger positiv respons
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • organiserar i samarbete med medlemmarna i arbetsgemenskapen utrymmena, så att de lockar till uttryck och kreativitet samt kan använda utrymmen och olika miljöer i genomförandet av olika uttrycksformer • ser till att verksamhetsmiljön är estetisk i samarbete med dem som ska handledas och med medlemmarna i arbetsgemenskapen • erbjuder mångsidiga verktyg och material som stöd för en spontan skapande verksamhet • tar hand om verktyg och material i verksamhetsmiljön tillsammans med dem som ska handledas • uppmuntrar till kreativitet och att använda fantasin samt ger tid och utrymme för kreativa processer • ger positiv respons och möjligheter till upplevelser av att lyckas
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • organiserar i samarbete med medlemmarna i arbetsgemenskapen och dem som ska handledas utrymmena, så att de lockar till uttryck och kreativitet och använder på ett mångsidigt sätt utrymmen och olika miljöer i genomförandet av olika uttrycksformer • bygger tillsammans med dem som ska handledas och medlemmarna i arbetsgemenskapen upp en estetisk verksamhetsmiljö • beaktar initiativ och intresseområden som gäller olika sätt att uttrycka sig hos dem som ska handledas genom att erbjuda verktyg, material och utrymmen som stöder en spontan skapande verksamhet • handleder dem som ska handledas att självständigt ta hand om verktygen och materialen i verksamhetsmiljön • uppmuntrar aktivt till kreativitet och att använda fantasin och ger tid och utrymme för individuella och gemensamma kreativa processer bland dem som ska handledas • ger på ett likvärdigt sätt olika individer som ska handledas positiv respons och möjligheter till upplevelser av att lyckas.

Den studerande planerar och genomför olika uttrycksformer: musikaliskt, visuellt, verbalt och kroppsligt uttryck.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behärskar några olika uttrycksformer och kan handleda i dem planerat och spontant i olika situationer i vardagen enligt de dokument eller de verksamhetsprinciper som styr verksamhetsmiljön • planerar och förbereder handledning i olika former att uttrycka sig i samarbete med arbetsgemenskapen • genomför i samarbete med arbetsgemenskapen handledning i olika uttrycksformer inom några uttrycksområden • handleder i att använda sinnen samt erbjuder dem som ska handledas möjligheter att pröva, undersöka och öva olika faser av att göra • använder några metoder, verktyg och material som hör till olika uttrycksformer och instruerar i användningen av dem • använder medier enligt anvisningar i konst- och kulturpedagogik • arbetar ekonomiskt och enligt ett ekologiskt hållbart levnadssätt
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • behärskar de viktigaste uttrycksformerna och kan handleda i dem planerat och spontant i olika situationer i vardagen enligt de dokument eller de verksamhetsprinciper som styr verksamhetsmiljön • planerar och förbereder målinriktad handledning i olika uttrycksformer med beaktande av intresseområden, önskemål och behov hos dem som ska handledas • genomför handledning i olika uttrycksformer på ett mångsidigt sätt • handleder i att använda sinnen på ett mångsidigt sätt samt erbjuder dem som ska handledas möjligheter att pröva, undersöka och öva olika faser av att göra • använder de viktigaste metoderna, verktygen och materialen som hör till olika uttrycksformer och instruerar dem som ska handledas i användningen av dem med beaktande av deras kunskaper och färdigheter • använder tillsammans med dem som ska handledas de möjligheter som medierna erbjuder i konst- och kulturpedagogik enligt arbetsgemenskapens principer • arbetar ekonomiskt och enligt ett ekologiskt hållbart levnadssätt samt uppmuntrar dem som ska handledas till ett ekologiskt hållbart levnadssätt
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • behärskar på ett mångsidigt sätt olika former av att uttrycka sig och kan instruera i dem planerat och spontant i olika situationer i vardagen enligt de dokument eller de verksamhetsprinciper som styr verksamhetsmiljön • planerar och förbereder tillsammans med dem som ska handledas målinriktad handledning i olika uttrycksformer • genomför tillsammans med dem som ska handledas en mångsidig och helhetsinriktad helhet för uttryck • erbjuder upplevelser för flera sinnen samt med beaktande av initiativ och intressen hos dem som ska handledas möjligheter att pröva, undersöka och öva olika faser av att göra • använder på ett mångsidigt och kreativt sätt metoder, verktyg och material som hör till olika uttrycksformer och instruerar dem

	<p>som ska handledas i användningen av dem med beaktande av deras individualitet, färdigheter och förmåga</p> <ul style="list-style-type: none"> • skapar konst tillsammans med dem som ska handledas genom att använda medier • arbetar ekonomiskt och enligt ett ekologiskt hållbart levnadssätt samt uppmuntrar dem som ska handledas och arbetsgemenskapen till ett ekologiskt hållbart levnadssätt.
--	--

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet och sina färdigheter att uttrycka sig.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • utvärderar sin verksamhet • känner till sina styrkor i att uttrycka sig och sina utvecklingsutmaningar • använder några av sina styrkor i att uttrycka sig i sin verksamhet • utvecklar sitt kunnande i att uttrycka sig inom något av de olika uttrycksområdena • utvecklar sin verksamhet enligt instruktioner • uppträder på ett för situationen lämpligt sätt
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • utvärderar sin verksamhet och ändrar den vid behov utifrån respons • känner på ett mångsidigt sätt till sina egna styrkor i att uttrycka sig och sina utvecklingsutmaningar • använder sina styrkor i att uttrycka sig på ett mångsidigt sätt i sin verksamhet • utvecklar sina färdigheter i att uttrycka sig på ett mångsidigt sätt • utvecklar sin verksamhet • uppträder naturligt och på ett för situationen lämpligt sätt som i interaktionssituationer i arbetsgemenskapen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • utvärderar sin verksamhet, söker aktivt respons, ändrar vid behov på sin verksamhet utifrån responsen och ger respons på ett uppmuntrande sätt • känner på ett mångsidigt och realistiskt sätt till sina egna styrkor i att uttrycka sig och sina utvecklingsutmaningar • använder sina styrkor i att uttrycka sig på ett mångsidigt sätt i sin verksamhet och kan använda sig av det specialkunnande som de som ska handledas eller arbetsgemenskapen har i sin verksamhet • utvecklar sina färdigheter i att uttrycka sig på ett mångsidigt sätt och tar med sitt kunnande till arbetsgemenskapen • utvecklar sin verksamhet på ett mångsidigt sätt • uppträder naturligt och på ett sätt som lämpar sig för situationen i interaktionssituationer i arbetsgemenskapen med förståelse för betydelsen av interaktion och kommunikation i sitt arbete.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta i en miljö med pedagogisk verksamhet och handledning i uppgifter med handledning i mångsidiga sätt att uttrycka sig. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.8.Handledning i motionsverksamhet, 15 kp (106340)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- handla i enlighet med rekommendationer, dokument och mål för motion
- främja en motionsinriktad livsstil, välbefinnandet och motionsinriktade färdigheter hos dem som ska handledas
- skapa en verksamhetsmiljö som främjar rörelse
- planera och genomföra motion och rörelse
- beakta utveckling, behov av stöd och delaktighet hos dem som ska handledas
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande handlar i enlighet med rekommendationer, dokument och mål för motion.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• känner till de viktigaste rekommendationerna och dokumenten för motion i verksamhetsmiljön• genomför motion och rörelse i sitt arbete med beaktande av de centrala principerna i rekommendationerna och dokumenten samt målen för motionspedagogik• iakttar arbetsmiljöns säkerhetsanvisningar och ser till klienternas säkerhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• känner mångsidigt till rekommendationerna och dokumenten för motion• genomför motion och rörelse i sitt arbete i enlighet med rekommendationerna, dokumenten och målen för motionspedagogik• iakttar arbetsmiljöns säkerhetsanvisningar, ser till klienternas säkerhet och förutser faror
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• känner mångsidigt till rekommendationerna och dokumenten för motion och motiverar sitt handlande med dem• genomför mångsidig motion och rörelse i sitt arbete med beaktande av rekommendationerna, dokumenten och målen för motionspedagogik• iakttar arbetsmiljöns säkerhetsanvisningar, ser till klienternas säkerhet, förutser faror och skapar en trygg miljö.

Den studerande främjar en motionsinriktad livsstil, välbefinnandet och motionsinriktade färdigheter hos dem som ska handledas.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • erbjuder positiva upplevelser av motion • uppmuntrar en motionsinriktad livsstil • uppmuntrar till motion på eget initiativ • instruerar i trygg motion • kan i sin arbetsgemenskap redogöra för motionens betydelse för individens helhetsmässiga utveckling och välbefinnande • berättar enligt anvisningar för målgruppen om motionens hälsoeffekter • leder motion genom att enligt anvisningarna använda grundläggande kunskap om motionsfärdigheter och grundläggande motionsinriktade färdigheter • känner till de centrala idrotts- och motionstjänsterna i närmiljön
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • erbjuder mångsidiga och positiva upplevelser av rörelse och motion för olika individer bland dem som ska handledas • leder tillsammans med arbetsgemenskapen utvecklingen av en motionsinriktad livsstil • uppmuntrar och ger möjligheter till motion på eget initiativ • instruerar i trygg motion i olika miljöer • beaktar de möjligheter som motionen erbjuder i individens helhetsmässiga utveckling och välbefinnande • berättar om motionens hälsoeffekter på ett sätt som lämpar sig för målgruppen • leder målinriktad motion genom att använda grundläggande kunskap om motionsfärdigheter och grundläggande motionsinriktade färdigheter • känner mångsidigt till idrotts- och motionstjänster i närmiljön
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • erbjuder mångsidiga och positiva upplevelser av rörelse och motion för olika individer och instruerar dem i att hitta sitt eget sätt att motionera och njuta av att röra sig • leder utvecklingen av en motionsinriktad livsstil och känner till sina möjligheter att påverka • uppmuntrar till motion på eget initiativ och erbjuder mångsidiga möjligheter till motion på eget initiativ • instruerar i trygg motion i olika miljöer och uppmuntrar till att utmana sina egna motionsinriktade färdigheter och förmågor • beaktar mångsidigt de möjligheter som motionen erbjuder i individens helhetsmässiga utveckling och välbefinnande • berättar om motionens hälsoeffekter på ett sätt som lämpar sig för målgruppen och förstår motionens betydelse för målgruppen • leder målinriktad och mångsidig motion och motiverar sitt handlande med kunskap om motionsfärdigheter och grundläggande motionsinriktade • känner mångsidigt till idrotts- och motionstjänster i närmiljön och kan instruera i användningen av dem.

Den studerande skapar en verksamhetsmiljö som främjar rörelse.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • erbjuder de vanligaste redskapen som stöd för motion på eget initiativ • ordnar i samarbete med arbetsgemenskapen utrymmen som lockar till motion • fungerar som en inspirerande modell för motion • uppmuntrar till motion och ger positiv respons • tar reda på de faktorer som främjar och som begränsar motion i arbetsgemenskapen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder sig av motionsredskap som inspiration för motion på eget initiativ • ordnar i samarbete med arbetsgemenskapen utrymmen som lockar till motion och kan använda sig av utrymmena och olika miljöer för att genomföra motion • fungerar som en inspirerande modell för motion och handleder i att uppleva glädje i motionen • uppmuntrar till motion och ger positiv respons samt möjliggör upplevelser av att lyckas för olika motionärer • tar reda på de faktorer som främjar och som begränsar motion i arbetsgemenskapen samt deltar i att ta bort hinder som begränsar motion
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder sig mångsidigt och kreativt av motionsredskap som inspiration för motion på eget initiativ med beaktande av målgruppens behov och intressen • ordnar i samarbete med arbetsgemenskapen och klienterna utrymmen som lockar till motion och kan mångsidigt använda sig av utrymmena och olika miljöer för att genomföra motion • fungerar som en mångsidig modell som inspirerar till motion, handleder i att uppleva glädje i motionen och utvecklar sitt eget kunnande inom motion • uppmuntrar till motion, ger positiv respons, möjliggör upplevelser av att lyckas för olika motionärer och handleder individer i att upptäcka sina styrkor inom motion • tar reda på de faktorer som främjar och som begränsar motion i arbetsgemenskapen, deltar i att ta bort hinder som begränsar motion och utvecklar arbetsgemenskapens praxis för att främja motion.

Den studerande planerar och genomför motion och rörelse.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• deltar i planering och förberedande av motion och rörelse enligt arbetsgemenskapens principer• genomför motion och rörelse i samarbete med arbetsgemenskapen• använder de viktigaste metoderna som lämpar sig för handledning i motion och rörelse• använder centrala motionsredskap
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• planerar och förbereder målinriktad motion och rörelse enligt arbetsgemenskapens principer• genomför motion och rörelse med beaktande av målgruppens behov och som främjar gemenskapen• använder mångsidiga och varierande metoder som passar för handledning i motion och rörelse• använder motionsredskap mångsidigt och instruerar i användningen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och förbereder målinriktade motionshelheter för olika målgrupper• genomför motion och rörelse med beaktande av målgruppens behov och delaktighet samt främjar gemenskapen• använder flexibelt mångsidiga och varierande metoder som passar för handledning i motion och rörelse på det sätt som situationen och målgruppen förutsätter• använder motionsredskap mångsidigt, instruerar målgruppen i användningen samt använder medieverktyg och -applikationer för handledning i motion och rörelse.

Den studerande beaktar utveckling, behov av stöd och delaktighet hos dem som ska handledas.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar enligt anvisningar utveckling och behov av stöd i sin verksamhet hos dem som ska handledas • säkerställer möjligheten att delta för dem som ska handledas genom att erbjuda några alternativa verksamhetsformer • lyssnar på önskemål från dem som ska handledas och beaktar dem i sin verksamhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • känner självständigt till utveckling och behov av stöd i sin verksamhet hos dem som ska handledas och beaktar dem i sin verksamhet • säkerställer möjligheten att delta för dem som ska handledas genom att erbjuda olika alternativa verksamhetsformer • tar aktivt reda på önskemål och intressen från dem som ska handledas, ber om respons och beaktar dem i sin verksamhet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • känner självständigt till utveckling, behov av stöd och begränsningar i rörligheten hos dem som ska handledas och beaktar dem i sin verksamhet • säkerställer möjligheten att delta för dem som ska handledas genom att på ett kreativt sätt och med beaktande av det som situationen förutsätter erbjuda olika alternativa verksamhetsformer • beaktar önskemål och respons från dem som ska handledas i sin verksamhet samt planerar och genomför verksamheten i samarbete med dem.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • utvärderar den egna verksamheten • känner till sina styrkor och utvecklingsområden • leder motion genom att utnyttja sina styrkor i fråga om motion
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • utvärderar sitt sätt att arbeta och ändrar det vid behov utifrån respons • känner på ett mångsidigt sätt till sina egna styrkor och utvecklingsområden • leder motion genom att mångsidigt utnyttja sina styrkor i fråga om motion
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • utvärderar sitt arbete, ber aktivt om respons och utvecklar sitt sätt att arbeta utifrån responsen • känner på ett mångsidigt och realistiskt sätt till sina egna styrkor och utvecklingsområden samt strävar efter att utveckla sig • handleder motion genom att mångsidigt utnyttja sina styrkor i fråga om motion och utvecklar sitt eget kunnande inom motion.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkeskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta med uppgifter kring främjande av och handledning i motion och rörelse i en miljö med pedagogisk verksamhet och handledning. Till de delar som den yrkeskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkeskickligheten individuellt på andra sätt.

2.9. Handledning i natur- och upplevelseverksamhet, 20 kp (106341)

Krav på yrkeskicklighet

Den studerande kan

- planera och genomföra natur- och upplevelseverksamhet
- ordna natur- och upplevelseverksamhet med beaktande av säkerhetsfrågorna
- beakta natur- och upplevelseverksamhetens betydelse och möjligheter när det gäller att stödja individens växande och tillhörighet samt främja välbefinnandet
- planera och ordna en utflykt eller ett läger och handleda i hur man rör sig i naturen
- planera och genomföra äventyrspedagogik som en del av natur- och upplevelseverksamhet
- leda natur- och upplevelseverksamhet på ett etiskt sätt och enligt principerna för hållbar utveckling
- utvärdera och utveckla sina färdigheter i natur- och upplevelseverksamhet.

Bedömning

Den studerande planerar och genomför natur- och upplevelseverksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför natur- och upplevelseverksamhet som medlem i en arbetsgrupp med beaktande av målgruppens behov och intresseområden• beaktar principerna för natur- och upplevelseverksamhet• anpassar metoderna, redskapen och uppgifterna för handledningen enligt anvisningar så att de passar målgruppens ålder och verksamhetsmiljön• använder sig av olika element i miljön, årstidens särdrag och beaktar väderförhållandena• känner aktörer inom natur- och upplevelseverksamhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför natur- och upplevelseverksamhet med beaktande av målgruppens behov och intresseområden• beaktar principerna för natur- och upplevelseverksamhet• anpassar olika metoder, redskap och uppgifter för handledningen enligt anvisningar så att de passar målgruppens verksamhetsmiljö och ålder och beaktar gruppdeltagarnas psykiska och fysiska färdigheter samt sociala behov• använder sig av olika element i miljön, årstidens särdrag och beaktar väderförhållandena• känner aktörerna inom natur- och upplevelseverksamheten
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför kreativt och mångsidigt natur- och upplevelseverksamhet med beaktande av målgruppens behov och intresseområden• beaktar principerna för natur- och upplevelseverksamhet i sin verksamhet• väljer mångsidiga metoder och redskap inom natur- och upplevelseverksamhet, anpassar handledningen till verksamhetsmiljön och beaktar mångsidigt gruppdeltagarnas psykiska och fysiska färdigheter samt sociala behov• använder sig mångsidigt av olika element i miljön, årstidens särdrag och beaktar väderförhållandena samt främjar natur- och upplevelseverksamhet på eget initiativ hos dem som ska handledas med beaktande av principerna inom miljöpedagogik• känner aktörerna inom natur- och upplevelseverksamheten och kan vid behov vägleda till deras verksamhet.

Den studerande ordnar natur- och upplevelseverksamhet med beaktande av säkerhetsfrågorna.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar säkerhetsföreskrifterna för branschen enligt anvisningar • gör upp en säkerhetsplan och följer den enligt anvisningar • kartlägger verksamhetens problemsituationer, risker och möjliga olycks-, färd- och hotsituationer i planeringen av arbetet samt följer givna anvisningar och orsakar inte fara för målgruppen med sin verksamhet enligt anvisningar • har de färdigheter i första hjälpen som behövs i natur- och upplevelseverksamhet.
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar säkerhetsföreskrifterna för branschen • gör upp en säkerhetsplan och följer den • kartlägger, beaktar och förebygger problemsituationer, risker och möjliga olycks-, färd- och hotsituationer i planeringen av arbetet och i verksamheten och meddelar vid behov arbetsgemenskapen om dem • har de färdigheter i första hjälpen som behövs i natur- och upplevelseverksamhet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar säkerhetsföreskrifterna för branschen och utvecklar dem vid behov • gör upp en säkerhetsplan och följer den • kartlägger, beaktar och förebygger problemsituationer, risker och möjliga olycks-, färd- och hotsituationer i planeringen av arbetet och i verksamheten och meddelar arbetsgemenskapen om dem samt utvecklar tillsammans med arbetsgemenskapen en tryggare natur- och upplevelseverksamhet • har de färdigheter i första hjälpen som behövs i natur- och upplevelseverksamhet.

Den studerande beaktar natur- och upplevelseverksamhetens betydelse och möjligheter när det gäller att stödja individens växande och tillhörighet samt främja välbefinnandet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför natur- och upplevelseverksamhet, där möten och interaktion möjliggörs • beaktar naturens betydelse som främjare av välbefinnande och resurser • uppmuntrar som medlem av arbetsgruppen målgruppen att på fritiden aktivera sig i natur- och upplevelseverksamhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför målinriktad och gemenskaplig natur- och upplevelseverksamhet • beaktar naturens betydelse som främjare av välbefinnande och resurser och använder sig av den i sin verksamhet genom att förmedla positiva upplevelser av natur- och upplevelseverksamhet till dem som ska handledas • uppmuntrar och vägleder målgruppen att aktivera sig i natur- och upplevelseverksamhet på fritiden
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför målinriktad, stimulerande och gemenskaplig natur- och upplevelseverksamhet, där individens växande och delaktighet möjliggörs • beaktar naturens betydelse som källa till nya krafter och använder sig mångsidigt av den i sin verksamhet • uppmuntrar och vägleder målgruppen att på fritiden mångsidigt aktivera sig i natur- och upplevelseverksamhet för att främja välbefinnandet.

Den studerande planerar och ordnar en utflykt eller ett läger och handleder i hur man rör sig i naturen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i planeringen och ordnandet av en utflykt eller ett läger samt rörelse i naturen enligt anvisningar som medlem i arbetsgemenskapen eller i en arbetsgrupp • väljer de vanligaste verktygen, tillbehören och den vanligaste utrustningen och instruerar enligt anvisningar målgruppen i användningen av dem • använder de vanligaste färdigheterna om utflykter och att röra sig i naturen och deltar i tillredningen av friluftsmat • kan använda ett orienterings- eller lokaliseringsverktyg • följer klienternas funktionsförmåga och lyfter fram sina observationer • beaktar verksamhetsmiljöns särskilda krav • känner till de vanligaste växt- och djurarterna i omgivningen • handlar med respekt för allemansrätten och handleder som medlem i arbetsgruppen målgruppen i att handla enligt dem
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • planerar, förbereder och genomför som medlem i en arbetsgrupp en utflykt eller ett läger samt rörelse i naturen • väljer och använder de vanligaste verktygen, tillbehören och den vanligaste utrustningen som lämpar sig för verksamheten och instruerar målgruppen i användningen av dem • använder mångsidigt färdigheter om utflykter och att röra sig i naturen och tillreder friluftsmat • kan använda orienterings- eller lokaliseringsverktyg • följer klienternas funktionsförmåga och förutser situationer i samarbete med arbetsgruppen • handleder målgruppen i att känna igen de vanligaste växt- och djurarterna • handlar med respekt för allemansrätten och handleder målgruppen i att handla enligt dem
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar, förbereder och genomför målinriktat och ansvarsfullt som medlem i arbetsgemenskapen eller i en arbetsgrupp en utflykt eller ett läger och en vandring med beaktande av verksamhetsmiljön och målgruppen • väljer och använder mångsidigt olika ändamålsenliga verktyg, tillbehör och ändamålsenlig utrustning och instruerar målgruppen i valet och användningen av dem under föränderliga förhållanden • använder mångsidigt färdigheter om utflykter och att röra sig i naturen och tillreder friluftsmat tillsammans med dem som ska handledas • använder olika orienterings- eller lokaliseringsverktyg och instruerar dem som ska handledas i användningen av dem • följer klienternas funktionsförmåga, förutser situationer och handlar flexibelt på det sätt situationen förutsätter • handleder målgruppen i att känna igen växt- och djurarter • handlar med respekt för allemansrätten och handleder målgruppen i att handla enligt dem och kan motivera sitt handlande.

Den studerande planerar och genomför äventyrspedagogik som en del av natur- och upplevelseverksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och leder äventyrspedagogik enligt anvisningar som medlem av arbetsgruppen och som en del av natur- och upplevelseverksamhet • använder de vanligaste verktygen och metoderna som är avsedda för och passar verksamheten
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och leder äventyrspedagogik som medlem av arbetsgruppen och som en del av natur- och upplevelseverksamhet • väljer verktyg och metoder som är avsedda och lämpar sig för äventyrspedagogik och kan handleda i användningen av dem samt känner till säkerhetsriskerna i anslutning till verksamheten och verktygen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och handleder äventyrspedagogik som passar deltagarens eller gruppens utvecklingsnivå som medlem av arbetsgruppen och som en del av natur- och upplevelseverksamhet • väljer verktyg och metoder som är avsedda och lämpar sig för äventyrspedagogik, beaktar förhållandena i valet av verktyg och metoder, kan handleda i användningen av dem och känner till säkerhetsriskerna i anslutning till verksamheten och verktygen.

Den studerande leder natur- och upplevelseverksamhet på ett etiskt sätt och enligt principerna för hållbar utveckling.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • skadar inte naturen med sin verksamhet • handlar enligt bestämmelserna om naturskydd • beaktar miljökonsekvenser av natur- och upplevelseverksamheten • förhåller sig positivt till verksamhet i enlighet med principerna för hållbar utveckling och känner till principerna för hållbar utveckling i verksamhetsmiljön för natur- och upplevelseverksamhet • beaktar som medlem av arbetsgruppen hållbarhet, återanvändbarhet och miljövänlighet i valet av verktyg och utrustning
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • skadar inte naturen med sin verksamhet och arbetar med respekt för naturvärdena • arbetar i enlighet med bestämmelserna om naturskydd och handleder som medlem i arbetsgruppen målgruppen i att följa dem • beaktar miljökonsekvenserna av natur- och upplevelseverksamheten • beaktar principerna för hållbar utveckling i planeringen och genomförandet av natur- och upplevelseverksamhet • beaktar hållbarhet, återanvändbarhet och miljövänlighet i valet av verktyg och utrustning
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med respekt för naturvärdena och följer principerna för hållbar utveckling i olika verksamhetsmiljöer för natur- och upplevelseverksamheten • arbetar i enlighet med bestämmelserna om naturskydd och handleder målgruppen i att följa dem • beaktar miljökonsekvenserna av natur- och upplevelseverksamheten och främjar naturskyddet • beaktar principerna för hållbar utveckling i planeringen och genomförandet av natur- och upplevelseverksamhet samt utvärderar och utvecklar sin verksamhet enligt dessa principer • beaktar hållbarhet, återanvändbarhet och miljövänlighet i valet av verktyg och utrustning och vårdar dem enligt behov.

Den studerande utvärderar och utvecklar sina färdigheter i natur- och upplevelseverksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin egen verksamhet• känner till sina egna styrkor och utvecklingsområden• leder natur- och upplevelseverksamhet genom att utnyttja sina egna styrkor
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin egen verksamhet och ändrar den utifrån respons• känner på ett mångsidigt sätt till sina egna styrkor och utvecklingsområden• leder natur- och upplevelseverksamhet genom att utnyttja sina egna styrkor mångsidigt
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin egen verksamhet, ber aktivt om respons och utvecklar sin verksamhet utifrån responsen• känner på ett mångsidigt och realistiskt sätt till sina egna styrkor och utvecklingsområden samt strävar efter att utveckla sin verksamhet• leder natur- och upplevelseverksamhet genom att utnyttja sina egna styrkor på ett mångsidigt och kreativt sätt och utvecklar det egna kunnandet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov i en miljö för pedagogisk verksamhet och handledning, där det finns möjlighet att arbeta med uppgifter inom natur- och upplevelseverksamhet. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.10.Handledning av personer som behöver stöd, 20 kp (106347)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- iaktta de bestämmelser, föreskrifter och verksamhetsprinciper som styr arbetet
- i sin verksamhet beakta olika behov av stöd
- planera och genomföra målinriktad verksamhet för klienter som behöver stöd
- använda mångsidiga metoder och verktyg i sitt arbete
- använda kommunikation som stöder och ersätter tal i sitt arbete
- delta i sektorsövergripande samarbete
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande iakttar de bestämmelser, föreskrifter och verksamhetsprinciper som styr arbetet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i enlighet med aktuell lagstiftning, styrande dokument och värdegrunden• arbetar enligt principerna för likabehandling och jämlikhet med dem som behöver stöd• arbetar med iakttagande av branschens yrkesetiska anvisningar och avtal• iakttar tystnadsplikten
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i enlighet med aktuell lagstiftning, styrande dokument och värdegrund samt kan motivera sina lösningar utifrån dem• handlar enligt principerna för likabehandling och jämlikhet och främjar en atmosfär som respekterar mångfald genom sin verksamhet• arbetar med iakttagande av branschens yrkesetiska anvisningar och avtal• iakttar tystnadsplikten
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i enlighet med aktuell lagstiftning, styrande dokument och värdegrund, kan motivera sina lösningar utifrån dem samt förstår betydelsen av lagstiftningen och dokumenten i sitt arbete• handlar enligt principerna för likabehandling och jämlikhet och främjar en verksamhetskultur som respekterar mångfald i sin arbetsgemenskap• arbetar med iakttagande av branschens yrkesetiska anvisningar och avtal• iakttar tystnadsplikten

Den studerande beaktar olika behov av stöd i sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter en klient som behöver stöd med respekt och uppskattning • beaktar styrkorna hos en klient som behöver stöd och erbjuder upplevelser av att lyckas • upptäcker de vanligaste behoven av stöd som kommer till uttryck i gruppen och kan redogöra för sina observationer i arbetsgemenskapen • beaktar som medlem av arbetsgruppen klientens individuella behov av stöd i sin verksamhet • beaktar på ett gemensamt överenskommet sätt betydelsen av tidigt stöd och att ta frågor till tals i sin verksamhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter en klient som behöver stöd med respekt och uppskattning och skapar en positiv och förtroendefull atmosfär • beaktar styrkorna hos en klient som behöver stöd och erbjuder upplevelser av att lyckas samt kan motivera betydelsen av dem för självförtroendet och för att stärka jagbilden • identifierar behov av stöd som kommer till uttryck i gruppen och kan redogöra för sina observationer i arbetsgemenskapen samt motivera det med kunskap • beaktar klientens individuella behov av stöd och använder sig av kunskap om olika behov av stöd i sitt arbete • upptäcker behov av tidigt stöd och att ta frågor till tals och kan handla enligt detta i arbetsgemenskapen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter en klient som behöver stöd med respekt och uppskattning och skapar en positiv och förtroendefull atmosfär samt en verksamhetsmiljö som accepterar mångfald • upptäcker mångsidigt styrkorna hos en klient som behöver stöd, erbjuder upplevelser av att lyckas och väljer aktivt metoder för att stärka självförtroendet och styrkor och motiverar detta • identifierar behov av stöd som kommer till uttryck i gruppen och kan redogöra för sina observationer i arbetsgemenskapen samt motivera med kunskap • beaktar i sin verksamhet mångsidigt klientens individuella behov av stöd och använder sig av samt motiverar sina lösningar med kunskap om olika behov av stöd • arbetar initiativrikt i arbetsgemenskapen för att främja praxis för tidigt stöd och att ta frågor till tals.

Den studerande planerar och genomför målinriktad verksamhet för klienter som behöver stöd.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför verksamhet med arbetsgemenskapen och beaktar klienterna som behöver stöd och deras individuella behov • arbetar enligt arbetsmiljöns anvisningar och använder individuell handledning, smågruppsverksamhet eller grupparbete • möjliggör för alla att jämlikt delta i verksamheten och är medveten om betydelsen av fysisk, psykisk och social tillgänglighet i sitt arbete • främjar tillhörighet i handledningen av klienter som behöver stöd och använder kunskapen om tillhörighetens inverkan på dem som behöver stöd • följer arbetsgemenskapens struktur och förstår betydelsen av den för dem som behöver stöd • upptäcker frågor som gäller säkerheten i sin arbetsmiljö och berättar om dem för arbetsgemenskapen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför målinriktad verksamhet och beaktar klienterna som behöver stöd och deras individuella behov och styrkor • använder individuell handledning, smågruppsverksamhet eller metoder för grupparbete med beaktande av behoven hos klienterna som behöver stöd • möjliggör för alla att jämlikt delta i verksamheten och är medveten om betydelsen av fysisk, psykisk och social tillgänglighet i sitt arbete och motiverar sitt handlande • främjar tillhörighet i handledningen av klienter som behöver stöd och använder mångsidigt kunskap om tillhörighetens inverkan på dem som behöver stöd • följer arbetsgemenskapens struktur och förstår betydelsen av den för dem som behöver stöd • förutser frågor som gäller säkerheten i sin verksamhet och är medveten om sina befogenheter och sitt ansvar
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och genomför mångsidig målinriktad verksamhet och beaktar klienterna som behöver stöd samt deras individuella behov, styrkor och intresseområden • använder med beaktande av klientens behov och motiverat individuell handledning, smågruppsverksamhet eller metoder för grupparbete och förstår betydelsen av att flexibelt anpassa grupper för klienter som behöver stöd • möjliggör för alla att jämlikt delta i verksamheten och är medveten om betydelsen av fysisk, psykisk och social tillgänglighet i sitt arbete samt motiverar och utvecklar sitt handlande • främjar tillhörighet i handledningen av klienter som behöver stöd, använder mångsidigt kunskap om främjande av tillhörighet och utvecklar sin verksamhet • följer arbetsgemenskapens struktur och förstår betydelsen av den för dem som behöver stöd och tillämpar kunskap om strukturens betydelse

- förutser situationer som hotar säkerheten och handlar på det sätt som man kommit överens om och är medveten om sina befogenheter och sitt ansvar.

Den studerande använder mångsidiga metoder och verktyg i sitt arbete.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder enligt arbetsgemenskapens praxis eller enligt individuell överenskommelse med experter de vanligaste verktygen och metoderna när hen arbetar med klienter som behöver stöd • handleder en klient som behöver stöd att använda olika sinnen • känner till de vanligaste hjälpmedlen som används med klienter som behöver stöd
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder enligt arbetsgemenskapens praxis eller enligt individuell överenskommelse med experter mångsidiga metoder och verktyg som lämpar sig för situationen när hen arbetar med klienter som behöver stöd • erbjuder en klient som behöver stöd mångsidiga möjligheter att använda olika sinnen • använder i sitt arbete ändamålsenliga hjälpmedel som används med klienter som behöver stöd
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder enligt arbetsgemenskapens praxis eller enligt individuell överenskommelse med experter mångsidiga metoder och verktyg som lämpar sig i situationen när hen arbetar med klienter som behöver stöd och motiverar valet av dem • stärker användningen av olika sensoriska kanaler hos klienter som behöver stöd • använder i sitt arbete ändamålsenliga hjälpmedel som används med klienter som behöver stöd i varierande situationer och miljöer.

Den studerande använder kommunikation som stöder och ersätter tal i sitt arbete.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• stöder klientens kommunikation och interaktion i vardagliga situationer• använder enligt arbetsgemenskapens praxis bilder, ritande, skrivande eller tecken som stöd i stödet av kommunikationen och interaktionen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• stöder mångsidigt klienternas kommunikation och interaktion i vardagliga situationer med beaktande av individuella behov• använder enligt arbetsgemenskapens praxis bilder, ritande, skrivande eller tecken som stöd i stödet av kommunikationen och interaktionen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• stöder mångsidigt klienternas kommunikation och interaktion i vardagliga situationer med beaktande av individuella behov samt handleder klienter till ömsesidig interaktion• använder enligt arbetsgemenskapens praxis mångsidigt bilder, ritande, skrivande eller tecken som stöd i stödet av kommunikationen och interaktionen och förstår betydelsen av dem för klienten.

Den studerande deltar i sektorsövergripande samarbete.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i samarbete med arbetsgemenskapen och känner till olika yrkesgruppers uppgifter och ansvarsområden• arbetar som medlem i en sektorsövergripande arbetsgrupp eller ett nätverk och följer arbetsgemenskapens sätt och praxis• känner till de vanligaste stödtjänsterna och kan handleda klienter i att använda tjänsterna enligt arbetsgemenskapens praxis
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i samarbete med arbetsgruppen och känner till olika yrkesgruppers uppgifter och ansvarsområden samt principerna för sektorsövergripande arbete när hen handleder dem som behöver stöd• arbetar aktivt som medlem i en sektorsövergripande arbetsgrupp eller ett nätverk enligt arbetsplatsens praxis• kan redogöra för stödtjänster som lämpar sig för situationen och handleda klienter i att använda tjänsterna enligt arbetsgemenskapens praxis
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• arbetar i samarbete med arbetsgruppen och känner till olika yrkesgruppers uppgifter och ansvarsområden samt principerna för sektorsövergripande arbete när hen handleder dem som behöver stöd och deras närstående nätverk• arbetar aktivt som medlem i en sektorsövergripande arbetsgrupp eller ett nätverk enligt arbetsplatsens praxis, använder sig av arbetsgruppens kunskaper och för konstruktivt fram sina egna synpunkter• kan redogöra för stödtjänster som lämpar sig för situationen och handleda klienter i att använda tjänsterna enligt arbetsgemenskapens praxis och upprätthålla aktuell kunskap om stödsystemen.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• upprätthåller sitt kunnande i att handleda klienter som behöver stöd• tar emot respons och utvärderar sin verksamhet• känner till sina egna styrkor• utvärderar sitt eget kunnande och sitt professionella växande i handledningen av klienter som behöver stöd
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• upprätthåller och utvecklar sitt kunnande i att handleda klienter som behöver stöd• tar emot respons samt utvärderar och utvecklar sin verksamhet• utvärderar realistiskt sina styrkor och utvecklingsområden• utvärderar realistiskt sitt kunnande och sitt professionella växande i handledningen av klienter som behöver stöd
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• upprätthåller och utvecklar aktivt sitt kunnande i att handleda klienter som behöver stöd• tar emot respons samt utvärderar och utvecklar aktivt sin verksamhet utifrån responsen• utvärderar realistiskt och mångsidigt sina styrkor och utvecklingsområden• utvärderar realistiskt och mångsidigt sitt kunnande och sitt professionella växande i handledningen av klienter som behöver stöd.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta i en miljö med pedagogisk verksamhet och handledning med uppgifter i handledning av klienter som behöver stöd. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.11. Arbete som kräver spetskompetens, 15 kp (106730)

Krav på yrkesskicklighet

Utveckling av kunnandet

Den studerande

- utvärderar sitt eget kunnande och identifierar sina styrkor och utvecklingsområden samt ger motiveringar
- utarbetar en utvecklingsplan för sin egen del, så att den stöder utvecklingen till spetskompetens inom branschen
- utvecklar sitt kunnande och sitt sätt arbeta utifrån respons
- arbetar i föränderliga situationer
- arbetar långsiktigt genom att utveckla sitt arbete
- arbetar som en del av teamet och delar med sig av sitt kunnande till de andra.

Arbete med uppgifter som kräver spetskompetens inom branschen

Den studerande

- väljer arbetsmetoder, arbetsredskap och material samt använder dem i förändringssituationer
- provar nya arbetsmetoder i sitt arbete
- inhämtar och tillämpar den information som behövs i arbetet
- arbetar kostnadseffektivt och så att det främjar företagets resultat
- främjar användningen av nya arbetssätt och -metoder i arbetsgemenskapen
- stärker och skapar nya kundkontakter
- följer arbetarskyddsbestämmelserna och -anvisningarna i sitt arbete.
- förutser risker och meddelar om riskfaktorer i arbetet
- säkerställer kundsäkerheten
- arbetar ergonomiskt riktigt och ser till sin arbetsförmåga
- håller sin arbetsmiljö ren och snygg.

Att beakta kvalitetskraven

Den studerande

- sätter upp sina mål och planerar sitt eget arbete och sin tidsplan på ett realistiskt sätt
- arbetar enligt företagets eller organisationens kvalitetskrav
- upptäcker avvikelser i kvaliteten och söker lösningar till dem
- arbetar enligt företagets och organisationens principer för hållbar utveckling.

Arbete i nätverk inom branschen

Den studerande

- kommunicerar med kunderna och i arbetsgemenskapen på svenska eller finska och på minst ett främmande språk
- känner till de centrala nationella och internationella nätverken inom branschen
- använder sig av nätverken i sitt arbete.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att utföra krävande arbetsuppgifter inom den egna branschen. Kunnandet kan också visas i nationella och internationella tävlingssituationer eller i träning inför tävlingssituationerna. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

Avvikelse från kraven på yrkesskicklighet eller en anpassning av bedömningen är inte möjliga i denna examensdel.

2.12. Verksamhet med ansvar för klimatet, 15 kp (106735)

Krav på yrkesskicklighet

Att utreda utgångspunkterna för klimatförändringen

Den studerande

- förstår klimatförändringen som fenomen och hur människans verksamhet påverkar den samt behovet av lösningar
- känner till särdragen i den finländska verksamhetsmiljön gällande begränsningen av klimatförändringen och anpassningen till den
- känner till centrala faktorer som inverkar på klimatförändringen inom den egna branschen
- känner igen sätt att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den i sitt eget arbete.

Att presentera effekter och lösningar på klimatförändringen

Den studerande

- utreder vilken klimatpåverkan organisationens verksamhet, produkt eller tjänst har
- föreslår och tar fram idéer till praktiska lösningar för att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den
- bedömer och jämför genomförbarheten och ekonomin i de påtänkta klimatlösningarna
- föreslår praktiskt genomförbara och motiverade lösningar för utvecklingen av sitt eget arbete, verksamheten i arbetsgemenskapen och produkter eller tjänster som minskar klimatpåverkan.

Att stöda verksamhet med ansvar för klimatet

Den studerande

- informerar om klimatlösningar i sin arbetsgemenskap
- organiserar verksamhet, genom vilka man utvecklar klimatmedvetenhet och klimatfrågor i arbetsgemenskapen
- inspirerar med sin egen verksamhet andra till klimatansvar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta på ett klimatansvarigt sätt i sin egen bransch. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.13. Att fungera i en internationell arbetsmiljö, 15 kp (106734)

Krav på yrkesskicklighet

Att förbereda sig för arbete i en internationell arbetsmiljö.

Den studerande

- söker information om och bekantar sig med en internationell arbetsmiljö och den kommande arbetsuppgiften
- bekantar sig med kulturen och samhället i länder som är relaterade till arbetsuppgiften
- sköter de arrangemang och dokument som behövs i internationella arbetsuppgifter
- tar reda på och kommer överens om målen och innehållet för arbetsuppgiften
- tar i beaktande de krav, behov och tidtabell som arbetsmiljön och -uppgiften förutsätter.

Interaktion i en internationell arbetsmiljö

Den studerande

- fungerar i växelverkan med en internationell arbetsgemenskap och med internationella kunder
- använder branschens centrala ordföråd på ett främmande språk
- delar med sig av sitt kunnande i en internationell arbetsmiljö
- använder olika kommunikationskanaler på ett ansvarsfullt sätt
- fungerar med människor från olika kulturella bakgrunder
- fungerar enligt arbetskulturen.

Att arbeta i en internationell miljö

Den studerande

- följer gemensamt överenskomna arbetstider och arbetssätt
- fungerar flexibelt i olika situationer
- följer författningar och anvisningar relaterade till arbetsuppgiften
- beaktar risker i samband med hälsa och säkerhet
- fungerar på ett ansvarsfullt och etiskt sätt
- fungerar på ett sätt som främjar jämställdhet och jämlikhet.

Att använda och dela det internationella kunnande

Den studerande

- bedömer betydelsen av det kunnandet som hen förvärvat i internationella uppgifter för sin karriär
- använder sig av sitt internationella kunnande i arbetet
- utvärderar hur arbetsmetoder och verksamhetskulturer i länder i samband med arbetsuppgiften inverkar på hur smidigt arbetet sker och på slutresultatet
- delar med sig av sitt internationella kunnande i arbetsgemenskapen.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att arbeta i en internationell arbetsmiljö eller i ett projekt utomlands eller hemma. Till de delar den yrkesskicklighet som examensdelen förutsätter inte kan bedömas utifrån yrkesprovet, kompletteras påvisandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.14. Förberedelse för arbetsplatshandledaruppgifter, 5 kp (106731)

Krav på yrkesskicklighet

Att verka som kontaktperson

Den studerande

- sätter sig in i examensgrunderna inom den egna branschen och förstår kopplingen mellan arbetsuppgifterna och examensgrunderna
- sätter sig in i arbetsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och arbetsplatsen i anordnandet av yrkesutbildning
- utreder möjligheterna att ordna utbildning och yrkesprov på arbetsplatsen
- informerar om anordnandet av yrkesutbildning på arbetsplatsen tillsammans med utbildningsanordnaren
- arbetar i interaktion med olika studerande och arbetstagare.

Förberedelse inför handledningssituationer

Den studerande

- sätter sig in i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet som gäller den studerande som handleds
- deltar i planeringen av förvärvandet av kunnande på arbetsplatsen
- deltar i introduktionen av arbetarskydd, arbetsplatsens instruktioner och rutiner för den studerande som handleds
- planerar handledningen av och tidsplanen för den studerande
- följer med olika handledningssituationer
- använder digitala verktyg på ett ändamålsenligt sätt
- utvärderar sin egen handledningskompetens och preciserar sina utvecklingsbehov.

Respons på utvecklingen av kunnandet

Den studerande

- jämför det förvärvade kunnandet med de uppställda målen
- ger konstruktiv respons på utvecklingen av kunnandet
- beaktar i responsen de studerande som är i behov av särskilt stöd samt studerande från olika språk- och kulturgrupper.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att verka som kontaktperson på arbetsplatsen och öva och förbereda sig inför handlednings- och responsituationer. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.15. Arbeta i ett företag, 15 kp (106733)

Krav på yrkesskicklighet

Att planera affärsverksamheten i ett företag

Den studerande

- inhämtar den information som behövs i planeringen av de olika delområdena i företagets affärsverksamhet
- gör en kundorienterad åtgärdsplan och preciserar företagets mål
- gör upp budgetar och en finansieringsplan och är medveten om företagarens ställning
- identifierar de centrala riskerna med företagsverksamhet
- förstår kraven på och betydelsen av hållbar utveckling för affärsverksamheten.

Att skapa samarbetsnätverk som främjar affärsverksamheten

Den studerande

- skaffar centrala samarbetspartner för affärsverksamheten
- kommer överens om samarbetet med samarbetspartnerna
- ingår vid behov samarbetsavtal och beaktar ansvar och skyldigheter.

Att utöva företagsverksamhet

Den studerande

- utövar företagsverksamhet på egen hand eller som del av ett samarbetsnätverk
- sköter det delområde av affärsverksamheten som man kommit överens om
- löser på ett kundorienterat sätt problemsituationer som gäller företagets verksamhet
- följer verksamhetsområdets lagstiftning.

Att utvärdera och utveckla verksamheten i ett företag

Den studerande

- sätter upp mål för sin verksamhet i enlighet med företagets strategiska mål
- ger konstruktiva och motiverade förslag på utveckling av företagets verksamhet och beaktar kvalitets- och kostnads mål
- beaktar i sina planer kundernas och intressentgruppernas förväntningar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att utöva företagsverksamhet. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov, kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.16. Planering av företagsverksamhet, 15 kp (106732)

Krav på yrkesskicklighet

Att söka fram och komma med idéer till möjligheter för affärsverksamhet

Den studerande

- kartlägger företag och kunder inom den bransch hen valt
- bedömer utifrån kartläggningen möjligheterna för affärsverksamhet
- förstår kraven på och betydelsen av hållbar utveckling för affärsverksamheten.

Att utveckla affärsidén och utarbeta en affärsverksamhetsplan

Den studerande

- utreder utvecklingsutsikterna för marknaden och konkurrenssituationen
- kartlägger affärsidéer och väljer den mest genomförbara av dem
- gör en plan över företagets funktioner
- beräknar intäkterna och kostnaderna för företagsverksamheten och planerar finansieringen
- beaktar verksamhetsområdets lagstiftning i planeringen.

Att skapa nätverk med intressentgrupperna

Den studerande

- väljer intressentgrupper som är centrala för verksamheten
- presenterar företagets verksamhetsmodell på ett kundorienterat sätt för en central intressentgrupp.

Att utarbeta dokumenten för grundandet av ett företag

Den studerande

- väljer en lämplig företagsform
- beräknar den nödvändiga finansieringen
- utreder de centrala dokumenten för grundandet av ett företag och utarbetar dem.

Utvärdering av styrkor och kunnandet

Den studerande

- kartlägger sina styrkor i att verka som företagare
- lyfter fram det kunnande hen behöver i företagsverksamheten.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt• behöver i vissa situationer ytterligare instruktioner• använder grundläggande information som behövs i arbetet• ändrar sitt arbete utgående från respons
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetet på eget initiativ och enligt instruktioner• arbetar på ett samarbetsvilligt och interaktivt sätt• behöver endast i ett fåtal situationer ytterligare instruktioner• använder information som behövs i arbetet på ett ändamålsenligt sätt• ändrar sitt arbete utgående från respons och egna observationer
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt sätt och tar initiativ i interaktionssituationer• hanterar vanliga problemlösningssituationer• använder information som behövs i arbetet på ett mångsidigt sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt
Goda 4	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt i interaktionssituationer• hanterar problemlösningssituationer genom att använda mångsidiga problemlösningsmetoder• tillämpar information som behövs i arbetet på ett mångsidigt och välgrundat sätt• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• planerar och genomför arbetshelheten på ett självständigt sätt med beaktande av övriga aktörer• arbetar på ett samarbetsvilligt och konstruktivt sätt även i utmanande interaktionssituationer• tillämpar information som behövs i arbetet i problemlösningssituationer på ett mångsidigt och kritiskt sätt• presenterar motiverade utvecklingsförslag gällande arbetet och verksamhetsmiljön• utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande• förstår betydelsen av sitt eget arbete som en del av en större helhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov i praktiska arbetsuppgifter genom att på egen hand eller i grupp utarbeta en affärsverksamhetsplan för sin utvecklade affärsidé. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.17. Att främja barns utveckling, välbefinnande och lärande, 40 kp (106237)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- arbeta enligt de författningar, bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer som styr småbarnspedagogiken
- planera sitt arbete och samarbeta multiprofessionellt
- utföra pedagogiskt arbete och främja delaktigheten i småbarnspedagogik
- interagera med barnet och vårdnadshavaren
- främja barnets hälsa, trygghet och välbefinnande
- använda arbetsmetoder, arbetsredskap och material för småbarnspedagogik
- utveckla barnets emotionella färdigheter och förmåga att agera tillsammans med andra
- främja barnets språkutveckling samt tanke- och problemlösningsfärdigheter
- främja barnets lek och rörelse
- främja barnets kulturella, åskådningmässiga och etiska tänkande
- upprätthålla och främja säkerheten, sin arbetsförmåga och sin arbetshälsa
- utvärdera och utveckla sitt eget arbete.

Bedömning

Den studerande arbetar enligt de författningar, bestämmelser, verksamhetsprinciper, värderingar och etiska principer som styr småbarnspedagogiken.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• följer den lagstiftning som styr småbarnspedagogiken och grunderna för planen för småbarnspedagogik• följer arbetsenhetens värderingar och verksamhetsprinciper• agerar med respekt för barnet• arbetar enligt principerna för jämlikhet och likabehandling• bemöter barnen individuellt och tar hänsyn till barnens åsikter• tar hänsyn till datasekretess och tystnadsplikt• agerar i barnets intresse och tillämpar anmälningskyldigheten i barnskyddslagen• följer principerna för hållbar utveckling
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• följer den lagstiftning som styr småbarnspedagogiken och grunderna för planen för småbarnspedagogik• följer arbetsenhetens värderingar och verksamhetsprinciper• agerar med hänsyn till barndomens egenvärde och förhåller sig respektfullt till barnet• arbetar enligt principerna för jämlikhet och likabehandling och främjar med sin verksamhet en atmosfär som respekterar mångfald• bemöter barnen individuellt och tar hänsyn till barnens åsikter samt ger barnen möjlighet att påverka i frågor som gäller dem själva• tar hänsyn till datasekretess och tystnadsplikt• agerar i barnets intresse och tillämpar anmälningskyldigheten i barnskyddslagen• följer principerna för hållbar utveckling och motiverar sin verksamhet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• följer den lagstiftning som styr småbarnspedagogiken och grunderna för planen för småbarnspedagogik• följer arbetsenhetens värderingar och verksamhetsprinciper• agerar med hänsyn till barndomens egenvärde och förhåller sig respektfullt till barnet och ser det unika hos varje barn• arbetar enligt principerna för jämlikhet och likabehandling och främjar en verksamhetskultur som respekterar mångfald på sin arbetsplats• tar hänsyn till datasekretess och tystnadsplikt• agerar i barnets intresse och tillämpar anmälningsplikten i barnskyddslagen• följer principerna för hållbar utveckling, motiverar sin verksamhet och gör förbättringsförslag.

Den studerande planerar sitt arbete och samarbetar multiprofessionellt.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• agerar enligt arbetsbeskrivningen inom sitt yrke samt enligt arbetsenhetens arbetsuppgifter och ansvarsområden• utför multiprofessionellt samarbete i arbetsgruppen• planerar sina arbetsuppgifter i samarbete med arbetsgruppen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• agerar enligt arbetsbeskrivningen, arbetsuppgifterna och ansvarsområdena inom sitt yrke samt känner till olika yrkesgruppers uppgifter och ansvarsområden vid sin arbetsenhet• utför ansvarsfullt multiprofessionellt samarbete i arbetsgruppen samt utnyttjar arbetsgruppens kunnande• planerar sina arbetsuppgifter i samarbete med arbetsgruppen och tar hänsyn till barngruppens behov
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• agerar enligt arbetsbeskrivningen inom sitt yrke samt enligt arbetsenhetens arbetsuppgifter och ansvarsområden samt känner till det multiprofessionella nätverket inom småbarnspedagogiken• utför ansvarsfullt multiprofessionellt samarbete i arbetsgruppen och med nätverket, utnyttjar arbetsgruppens kunnande samt framför egna uppfattningar• planerar sina arbetsuppgifter i samarbete med arbetsgruppen och tar hänsyn till barngruppens behov och förutser situationer.

Den studerande utför pedagogiskt arbete och främjar delaktigheten i småbarnspedagogik.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • observerar barnen och barngruppen och utnyttjar kunskap om barnets tillväxt, utveckling och lärande samt individuella stödbehov • arbetar enligt grunderna för planen för småbarnspedagogik och de rekommendationer som styr småbarnspedagogiken • tar hänsyn till barnens initiativ i den dagliga verksamheten och planeringen av verksamheten • planerar och utför verksamhet som främjar barnets tillväxt, utveckling och lärande • sörjer för en verksamhetsmiljö som stödjer tillväxt, utveckling och lärande tillsammans med barnen och arbetsgruppen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • observerar barnen och barngruppen och utnyttjar mångsidigt kunskap om barnets tillväxt, utveckling och lärande samt individuella stödbehov • arbetar målmedvetet och systematiskt enligt grunderna för planen för småbarnspedagogik och de rekommendationer som styr småbarnspedagogiken • tar hänsyn till barnens initiativ i den dagliga verksamheten och planeringen av verksamheten samt stödjer barnen att uttrycka sina uppfattningar • planerar och utför målmedvetet arbete som främjar barnets tillväxt, utveckling och lärande • planerar och bygger upp en verksamhetsmiljö som främjar tillväxt, utveckling och lärande tillsammans med barnen och arbetsgruppen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • observerar barnet och barngruppen och utnyttjar mångsidigt kunskap om barnets tillväxt, utveckling och lärande samt individuella stödbehov och motiverar sina lösningar med utvecklingspsykologisk och pedagogisk kunskap • arbetar målmedvetet och systematiskt enligt grunderna för planen för småbarnspedagogik och de rekommendationer som styr småbarnspedagogiken och motiverar sin verksamhet • tar hänsyn till barnens och vårdnadshavarnas initiativ i den dagliga verksamheten och planeringen av verksamheten samt stödjer barnen att uttrycka sina uppfattningar • planerar och utför målmedvetet och mångsidigt arbete som främjar barnets tillväxt, utveckling och lärande • planerar och bygger upp en verksamhetsmiljö som främjar tillväxt, utveckling och lärande tillsammans med barnen och arbetsgruppen och tar hänsyn till att barnen lär sig på olika sätt.

Den studerande interagerar med barnet och vårdnadshavaren.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter barnet och vårdnadshavaren respektfullt samt agerar i samarbete med dem • agerar professionellt i interaktionssituationer • är närvarande och tillgänglig för barnen • förmedlar en positiv interaktionsmodell • identifierar barnets gester och ordlösa kommunikation samt anpassar sin kommunikation efter dem • använder talstödjande och alternativa kommunikationsmetoder samt lättbegripligt tal i återkommande dagliga situationer • arbetar ansvarsfullt och jämlikt tillsammans med familjerna och tar hänsyn till datasekretess och tystnadsplikt • använder informations- och kommunikationsteknik som stöd för interaktionen samt följer arbetsplatsens anvisningar om kommunikation och användning av sociala medier
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter barnet och vårdnadshavaren respektfullt samt agerar i samarbete med dem och tar hänsyn till delaktighet • agerar professionellt i interaktionssituationer och skapar en positiv interaktionsrelation • möjliggör en positiv upplevelse för barnet av att bli hörd och sedd och hjälper barnet att uttrycka sig • identifierar sitt eget sätt att interagera och förmedlar en positiv interaktionsmodell • identifierar barnets gester och ordlösa kommunikation samt anpassar sin kommunikation efter dem och tar hänsyn till barnets utvecklingsnivå • använder talstödjande och alternativa kommunikationsmetoder och lättbegripligt tal • arbetar ansvarsfullt och jämlikt tillsammans med familjerna och tar hänsyn till datasekretess och tystnadsplikt • använder lämplig informations- och kommunikationsteknik för situationen som stöd för interaktionen och följer arbetsplatsens anvisningar om kommunikation och användning av sociala medier
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter barnet och vårdnadshavaren respektfullt samt agerar i samarbete med dem och främjar delaktighet • agerar professionellt i interaktionssituationer med hänsyn till barnets och vårdnadshavarens känslor och situation samt skapar en positiv interaktionssituation • möjliggör en positiv upplevelse för barnet av att bli hörd och sedd och hjälper mångsidigt barnet att uttrycka sig • identifierar sitt eget sätt att interagera och förmedlar en positiv interaktionsmodell i olika situationer • identifierar barnets gester och väsen samt anpassar sin kommunikation efter dem och tar hänsyn till barnets utvecklingsnivå, språkkunskaper och stödbehov • använder talstödjande och alternativa metoder i kommunikationen samt lättbegripligt tal för att främja interaktionen • arbetar ansvarsfullt och jämlikt tillsammans med familjerna och tar hänsyn till datasekretess och tystnadsplikt • använder mångsidigt lämplig informations- och kommunikationsteknik för situationen som stöd för interaktionen

samt följer arbetsplatsens anvisningar om kommunikation och användning av sociala medier.

Den studerande främjar barnets hälsa, trygghet och välbefinnande.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • sörjer för barnens grundläggande behov och personliga hygien • stödjer och handleder i dagliga färdigheter och att ta hand om sig själv • sörjer för möjlighet till vila och hjälper barnen till lugn och ro • sörjer i samarbete med arbetsgruppen för struktur på dagen samt medverkar till att upprätthålla en stressfri atmosfär • sörjer för barnens säkerhet samt handleder barnen att identifiera några fysiska, psykiska och sociala faktorer som påverkar säkerheten • erbjuder barnen tillräckligt med näring och tar hänsyn till näringsrekommendationer, specialdieter, religiösa och etiska koster samt munhälsan • handleder i matvanor och i att bekanta sig med matkulturer • identifierar barnens behov av tidigt stöd och agerar enligt arbetsenhetens anvisningar • känner till de vanligaste barnsjukdomarna och infektionssjukdomarna, identifierar symtomen på dem och förhindrar spridning av infektioner • känner till läkemedelsbehandlingsplanen inom småbarnspedagogik och agerar efter den
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • sörjer för barnens grundläggande behov och personliga hygien med respekt för barnet • stödjer och handleder i dagliga färdigheter och att ta hand om sig själv och tar hänsyn till individuella behov • handleder barnen till lugn, avslappning och vila och förstår vilans betydelse för barnets utveckling • sörjer i samarbete med arbetsgruppen för tydlig struktur på dagen samt medverkar till att skapa en stressfri atmosfär • sörjer för barnens säkerhet samt handleder barnen att identifiera fysiska, psykiska och sociala faktorer som påverkar säkerheten • handleder barnen i tillräckliga, mångsidiga och hälsosamma måltider och tar hänsyn till näringsrekommendationer, specialdieter, religiösa och etiska koster samt munhälsan • handleder mångsidigt i matvanor och i att bekanta sig med matkulturer • identifierar barnens behov av tidigt stöd och agerar enligt arbetsenhetens anvisningar • känner till de vanligaste barnsjukdomarna och infektionssjukdomarna, identifierar symtomen på dem och förhindrar spridning av infektioner i samarbete med vårdnadshavarna • känner till läkemedelsbehandlingsplanen inom småbarnspedagogik och agerar efter den
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • sörjer för barnens grundläggande behov och personliga hygien med finkänslighet och respekt för barnen • stödjer och handleder i dagliga färdigheter och att ta hand om sig själv och tar hänsyn till individuella behov och situationsfaktorer • handleder barnen till lugn, avslappning och vila med hjälp av olika metoder och förstår vilans betydelse för barnets utveckling

- sörjer i samarbete med arbetsgruppen för tydlig struktur på dagen samt medverkar till att skapa en stressfri atmosfär och använder mångsidigt lämpliga metoder för situationerna
- sörjer för barnens säkerhet samt handleder barnen att känna fysiska, psykiska och sociala faktorer som påverkar säkerheten och motiverar sin verksamhet
- handleder barnen om tillräckliga, allsidiga och hälsosamma måltider och tar hänsyn till näringsrekommendationer, specialdieter, religiösa och etiska kostor samt munhälsan och motiverar sin verksamhet
- handleder mångsidigt i matvanor och i att bekanta sig med matkulturer och motiverar sin verksamhet
- identifierar barnens behov av tidigt stöd och agerar enligt arbetsenhetens anvisningar
- känner till de vanligaste barnsjukdomarna och infektionssjukdomarna, identifierar symtomen på dem och förhindrar spridning av infektioner i samarbete med vårdnadshavarna
- känner till läkemedelsbehandlingsplanen inom småbarnspedagogik och agerar efter den.

Den studerande använder arbetsmetoder, arbetsredskap och material för småbarnspedagogik.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder arbetsmetoder för småbarnspedagogik: lek, rörelse, undersökning samt konstnärliga upplevelser och uttryck i sitt arbete med barn • handleder barnen att pröva och använda småbarnspedagogikens arbetssätt i grupper av olika storlek samt självständigt • väljer ett lämpligt arbetssätt, redskap och material för barnet och tar hänsyn till barnets eller barngruppens ålder och intressen, styrkor och stödbehov • handleder barnet och barngruppen med stöd av kunskap om handledning av individer och grupper, handledningsmetoder och möjligheter till verksamhet i smågrupper • främjar delaktighet vid handledning av barn och barngrupper och utnyttjar kunskap om att främja delaktighet • berättar om de vanligaste formerna för alternativ pedagogik • handleder barn och barngrupper i användning av teknologi och utnyttjar teknologi i handledningen • handleder på ett könssensitivt sätt barnen att utveckla sina färdigheter och göra val
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder mångsidigt och varierande arbetsmetoder för småbarnspedagogik: lek, rörelse, undersökning samt konstnärliga upplevelser och uttryck i sitt arbete med barn • handleder barnen att pröva och använda småbarnspedagogikens arbetssätt i grupper av olika storlek samt självständigt och utnyttjar kunskap om varierande arbetssätt och områden för lärande • väljer ett lämpligt arbetssätt, redskap och material tillsammans med barnen och tar hänsyn till barnens eller barngruppens ålder, behov, färdigheter, intressen, styrkor och stödbehov • handleder barn och barngrupper och utnyttjar mångsidigt kunskap om handledning av individer och grupper, handledningsmetoder och möjligheter till verksamhet i smågrupper • främjar delaktighet vid handledning av barn och barngrupper och utnyttjar mångsidigt kunskap om att främja delaktighet • berättar om olika former för alternativ pedagogik • handleder barn och barngrupper i användning av teknologi och utnyttjar mångsidigt teknologi i handledningen • handleder på ett könssensitivt sätt barnen att utveckla sina färdigheter och göra val
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder mångsidigt och på ett för situationen lämpligt sätt arbetsmetoder för småbarnspedagogik: lek, rörelse, undersökning samt konstnärliga upplevelser och uttryck i sitt arbete med barn • handleder barnen att pröva och använda småbarnspedagogikens arbetssätt i grupper av olika storlek samt självständigt och utnyttjar omfattande kunskap om varierande arbetssätt och områden för lärande • väljer ett lämpligt arbetssätt, redskap och material tillsammans med barnen och tar mångsidigt hänsyn till barnens eller

barngruppens ålder, behov, färdigheter, intressen, styrkor och stödbehov

- handleder barn och barngrupper och motiverar mångsidigt sin verksamhet med kunskap om handledning av individer och grupper, handledningsmetoder och möjligheter till verksamhet i smågrupper
- främjar delaktighet vid handledning av barn och barngrupper samt motiverar mångsidigt sin verksamhet med kunskap om att främja delaktighet
- berättar mångsidigt om olika former för alternativ pedagogik
- handleder barn och barngrupper i användning av teknologi och utnyttjar mångsidigt teknologi i handledningen och motiverar sin verksamhet
- handleder på ett könssensitivt sätt barnen att utveckla sina färdigheter och göra val.

Den studerande främjar barnets emotionella färdigheter och förmåga att agera tillsammans med andra.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • handleder barnet i utvecklingen av känslouttryck och självreglering • identifierar barnets styrkor och stödjer en positiv självbild och stärkt självkänsla hos barnet • handleder barnet i att iaktta goda vanor samt löser konfliktsituationer • stödjer barnet att utveckla kamratrelationer och fungera i grupp • identifierar och förhindrar mobbning samt ingriper enligt arbetsenhetens anvisningar
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handleder barnet i utvecklingen av känslouttryck och självreglering och utnyttjar kunskap om psykosocial utveckling och psykiskt välbefinnande • identifierar barnets styrkor och handleder barnet att identifiera dem samt stödjer en positiv självbild och stärkt självkänsla hos barnet • handleder barnet i att iaktta goda vanor samt att konstruktivt lösa konfliktsituationer och utnyttjar kunskap om utveckling av medkänsla och empati • stödjer individuellt barnet att utveckla kamratrelationer och fungera i grupp och utnyttjar kunskap om barnets psykosociala utveckling • identifierar och förhindrar mobbning samt ingriper enligt arbetsenhetens anvisningar
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handleder barnet konsekvent i utvecklingen av känslouttryck och självreglering och utnyttjar mångsidigt kunskap om psykosocial utveckling och psykiskt välbefinnande • identifierar barnets styrkor och handleder barnet att identifiera dem samt stödjer på olika sätt en positiv självbild och stärkt självkänsla hos barnet • handleder barnet i att iaktta goda vanor samt att konstruktivt lösa konfliktsituationer och motiverar sin verksamhet med kunskap om utveckling av medkänsla och empati • stödjer individuellt barnet att utveckla kamratrelationer och fungera i grupp och utnyttjar kunskap om barnets psykosociala utveckling och motiverar sin utveckling • identifierar mobbning och förhindrar den samt ingriper enligt arbetsenhetens anvisningar.

Den studerande främjar barnets språkutveckling samt tanke- och problemlösningsfärdigheter.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • känner till stadierna i barnets språkutveckling, identifierar svårigheter i språkutvecklingen och erbjuder möjligheter till språkligt uttryck • stödjer barnets språkutveckling och utnyttjar dagliga situationer samt tar hänsyn till barnets språkliga bakgrund • utnyttjar möjligheterna i lärmiljön för att stödja barnets språkutveckling • tar i sin verksamhet hänsyn till barnets naturliga sätt att undersöka och förundras över sin omgivning och uppmuntrar barnet att göra iakttagelser och förundras över dem • stödjer utvecklingen av barnets matematiska tänkande och problemlösningsfärdigheter och utnyttjar vardagliga situationer
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • känner till stadierna i barnets språkutveckling, identifierar svårigheter i språkutvecklingen och erbjuder mångsidiga möjligheter till språkligt uttryck • stödjer barnets språkutveckling och förmåga att använda språket och utnyttjar dagliga situationer samt tar hänsyn till barnets språkliga bakgrund • erbjuder en språkligt rik lärmiljö och främjar barnets språkutveckling • tar i sin verksamhet hänsyn till barnets naturliga sätt att undersöka och förundras över sin omgivning • handleder barnet till iakttagelser, förundran och insikt samt att hitta på nya lösningar • stödjer utvecklingen av barnets matematiska tänkande och problemlösningsfärdigheter och utnyttjar vardagliga situationer och uppmuntrar barnet att iakta, fundera och dra slutsatser
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • känner till stadierna i barnets språkutveckling, identifierar svårigheter i språkutvecklingen och erbjuder mångsidiga möjligheter till språkligt uttryck och motiverar sin verksamhet • främjar barnets språkutveckling och förmåga att använda språket och utnyttjar konsekvent dagliga situationer samt tar hänsyn till barnets språkliga bakgrund • erbjuder en språkligt rik lärmiljö och främjar målmedvetet barnets språkutveckling med hjälp av mångsidiga metoder • tar i sin verksamhet hänsyn till barnets naturliga sätt att undersöka och förundras över sin omgivning och erbjuder barnet mångsidiga möjligheter att undersöka, iakta, fundera och dra slutsatser samt hitta nya lösningar och tänka kritiskt • handleder målmedvetet och mångsidigt utvecklingen av barnets matematiska tänkande och problemlösningsfärdigheter och uppmuntrar barnet att iakta, fundera och dra slutsatser.

Den studerande främjar barnets lek och rörelse.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • ger plats och möjligheter för spontan lek • handleder leken och tar hänsyn till barnens initiativ och intressen • ser till att alla barn har möjlighet att delta i leken • stödjer utvecklingen av lek och utnyttjar kunskaper om barns behov av stöd • ser till att barnet får möjligheter till att dagligen frivilligt röra på sig inom- och utomhus enligt rekommendationerna som styr motion inom småbarnspedagogiken • handleder barnen och barngruppen att röra på sig och utnyttjar olika metoder, redskap och miljöer för motionen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • ger plats och möjligheter för spontan lek och utnyttjar kunskap om lekens betydelse för barnets utveckling • handleder leken och tar hänsyn till barnens initiativ och intressen • ser till att alla barn får delta i leken efter egna färdigheter och förutsättningar samt uppleva glädjen i leken • stödjer utvecklingen av lek och utnyttjar kunskaper om barnets individuella behov av stöd • inspirerar barnet till att dagligen frivilligt röra på sig inom- och utomhus enligt rekommendationerna som styr motion inom småbarnspedagogiken • handleder målmedvetet barnen och barngruppen att röra på sig och utnyttjar olika metoder, redskap och miljöer för motionen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • ger plats och för spontan lek och möjligheter även för långvarigare lekar och utnyttjar kunskap om lekens betydelse för barnets utveckling • uppmuntrar barnen till lek och handleder leken med finkänslig hänsyn till barnens initiativ och intressen • handleder barnen att delta i leken efter egna färdigheter och förutsättningar och stödjer möjligheten att uppleva glädjen i leken • stödjer utvecklingen av lek och utnyttjar kunskaper om barnets individuella behov av stöd och motiverar sin verksamhet • inspirerar barnen till att dagligen frivilligt röra på sig inom- och utomhus enligt rekommendationerna som styr motion inom småbarnspedagogiken och tar hänsyn till barn som rör på sig mindre och behöver stöd • handleder målmedvetet barnen och barngruppen att röra på sig och uppleva glädjen i motion och utnyttjar mångsidigt olika metoder, redskap och miljöer för motionen.

Den studerande främjar barnets tankar om kultur, livsåskådning och etik

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • medverkar till att upprätthålla en accepterande och trygg arbetsmiljö med respekt för mångfald • utnyttjar i sin verksamhet kunskap om olika kulturer och livsåskådningar • handleder barnen i att bekanta sig med det allmänna kulturarvet samt andra närvarande kulturer och livsåskådningar i barngruppen • funderar tillsammans med barnen på etiska frågor som bekymrar dem • respekterar familjernas mångfald
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • medverkar till att upprätthålla och främjar en accepterande och trygg arbetsmiljö med respekt för mångfald • utnyttjar i sin verksamhet mångsidigt kunskap om olika kulturer och livsåskådningar • handleder mångsidigt barnen i att bekanta sig med det allmänna kulturarvet samt andra närvarande kulturer och livsåskådningar i barngruppen • funderar tillsammans med barnen på etiska frågor som bekymrar dem och utnyttjar vardagliga situationer för att hantera etiska frågor • identifierar och tar hänsyn till familjernas mångfald samt respekterar familjernas kulturer och livsåskådningar
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • medverkar till att upprätthålla och främjar en accepterande och trygg arbetsmiljö med respekt för mångfald och motiverar sin verksamhet • utnyttjar i sin verksamhet mångsidigt kunskap om olika kulturer och livsåskådningar och motiverar sin verksamhet • handleder mångsidigt och barnorienterat barnen i att bekanta sig med det allmänna kulturarvet samt andra närvarande kulturer och livsåskådningar i barngruppen • funderar tillsammans med barnen i en trygg och accepterande atmosfär på etiska frågor som bekymrar dem och utnyttjar vardagliga situationer för att hantera etiska frågor • identifierar och tar hänsyn till familjernas mångfald samt respekterar familjernas kulturer och livsåskådningar och motiverar sin verksamhet.

Den studerande upprätthåller och främjar säkerheten, sin arbetsförmåga och sin arbetshälsa.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • följer arbetssäkerhetsanvisningarna • agerar professionellt i krävande klientsituationer • agerar enligt arbetsenhetens anvisningar i eventuella vålds- och hotsituationer och sörjer för sin egen och klienternas säkerhet • förebygger olycksfall bland barnen och ger första hjälpen • agerar enligt hygienanvisningarna • arbetar enligt ergonomiska principer och förebygger arbetsrelaterade olyckor och skador • identifierar och agerar med hänsyn till viktiga psykiska och fysiska belastnings- och riskfaktorer i sitt arbete och anpassar sin verksamhet enligt respons • medverkar till ett bra arbetsklimat
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • följer anvisningarna för arbetssäkerhet och förebygger säkerhetsrisker • agerar professionellt och förutseende i krävande klientsituationer • agerar enligt arbetsenhetens anvisningar i eventuella vålds- och hotsituationer och sörjer för sin egen och klienternas säkerhet • förebygger olycksfall bland barnen och ger första hjälpen • agerar enligt hygienanvisningarna • arbetar enligt ergonomiska principer och förebygger arbetsrelaterade olyckor och skador och utvecklar sina arbetssätt • identifierar och agerar med hänsyn till psykiska och fysiska belastnings- och riskfaktorer och utvecklar sina arbetssätt • medverkar till och främjar ett bra arbetsklimat
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • följer anvisningarna för arbetssäkerhet, förebygger säkerhetsrisker och främjar med sin verksamhet arbetssäkerheten • agerar professionellt och förutseende i krävande klientsituationer samt motiverar sin verksamhet • agerar enligt arbetsenhetens anvisningar i eventuella vålds- och hotsituationer och sörjer för sin egen och klienternas säkerhet • förebygger olycksfall bland barnen och ger första hjälpen • agerar enligt hygienanvisningarna • arbetar enligt ergonomiska principer i varierande situationer och förebygger arbetsrelaterade olyckor och skador och utvecklar sina arbetssätt • identifierar och agerar med hänsyn till psykiska och fysiska belastnings- och riskfaktorer och utvecklar sitt arbete och sina arbetssätt och motiverar sin verksamhet • medverkar till och främjar ett bra arbetsklimat och samarbete.

Den studerande utvärderar och utvecklar sitt arbete.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin yrkesmässiga utveckling och sätter upp mål för den yrkesmässiga tillväxten• identifierar sina styrkor och utvecklingsområden samt utnyttjar dem i sin verksamhet• tar emot respons och anpassar sin verksamhet utifrån responsen• upprätthåller kunskaper och färdigheter som krävs i yrket
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar mångsidigt sin yrkesmässiga utveckling och sätter upp mål för den yrkesmässiga tillväxten• bedömer realistiskt sina styrkor och utvecklingsområden samt utnyttjar dem i sin verksamhet• utvecklar sin verksamhet utifrån respons och ger konstruktiv respons på arbetsplatsen• upprätthåller kunskaper och färdigheter som yrket kräver samt motiverar lösningarna i sin verksamhet med yrkesmässig kunskap
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar mångsidigt sin yrkesmässiga utveckling och sätter upp mål för den yrkesmässiga tillväxten och motiverar sin verksamhet• bedömer realistiskt och mångsidigt sina styrkor och utvecklingsområden samt utnyttjar dem motiverat i sin verksamhet• utvecklar sin verksamhet utifrån respons och ger konstruktiv respons och gör utvecklingsförslag på arbetsplatsen och motiverar sin verksamhet• upprätthåller kunskaper och färdigheter som arbetet kräver samt motiverar mångsidigt lösningarna i sin verksamhet med yrkesmässig kunskap.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet i ett yrkesprov genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i miljöer inom småbarnspedagogik, i uppgifter som främjar barnets utveckling, välbefinnande och lärande. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.18. Genomförande av pedagogisk verksamhet inom småbarnspedagogik, 30 kp (106349)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- arbeta enligt den nationella och den lokala planen för småbarnspedagogik samt principerna för värdegrunden och verksamhetskulturen
- beakta barnens intresseområden och behov i genomförandet av verksamheten samt använda en arbetsmetod för pedagogisk dokumentation enligt sin arbetsbeskrivning
- planera, genomföra och utvärdera pedagogisk verksamhet enligt sin arbetsbeskrivning genom att beakta målen för mångsidig kompetens och lärområden

- leda och stödja lek med förståelse för dess betydelse för barnet och för den pedagogiska verksamheten
- tillsammans med arbetsgemenskapen skapa en lärmiljö som främjar lärande, utveckling och interaktion
- stödja barnets språkliga färdigheter, förmåga att uttrycka sig samt interaktions- och samarbetsfärdigheter
- utvärdera och utveckla sin verksamhet som en del av arbetsgemenskapen.

Bedömning

Den studerande arbetar enligt den nationella och lokala planen och barnets plan för småbarnspedagogik samt enligt principerna för värdegrunden och verksamhetskulturen i dem.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• arbetar med förståelse för planerna för småbarnspedagogik på de tre nivåerna och betydelsen av dem för den egna verksamheten• arbetar enligt den lokala planen för småbarnspedagogik och uppfattar sambandet mellan den och andra planer på lokal nivå• beaktar i sin verksamhet de mål och avtal för personalens verksamhet som finns inskrivna i barnets plan för småbarnspedagogik• arbetar enligt riktlinjerna för värdegrunden i grunderna för planen för småbarnspedagogik• deltar i den professionella diskussionen i sin arbetsgemenskap• beaktar principer som främjar verksamhetskulturen i sin verksamhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• arbetar med förståelse för planerna för småbarnspedagogik på de tre nivåerna och betydelsen av dem för den egna verksamheten• arbetar enligt den lokala planen för småbarnspedagogik och är medveten om sambandet mellan den och andra planer på lokal nivå• använder i sin verksamhet de mål och avtal för personalens verksamhet som finns inskrivna i barnets plan för småbarnspedagogik• arbetar enligt värdegrunden i grunderna för planen för småbarnspedagogik med förståelse för betydelsen av dem för sin verksamhet och handleder barnen i att handla enligt principerna för värdegrunden• deltar aktivt och konstruktivt i den professionella diskussionen i sin arbetsgemenskap• arbetar enligt riktlinjerna för principerna för utveckling av verksamhetskulturen i sin arbetsgemenskap
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• arbetar med förståelse för planerna för småbarnspedagogik på de tre nivåerna och betydelsen av dem för den egna verksamheten samt strukturerar sitt arbete enligt dem• arbetar enligt den lokala planen för småbarnspedagogik och är medveten om sambandet mellan den och andra planer på lokal nivå och det egna arbetet• använder i sin verksamhet mångsidigt de mål och avtal för personalens verksamhet som finns inskrivna i barnets plan för småbarnspedagogik• arbetar enligt värdegrunden i grunderna för planen för småbarnspedagogik med förståelse för betydelsen av den för sin egen verksamhet, utvärderar och motiverar sin verksamhet utifrån den och handleder barnen i att handla enligt principerna för värdegrunden• deltar aktivt, konstruktivt och på ett sätt som främjar utveckling i den professionella diskussionen i sin arbetsgemenskap• arbetar konsekvent enligt verksamhetsprinciperna för utveckling av verksamhetskulturen i sin arbetsgemenskap.

Den studerande beaktar barnens intresseområden och behov i genomförandet av verksamheten samt använder en arbetsmetod för pedagogisk dokumentation enligt sin arbetsbeskrivning.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • uppmuntrar barnet att uttrycka sina tankar, önskemål och känslor • uppskattar barnens synpunkter, åsikter och önskemål samt svarar på barnens initiativ • handleder barnet i att upptäcka sin utveckling, sitt lärande och glädja sig över lärandet • observerar barnens kunskaper, färdigheter, intresseområden, behov och barngruppens verksamhet och dokumenterar dem tillsammans med barnen • studerar dokumenten tillsammans med barnet eller barnen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • uppmuntrar barnet att uttrycka sina tankar, önskemål och känslor och handleder barnet i att bilda sig egna åsikter och förstå olika synpunkter • uppskattar barnens synpunkter, åsikter och önskemål samt använder sig av dem i sin verksamhet och möjliggör upplevelser av delaktighet för barnen • handleder barnet i att upptäcka sin utveckling, sitt lärande, glädja sig över lärandet och känna till sina styrkor • observerar barnens kunskaper, färdigheter, intresseområden, behov och barngruppens verksamhet och dokumenterar dem mångsidigt tillsammans med barnen • studerar dokumenten tillsammans med barnet eller barnen och deltar i en interaktiv tolkning av dem
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • uppmuntrar aktivt barnen att uttrycka sina tankar, önskemål och känslor, uppmuntrar barnet till kreativt och kritiskt tänkande och att förstå olika synpunkter • uppskattar barnens synpunkter, åsikter och önskemål använder sig av dem i sin verksamhet och möjliggör upplevelser av delaktighet och påverkan för barnen • använder sig av barnens styrkor i verksamheten och handleder barnet i att upptäcka sin utveckling, sitt lärande, glädja sig över lärandet och känna till sina styrkor • observerar barnens kunskaper, färdigheter, intresseområden, behov och barngruppens verksamhet och dokumenterar dem mångsidigt och systematiskt tillsammans med barnen • studerar och utvärderar dokumenten med barnet och barnen samt deltar i en interaktiv tolkning av dem.

Den studerande planerar, genomför och utvärderar enligt sin arbetsbeskrivning pedagogisk verksamhet genom att beakta målen för mångsidig kompetens och lärområden.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder en arbetsmetod för pedagogisk dokumentation i planeringen och genomförandet av verksamheten tillsammans med arbetsgemenskapen • beaktar i sin pedagogiska verksamhet mål och delområdena för mångsidig kompetens med förståelse för betydelsen av dem för barnets växande, lärande och utveckling • planerar och genomför verksamhet och erbjuder barnen möjligheter till verksamhet som utgår från barnet och som förenar olika lärområden • beaktar barnens intresseområden och behov samt de pedagogiska möjligheterna i olika situationer i planeringen och genomförandet av verksamheten • deltar med arbetsgemenskapen i utvärdering av den pedagogiska verksamheten ur perspektiven för barnets lärande, utveckling och välbefinnande
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder på ett ändamålsenligt sätt en arbetsmetod för pedagogisk dokumentation i planeringen och genomförandet av verksamheten tillsammans med arbetsgemenskapen • använder i sin pedagogiska verksamhet flexibelt målen och delområdena för mångsidig kompetens med förståelse för betydelsen av dem för barnets växande, lärande och utveckling • planerar och genomför verksamhet och erbjuder barnen möjligheter till mångsidig verksamhet som utgår från barnet och som förenar olika lärområden • planerar och genomför verksamheten med beaktande av barnens färdigheter, intresseområden, behov och styrkor samt använder sig av de pedagogiska möjligheterna i olika situationer • deltar med arbetsgemenskapen i utvärdering av den pedagogiska verksamheten och för fram egna observationer ur perspektiven för barnets lärande, utveckling och välbefinnande
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder på ett konsekvent och ändamålsenligt sätt en arbetsmetod för pedagogisk dokumentation i planeringen och genomförandet samt utvecklingen av verksamheten tillsammans med barnen och arbetsgemenskapen • använder i sin verksamhet ändamålsenligt och flexibelt målen och delområdena för mångsidig kompetens med förståelse för betydelsen av dem för barnets växande, lärande och utveckling samt för det livslånga lärandet • planerar och genomför verksamhet och erbjuder barnen möjligheter till en mångsidig verksamhet som utgår från barnet och som förenar olika lärområden till en helhetsmässig upplevelse • planerar och genomför verksamheten med beaktande av barnets färdigheter, intresseområden, styrkor och individuella behov av stöd samt använder sig mångsidigt av de pedagogiska möjligheterna i olika situationer • deltar med arbetsgemenskapen och barnen i utvärdering av den pedagogiska verksamheten och för mångsidigt fram egna

observationer ur perspektiven för barnets lärande, utveckling och välbefinnande.

Den studerande leder och stöder lek med förståelse för dess betydelse för barnet och för den pedagogiska verksamheten.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• använder sig av leken i sin verksamhet och förstår betydelsen av leken för barnets helhetsmässiga uppväxt och lärande• observerar leken och känner till både den fysiska och den psykiska aktiva närvarons möjligheter och betydelse för leken• stöder, bär upp och berikar leken i enskilda situationer• handleder utvecklingen av barnens lekfärdigheter i enskilda situationer och förstår betydelsen av dem för interaktionen, lärandet och välbefinnandet• beaktar miljön, tidsanvändningen och verktygen som en förutsättning för leken• beaktar i den egna verksamheten en verksamhetskultur som främjar lek enligt arbetsgemenskapens verksamhetsmetoder
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• använder sig på ett målinriktat sätt av leken i sin verksamhet och förstår betydelsen av leken för barnets helhetsmässiga uppväxt och lärande• observerar och leder leken på det sätt som situationen kräver och känner till både den fysiska och den psykiska aktiva närvarons möjligheter och betydelse för leken• stöder, bär upp och berikar leken på ett målinriktat• handleder målinriktat utvecklingen av barnens lekfärdigheter och förstår betydelsen av dem för interaktionen, lärandet och välbefinnandet• beaktar mångsidigheten och säkerheten i miljön, tidsanvändningen och verktygen som en förutsättning för leken• deltar som medlem i arbetsgemenskapen i utvecklingen av en verksamhetskultur som främjar lek
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• använder sig på ett målinriktat och gemenskapligt sätt av leken i sin verksamhet och förstår betydelsen av leken för barnets helhetsmässiga uppväxt och lärande• observerar och leder leken kreativt och flexibelt på det sätt som situationen kräver och känner till både den fysiska och den psykiska aktiva närvarons möjligheter och betydelse för leken• stöder, bär upp och berikar leken på ett målinriktat och systematiskt sätt• handleder målinriktat och mångsidigt utvecklingen av barnens lekfärdigheter och förstår betydelsen av dem för interaktionen, lärandet och välbefinnandet• beaktar att mångsidigheten, säkerheten och inspirationen i miljön, tidsanvändningen och verktygen som en förutsättning för leken• deltar på ett initiativrikt sätt som medlem i arbetsgemenskapen i utvecklingen av en verksamhetskultur som främjar lek.

Den studerande skapar tillsammans med arbetsgemenskapen en lärmiljö som främjar lärande, utveckling och interaktion.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i planeringen av lärmiljöer och förstår betydelsen av dem för barnets lärande, utveckling och interaktion • ordnar tillsammans med arbetsgemenskapen lärmiljöer som uppmuntrar till lek, fysisk aktivitet, utforskande och konstnärligt uttryck • ser till att lärmiljön är trivsamt och inspirerande • erbjuder de vanligaste verktygen, materialen och miljöerna som stöd för barnens spontana aktivitet med beaktande av barnens initiativ och intresseområden • ser till att de verktyg, material och miljöer som erbjuds är ändamålsenliga och säkra • uppmuntrar barnet till kreativitet, insikter och att använda fantasin samt accepterar barnens synpunkter, lösningar och känslor • inspirerar barnen att utforska världen omkring med alla sinnen och hela kroppen • ger tid för barnets individuella och barnens gemensamma aktiviteter • ger positiv respons • skapar en trygg atmosfär genom sitt beteende
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och bygger upp lärmiljöer tillsammans med barnen och arbetsgemenskapen och förstår betydelsen av dem för barnets lärande, utveckling och interaktion • ordnar tillsammans med barnen och arbetsgemenskapen inspirerande lärmiljöer som uppmuntrar till lek, fysisk aktivitet, utforskande och konstnärligt uttryck • erbjuder de vanligaste verktygen, materialen och miljöerna som stöd för barnens spontana aktivitet med beaktande av barnens initiativ, intresseområden, färdigheter och behov • ser till att de verktyg, material och miljöer som erbjuds är ändamålsenliga och säkra • ser tillsammans med barnen till att lärmiljön är trivsamt och inspirerande • uppmuntrar barnet till kreativitet, insikter och att använda fantasin samt uppskattar barnens olika synpunkter, lösningar och känslor • inspirerar barnen att utforska, observera och förundras över världen omkring och erbjuder dem möjligheter att utforska och förundras • ger tid och mångsidiga möjligheter för barnets individuella och barnens gemensamma aktiviteter • ger positiv respons och möjliggör upplevelser av att lyckas • skapar en trygg och lugn atmosfär genom sitt beteende
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar och bygger upp mångsidiga lärmiljöer tillsammans med barnen och arbetsgemenskapen och förstår betydelsen av dem för barnets lärande, utveckling och interaktion • utvärderar och utvecklar tillsammans med barnen och arbetsgemenskapen inspirerande lärmiljöer uppmuntrar till lek, fysisk aktivitet, utforskande och konstnärligt uttryck

- erbjuder mångsidiga verktyg, material och miljöer som stöd för barnens spontana aktivitet med beaktande av barnens initiativ, intresseområden samt individuella färdigheter och behov
- ser till att de verktyg, material och miljöer som erbjuds är ändamålsenliga och säkra
- ser tillsammans med barnen till att lärmiljön är trivsamt och inspirerande samt utvecklar lärmiljöns trivsel tillsammans med barnen och arbetsgemenskapen
- uppmuntrar barnet till kreativitet, insikter och att använda fantasin samt uppskattar likvärdigt barnens olika synpunkter, lösningar och känslor samt handleder barnen i att uppskatta och förstå olika synpunkter och lösningar
- inspirerar barnen att utforska, observera och förundras över världen omkring samt observerar barnens föremål för förundran och beaktar dem i sin verksamhet
- ger tid och mångsidiga möjligheter för barnets individuella och för barnens gemensamma aktiviteter med förståelse för betydelsen av interaktion för barnets lärande
- ger positiv och uppmuntrande respons och möjliggör upplevelser av att lyckas för olika barn
- skapar tillsammans med barnen en trygg och lugn atmosfär.

Den studerande stöder barnets språkliga färdigheter, förmåga att uttrycka sig samt interaktions- och samarbetsfärdigheter.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • samtalar med barnen och uppmuntrar dem till interaktion med de andra barnen och personalen • lyssnar på barnet och svarar hen • använder ett gott och tydligt språk i samverkan med barnen • använder barnlitteratur, berättelser, ramsor och sånglekar i vardagliga situationer • namnger företeelser, förklarar och motiverar • uppmuntrar barnen till samverkan • främjar barnets multilitteracitet genom att erbjuda barnet upplevelser av olika slags meddelanden och texter
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • samtalar lugnt med barnen och handleder dem i interaktion med de andra barnen och med personalen • lyssnar uppriktigt och uppskattande på barnet • använder ett gott, tydligt och beskrivande språk i samverkan med barnen samt förstår betydelsen av språket för barnets utveckling, delaktighet och inflytande • använder mångsidigt barnlitteratur, berättelser, ramsor och lek med språket på ett planerat sätt samt inspirerar barnen till språkliga lekar i vardagliga situationer • inspirerar barnen att berätta historier, fråga, förklara och motivera • uppmuntrar barnen till samverkan och främjar samhörighet genom sin verksamhet • främjar barnets multilitteracitet genom att erbjuda barnet upplevelser av olika slags meddelanden och texter samt handleder barnet i att producera meddelanden och texter av olika slag
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • samtalar naturligt och lugnt med olika barn med beaktande av deras initiativ i samtalet och handleder barnet och barnen i interaktion med de andra barnen och personalen • lyssnar uppriktigt och uppskattande på barnet och instruerar också barnet i att lyssna • fungerar som en mångsidig språklig modell för barnen och förstår betydelsen av språket för barnets helhetsmässiga uppväxt och utveckling samt för delaktighet och inflytande • erbjuder barnen mångsidiga upplevelser av varierande texter, berättelser och lek med språket på ett planerat sätt samt inspirerar barnen till språkliga lekar i vardagliga situationer och väcker barnens intresse för muntligt och skriftligt språk • inspirerar barnen att förklara, fråga, motivera och berätta historier som dokumenteras tillsammans med barnen • främjar samhörighet genom sin verksamhet och ser till att barnen upplever sig tillhöra gruppen och bli accepterade • främjar barnets multilitteracitet genom att inspirera barnen att utforska, använda, producera och tolka meddelanden och texter av olika slag i olika miljöer.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet som en del av arbetsgemenskapen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin egen verksamhet och ber om respons på den• känner till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i sin roll som fostrare• utvärderar sina samarbets- och arbetsgemenskapsfärdigheter och känner till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i anslutning till dem
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin egen verksamhet, ber om respons för det och ändrar vid behov sin verksamhet utifrån responsen• känner på ett mångsidigt sätt till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i sin roll som fostrare• utvärderar sina samarbets- och arbetsgemenskapsfärdigheter och känner till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i anslutning till dem samt utvecklar dessa färdigheter
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin egen verksamhet, söker aktivt respons och utvecklar vid behov sin verksamhet utifrån responsen• känner på ett mångsidigt och realistiskt sätt till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i sin roll som fostrare och utvecklar dem• utvärderar sina samarbets- och arbetsgemenskapsfärdigheter och känner till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i anslutning till dem samt utvecklar dessa färdigheter och deltar som medlem i arbetsgemenskapen i utvecklingen av den.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov i en miljö för småbarnspedagogik med uppgifter inom mångsidig småbarnspedagogisk verksamhet. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.19. Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete, 20 kp (106344)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- iaktta bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciperna inom samarbetet med familjer
- samarbeta med barnet och familjen
- i sitt arbete beakta familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar
- stödja föräldraskap samt främja familjens välbefinnande och delaktighet
- planera och genomföra samarbete med familjer, såsom ett familjeevenemang eller en fest
- verka i mångprofessionellt och sektorsövergripande samarbete samt handleda familjer i att använda tjänster
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande iakttar bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciperna inom samarbetet med familjer.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den centrala lagstiftningen för samarbetet med familjer samt de centrala dokumenten i sin arbetsmiljö• bemöter familjer på ett likvärdigt och jämlikt sätt• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer• iakttar tystnadsplikten, datasekretessen och principerna om överföring av information samt anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen• arbetar i enlighet med arbetsmiljöns säkerhetsföreskrifter
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den centrala lagstiftningen för samarbetet med familjer samt de centrala dokumenten i sin arbetsmiljö och förstår betydelsen av dem i sitt arbete• arbetar med familjer på ett likvärdigt och jämlikt sätt• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer• iakttar tystnadsplikten, datasekretessen och principerna om överföring av information• arbetar i enlighet med arbetsmiljöns säkerhetsföreskrifter och vet hur man ska handla vid hotfulla och i våldsamma situationer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den centrala lagstiftningen och dokumenten inom samarbetet med familjer i sin arbetsmiljö, förstår betydelsen av dem i sitt arbete samt motiverar sin verksamhet utgående från dem• arbetar med familjer på ett likvärdigt och jämlikt sätt med beaktande av familjernas delaktighet• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer• iakttar tystnadsplikten, datasekretessen och principerna om överföring av information samt anmälningskyldigheten enligt barnskyddslagen• arbetar i enlighet med arbetsmiljöns säkerhetsföreskrifter, främjar arbetarskyddet genom sitt handlande och vet hur man ska handla vid hotfulla och i våldsamma situationer.

Den studerande samarbetar med barnet och familjen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • diskuterar positivt barnets dagliga händelser och upplevelser med vårdnadshavaren • handlar i samarbete med vårdnadshavaren och använder centrala metoder och verktyg för samarbete enligt arbetsmiljöns anvisningar • observerar barnets och familjens livssituationer och olika behov och redogör för sina observationer i arbetsgemenskapen • använder tillsammans med medlemmarna i arbetsgemenskapen några former av kommunikationsteknik eller sociala medier i samarbetet med familjerna och förstår möjligheterna och utmaningarna med dem i sitt arbete
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • diskuterar positivt, naturligt och regelbundet barnets dagliga händelser och upplevelser med vårdnadshavaren • handlar i samarbete med vårdnadshavaren och använder centrala metoder verktyg för samarbete på ett sätt som lämpar sig för situationen • beaktar barnets och familjens livssituation och olika behov i sitt arbete och samarbetar med olika familjer • använder någon form av kommunikationsteknik eller sociala medier i samarbetet med familjerna enligt arbetsgemenskapens praxis och etiska principer och förstår möjligheterna och utmaningarna med dem i sitt arbete
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • diskuterar positivt, naturligt och regelbundet barnets dagliga händelser och upplevelser samt barnets lärande, utveckling och välbefinnande med vårdnadshavaren och stöder interaktionen mellan vårdnadshavaren och barnet • handlar i samarbete med vårdnadshavaren och använder metoder och verktyg för samarbete på ett sätt som lämpar sig för situationen samt förstår betydelsen av samarbetet för barnets lärande, utveckling och välbefinnande • arbetar naturligt med mångfalden av familjer med beaktande av barnets och familjens livssituation och olika behov och motiverar sitt handlande med kunskap om familjens utvecklingsfaser och föräldraskapets roller • använder mångsidigt olika former av kommunikationsteknik eller sociala medier i samarbetet med familjerna enligt arbetsgemenskapens praxis och etiska principer och förstår möjligheterna och utmaningarna med dem i sitt arbete.

Den studerande beaktar familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar i sitt arbete.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • reflekterar över sina egna värderingar och förhåller sig respektfullt till mångfalden av familjer • bemöter familjernas olika värderingar, kulturer, livsåskådningar och syn på fostran professionellt • respekterar mångfald i fråga om kön och sexualitet i sin verksamhet • beaktar barnens och familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar likvärdigt i sin verksamhet • presenterar den finländska kulturtraditionen för barnen och familjerna tillsammans med arbetsgemenskapen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • reflekterar över sina egna värderingar och fungerar som modell för barnen i bemötandet av olika människor samt mångfalden av språk, kultur och livsåskådning • bemöter familjernas olika värderingar, kulturer, livsåskådningar och syn på fostran professionellt och naturligt • respekterar mångfald i fråga om kön och sexualitet i sin verksamhet • beaktar barnens och familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar likvärdigt i sin verksamhet • presenterar den finländska kulturtraditionen samt andra kulturer och livsåskådningar som är närvarande i gruppen för barnen och familjerna
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • reflekterar aktivt över sina egna värderingar och fungerar som modell för barnen och familjerna i bemötandet av olika människor samt mångfalden av språk, kultur och livsåskådning • bemöter familjernas olika värderingar, kulturer, livsåskådningar och syn på fostran professionellt och naturligt samt uppmuntrar barnet och familjen till aktiviteter enligt deras värderingar • respekterar mångfald i fråga om kön och sexualitet i sin verksamhet • beaktar barnens och familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar likvärdigt i sin verksamhet samt skapar en atmosfär som respekterar mångfald • främjar genom sin verksamhet barnets och familjens kulturella kompetens samt uppkomsten av en kulturell och livsåskådningsmässig identitet.

Den studerade stöder föräldraskap samt främjar familjens välbefinnande och delaktighet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter familjerna på ett positivt och uppmuntrande sätt • respekterar föräldrarna och vårdnadshavarna som huvudansvariga för barnets fostran och beaktar deras initiativ och önskemål • känner till barns och familjers vanligaste problemsituationer och beaktar dem i sin verksamhet enligt arbetsmiljöns anvisningar • förstår betydelsen av hemmets uppväxtmiljö för barnets och familjens välbefinnande • handlar enligt arbetsmiljöns praxis för att ta oro till tals och praxis för tidigt stöd • känner till praxis som hänför sig till barnskyddet utgående från sin arbetsuppgift • främjar genom sitt handlande barnets och familjens delaktighet och välbefinnande tillsammans med arbetsgemenskapen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar på ett positivt och uppmuntrande sätt med familjerna och stöder glädjen i föräldraskapet • respekterar föräldrarna och vårdnadshavarna som huvudansvariga för barnets fostran och beaktar deras initiativ och önskemål samt uppmuntrar föräldrar och vårdnadshavare till samarbete kring fostran • känner till barns och familjers vanligaste problemsituationer och kriser och handlar på det sätt som situationerna kräver • handleder i samarbete med medlemmarna i arbetsgemenskapen familjer att förstå betydelsen av hemmets uppväxtmiljö för barnets och familjens välbefinnande • handlar naturligt enligt arbetsgemenskapens praxis för att ta oro till tals och praxis för tidigt stöd • känner praxis som hänför sig till barnskyddet utgående från sin arbetsuppgift och förstår betydelsen av sitt arbete för barnets och familjens välbefinnande • främjar genom sitt handlande aktivt barnets och familjens delaktighet och välbefinnande tillsammans med arbetsgemenskapen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar på ett positivt och uppmuntrande sätt med familjerna och stöder glädjen i föräldraskapet samt barnens familjeidentitet och familjerelationer • respekterar föräldrarna och vårdnadshavarna som huvudansvariga för barnets fostran och beaktar deras initiativ och önskemål samt uppmuntrar föräldrar och vårdnadshavare till samarbete kring fostran, delaktighet och att påverka i ärenden som gäller barnet och familjen • kan diskutera kring frågor om föräldraskap och handla på det sätt som situationen kräver i problem- och krissituationer som gäller barnet och familjen • kan redogöra för familjerna om betydelsen av hemmets uppväxtmiljö för barnets och familjens välbefinnande • handlar naturligt enligt arbetsgemenskapens praxis för att ta oro till tals och praxis för tidigt stöd samt förstår betydelsen av dem för barnets och familjens välbefinnande • känner ingående till praxis som hänför sig till barnskyddet utgående från sin arbetsuppgift och förstår betydelsen av sitt arbete för barnets och familjens välbefinnande

	<ul style="list-style-type: none"> • främjar genom sitt handlande aktivt och mångsidigt barnets och familjens delaktighet och välbefinnande tillsammans med arbetsgemenskapen.
--	---

Den studerande planerar och genomför samarbete med familjer, såsom ett familjeevenemang eller en fest.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i planering och förberedelser för samarbete med familjer i arbetsgemenskapen • genomför verksamhet för familjer i samarbete med arbetsgemenskapen • använder centrala material, verktyg och metoder i sin verksamhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i planering och förberedelser för samarbete med familjer arbetsgemenskapen och för fram egna förslag och idéer • genomför verksamhet för familjer självständigt eller i samarbete med arbetsgemenskapen och uppmuntrar familjerna till ömsesidig interaktion • använder material, verktyg och metoder mångsidigt i sin verksamhet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • deltar aktivt i planering och förberedelser för samarbete med familjer i arbetsgemenskapen och för fram egna förslag och idéer samt beaktar familjernas behov, önskemål och livssituationer • genomför upplevelsebaserad och delaktig verksamhet för familjer självständigt eller i samarbete med arbetsgemenskapen och uppmuntrar familjerna till ömsesidig interaktion samt till samhörighet • använder material, verktyg och metoder mångsidigt, kreativt och upplevelsebaserat i sin verksamhet.

Den studerande verkar i mångprofessionellt och sektorsövergripande samarbete samt handleder familjer i att använda tjänster.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i mångprofessionellt samarbete i arbetsgemenskapen och känner till principerna för nätverkssamarbete i sitt arbete • kan redogöra för de viktigaste tjänsterna för familjer samt för hjälp- och stödsystem för familjen • känner till praxis för handledning till tjänster i sin arbetsmiljö
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i mångprofessionellt samarbete och enligt de möjligheter arbetsmiljön erbjuder i sektorsövergripande samarbete med beaktande av principerna för nätverkssamarbete • kan redogöra för de viktigaste tjänsterna för familjer samt för hjälp- och stödsystem för familjen och förstår betydelsen av dem för barnets och familjens välbefinnande • känner till praxis för handledning till tjänster i sin arbetsmiljö och deltar i samarbete med arbetsgemenskapen i handledning till tjänster för familjer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • deltar ansvarsfullt, enligt sin arbetsuppgift och med beaktande av principerna för nätverkssamarbete i mångprofessionellt och sektorsövergripande samarbete i arbetsgemenskapen samt i samarbetsnätverk för familjetjänster enligt de möjligheter arbetsmiljön erbjuder • kan ingående redogöra för de tjänster som riktar sig till familjer samt för hjälp- och stödsystem för familjen och förstår betydelsen av dem för familjens välbefinnande • kan handleda familjer i användningen av tjänster enligt arbetsmiljös praxis.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin verksamhet• känner till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i fråga om sektorsövergripande samarbete och arbete med familjer• handlar i samarbete enligt sin arbetsuppgift och sitt ansvarsområde och använder sig vid behov av stöd från arbetsgemenskapen• skiljer på arbete och fritid
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin verksamhet och ändrar den vid behov utifrån responsen• känner mångsidigt till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i fråga om sektorsövergripande samarbete och arbete med familjer• handlar i samarbete enligt sina arbetsuppgifter och sitt ansvarsområde, utnyttjar vid behov arbetsgemenskapens stöd och mångprofessionalitet samt känner till sina yrkesmässiga gränser• skiljer på arbete och fritid och sätter professionella gränser för sitt arbete
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin verksamhet, ber aktivt om respons och utvecklar sin verksamhet utifrån responsen• känner mångsidigt och realistiskt till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i fråga om sektorsövergripande samarbete och arbete med familjer och deltar aktivt i arbetsuppgifter där hen utvecklar sig själv• handlar i samarbete enligt sin arbetsuppgift och sitt ansvarsområde och använder sig vid behov av arbetsgemenskapens stöd och mångprofessionalitet, känner till sina yrkesmässiga gränser och förstår betydelsen av sektorsövergripande samarbete för det egna arbetet• skiljer på arbete och fritid och sätter professionella gränser för sitt arbete och förstår betydelsen av en meningsfull fritid för att orka i arbetet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta i en miljö för småbarnspedagogik eller familjeverksamhet med uppgifter kring samarbete med familjer samt mångprofessionellt och sektorsövergripande samarbete. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.20. Arbete med familjer och sektorsövergripande samarbete i arbetsmiljön i församlingar inom

Finlands evangelisk-lutherska kyrka, 25 kp (106345)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- iaktta bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciperna inom samarbetet med familjer och småbarnspedagogiken i Finlands evangelisk-lutherska kyrka
- samarbeta med barnet och familjen
- i sitt arbete beakta familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar samt stärka barnets och familjens kristna värderingar och identitet
- stödja föräldraskap samt främja familjens välbefinnande och delaktighet
- planera och genomföra samarbete med familjer, såsom ett familjeevenemang eller en fest i anslutning till kyrkoåret
- handla i mångprofessionellt och sektorsövergripande samarbete samt handleda familjer i att använda tjänster
- utvärdera och utveckla sin verksamhet.

Bedömning

Den studerande iakttar bestämmelserna, föreskrifterna och verksamhetsprinciperna inom samarbetet med familjer och småbarnspedagogiken i Finlands evangelisk-lutherska kyrka.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den centrala lagstiftningen, riktlinjerna och de centrala dokumenten för samarbetet med familjer och småbarnspedagogiken i Finlands evangelisk-lutherska kyrka i sin arbetsmiljö• bemöter familjer på ett likvärdigt och jämlikt sätt• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer med beaktande av det centrala innehållet i Finlands evangelisk-lutherska kyrkas lära• iakttar tystnadsplikten, datasekretessen och principerna om överföring av information samt anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen• arbetar i enlighet med arbetsmiljöns säkerhetsföreskrifter
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den centrala lagstiftningen, riktlinjerna och de centrala dokumenten för samarbetet med familjer och småbarnspedagogiken i Finlands evangelisk-lutherska kyrka i sin arbetsmiljö och förstår betydelsen av dem i sitt arbete• arbetar med familjer på ett likvärdigt och jämlikt sätt• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer och beaktar mångsidigt det centrala innehållet i Finlands evangelisk-lutherska kyrkas lära i sin verksamhet• iakttar tystnadsplikten, datasekretessen och principerna om överföring av information samt anmälningskyldigheten enligt barnskyddslagen• arbetar i enlighet med arbetsmiljöns säkerhetsföreskrifter och vet hur man ska handla vid hotfulla och i våldsamma situationer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den centrala lagstiftningen, riktlinjerna och de centrala dokumenten för samarbetet med familjer och småbarnspedagogiken i Finlands evangelisk-lutherska kyrka i sin arbetsmiljö, förstår deras betydelse i sitt arbete och motiverar sitt handlande utgående från dem• arbetar på ett likvärdigt och jämlikt sätt med familjer med beaktande av familjernas delaktighet• arbetar enligt arbetsmiljöns värderingar och etiska principer och beaktar mångsidigt det centrala innehållet i Finlands evangelisk-lutherska kyrkas lära i sin verksamhet tillsammans med barnen och familjerna• iakttar tystnadsplikten, datasekretessen och principerna om överföring av information samt anmälningskyldigheten enligt barnskyddslagen• arbetar i enlighet med arbetsmiljöns säkerhetsföreskrifter, främjar arbetssäkerheten genom sitt handlande och vet hur man ska handla vid hotfulla och i våldsamma situationer.

Den studerande samarbetar med barnet och familjen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • diskuterar positivt barnets dagliga händelser och upplevelser med vårdnadshavaren • handlar i samarbete med vårdnadshavaren och använder centrala metoder och verktyg för samarbete enligt arbetsmiljöns anvisningar • observerar barnets och familjens livssituationer och olika behov och redogör för sina observationer i arbetsgemenskapen • använder tillsammans med medlemmarna i arbetsgemenskapen några former av kommunikationsteknik eller sociala medier i samarbetet med familjerna och förstår möjligheterna och utmaningarna med dem i sitt arbete
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • diskuterar positivt, naturligt och regelbundet barnets dagliga händelser och upplevelser med vårdnadshavaren • handlar i samarbete med vårdnadshavaren och använder centrala metoder och verktyg för samarbete på ett sätt som lämpar sig för situationen • beaktar barnets och familjens livssituation och olika behov i sitt arbete och samarbetar med olika familjer • använder någon form av kommunikationsteknik eller sociala medier i samarbetet med familjerna enligt arbetsgemenskapens praxis och etiska principer och förstår möjligheterna och utmaningarna med dem i sitt arbete
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • diskuterar positivt, naturligt och regelbundet barnets dagliga händelser och upplevelser och barnets lärande, utveckling och välbefinnande med vårdnadshavaren och stöder interaktionen mellan vårdnadshavaren och barnet • handlar i samarbete med vårdnadshavaren och använder metoder och verktyg för samarbete på ett sätt som lämpar sig för situationen samt förstår betydelsen av samarbetet för barnets lärande, utveckling och välbefinnande • arbetar naturligt med mångfalden av familjer med beaktande av barnets och familjens livssituation och olika behov och motiverar sitt handlande med kunskap om familjens utvecklingsfaser och föräldraskapets roller • använder mångsidigt olika former av kommunikationsteknik eller sociala medier i samarbetet med familjer enligt arbetsgemenskapens praxis och etiska principer och förstår möjligheterna och utmaningarna med dem i sitt arbete.

Den studerande beaktar i sitt arbete familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar samt stärker barnets och familjens kristna värderingar och identitet

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • reflekterar över sina egna värderingar och förhåller sig respektfullt till mångfalden av familjer • bemöter familjernas olika värderingar, kulturer, livsåskådningar och syn på fostran professionellt • respekterar mångfald i fråga om kön och sexualitet i sin verksamhet • beaktar barnens och familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar likvärdigt i sin verksamhet • presenterar det finländska kulturarvet och den kristna festtraditionen för barnen och familjerna tillsammans med arbetsgemenskapen • kan diskutera andliga frågor med barnet och familjen med beaktande av barnets och familjens önskemål och behov • erbjuder stimulans för barnets och familjens andliga liv genom att använda sig av de centrala innehållen och formerna i den lutherska tron • använder något av verksamhetssätten för kyrkans småbarnspedagogik • känner till de centrala berättelserna i Bibeln och kan använda sig av en del av dem i sin verksamhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • reflekterar över sina egna värderingar och fungerar som modell för barnen i bemötandet av olika människor samt mångfalden av språk, kultur och livsåskådning • bemöter familjernas olika värderingar, kulturer, livsåskådningar och syn på fostran professionellt och naturligt • respekterar mångfald i fråga om kön och sexualitet i sin verksamhet • beaktar barnens och familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar likvärdigt i sin verksamhet • presenterar det finländska kulturarvet, de kristna festtraditionerna samt andra kulturer och livsåskådningar som är närvarande i gruppen för barnen och familjerna • kan naturligt diskutera andliga frågor med barnet och familjen med beaktande av barnets och familjens önskemål och behov • erbjuder olika stimulerande intryck för barnets och familjens andliga liv genom att mångsidigt använda sig av de centrala innehållen och formerna i den lutherska tron • använder olika verksamhetssätt för kyrkans småbarnspedagogik • känner till de centrala berättelserna i Bibeln och uppfattar Bibeln som helhet samt använder sig av berättelser ur Bibeln i sin verksamhet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • reflekterar över sina egna värderingar och fungerar som modell för barnen i bemötandet av olika människor samt mångfalden av språk, kultur och livsåskådning • bemöter familjernas olika värderingar, kulturer, livsåskådningar och syn på fostran professionellt och naturligt samt uppmuntrar barnet och familjen till aktivitet enligt deras värderingar • respekterar mångfald i fråga om kön och sexualitet i sin verksamhet

- beaktar barnens och familjernas värderingar, kulturer och livsåskådningar likvärdigt i sin verksamhet samt skapar en atmosfär som respekterar mångfald
- främjar genom sin verksamhet barnets och familjens kulturella kompetens och kunskap om den kristna festtraditionen samt uppkomsten av en kulturell och livsåskådningsmässig identitet
- kan naturligt diskutera andliga frågor med barnet och familjen med beaktande av barnets och familjens önskemål och behov samt stärka barnets och familjens kristna identitet genom att lyssna på och respektera familjen
- erbjuder idéer och mångsidigt stimulerande intryck för barnets och familjens andliga liv genom att mångsidigt använda sig av och motivera de centrala innehållen och formerna i den lutherska tron
- använder olika verksamhetssätt för kyrkans småbarnspedagogik mångsidigt, kreativt och på ett sätt som lämpar sig för situationen
- känner mångsidigt till berättelserna i Bibeln och uppfattar Bibeln som helhet samt använder sig mångsidigt av berättelser ur Bibeln i sin verksamhet.

Den studerade stöder föräldraskap samt främjar familjens välbefinnande och delaktighet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • bemöter familjerna på ett positivt och uppmuntrande sätt • respekterar föräldrarna och vårdnadshavarna som huvudansvariga för barnets fostran och beaktar deras initiativ och önskemål • känner igen barnets och familjens vanligaste problemsituationer och beaktar dem i sin verksamhet enligt arbetsmiljöns anvisningar • förstår betydelsen av hemmets uppväxtmiljö för barnets och familjens välbefinnande • handlar enligt arbetsgemenskapens praxis för att ta oro till tals och praxis för tidigt stöd • känner till barnskyddets praxis utgående från sin arbetsuppgift • främjar genom sitt handlande barnets och familjens delaktighet och välbefinnande tillsammans med arbetsgemenskapen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar på ett positivt och uppmuntrande sätt med familjerna och stöder glädjen i föräldraskapet • respekterar föräldrarna och vårdnadshavarna som huvudansvariga för barnets fostran och beaktar deras initiativ och önskemål samt uppmuntrar föräldrar och vårdnadshavare till samarbete kring fostran • känner igen barns och familjers vanligaste problemsituationer och kriser och handlar på det sätt som situationerna kräver • handleder i samarbete med medlemmar i arbetsgemenskapen familjer att förstå betydelsen av hemmets uppväxtmiljö för barnets och familjens välbefinnande • handlar naturligt enligt arbetsgemenskapens praxis för att ta oro till tals och praxis för tidigt stöd • känner till barnskyddets praxis utgående från sin arbetsuppgift och förstår betydelsen av sitt arbete för barnets och familjens välbefinnande • främjar genom sitt handlande aktivt barnets och familjens delaktighet och välbefinnande tillsammans med arbetsgemenskapen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar på ett positivt och uppmuntrande sätt med familjerna och stöder glädjen i föräldraskapet samt barnens familjeidentitet och familjerelationer • respekterar föräldrarna och vårdnadshavarna som huvudansvariga för barnets fostran och beaktar deras initiativ och önskemål samt uppmuntrar föräldrar och vårdnadshavare till samarbete kring fostran, delaktighet och att påverka i ärenden som gäller barnet och familjen • kan diskutera frågor om föräldraskap och handla på det sätt som situationen kräver i problem- och krissituationer som gäller barnet och familjen • kan redogöra för familjerna om betydelsen av hemmets uppväxtmiljö för barnets och familjens välbefinnande • handlar naturligt enligt arbetsgemenskapens praxis för att ta oro till tals och praxis för tidigt stöd och förstår deras betydelse för barnets och familjens välbefinnande • känner ingående till barnskyddets praxis utgående från sin arbetsuppgift och förstår betydelsen av sitt arbete för barnets och familjens välbefinnande

- främjar genom sitt handlande aktivt och mångsidigt barnets och familjens delaktighet och välbefinnande tillsammans med arbetsgemenskapen.

Den studerande planerar och genomför samarbete med familjer, såsom ett familjeevenemang eller en fest i anslutning till kyrkoåret.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar Finlands evangelisk-lutherska kyrkas centrala riktlinjer för pedagogisk verksamhet i sitt arbete • känner till kyrkoårets centrala högtider och beaktar dem i sin verksamhet • deltar i arbetsgemenskapen i planering och förberedelser för församlingens småbarnspedagogik och samarbete med familjer • genomför verksamhet för familjer i samarbete med arbetsgemenskapen • använder centrala material, verktyg och metoder i sin verksamhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder sig av Finlands evangelisk-lutherska kyrkas centrala riktlinjer för pedagogisk verksamhet i sitt arbete • känner till kyrkoårets gång och centrala högtider och beaktar dem i sin verksamhet • deltar i arbetsgemenskapen i planering och förberedelser för församlingens småbarnspedagogik och samarbete med familjer och för fram egna förslag och idéer • genomför verksamhet för familjer självständigt eller i samarbete med arbetsgemenskapen och uppmuntrar familjerna till ömsesidig interaktion • använder material, verktyg och metoder mångsidigt i sin verksamhet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • främjar Finlands evangelisk-lutherska kyrkas centrala riktlinjer för pedagogisk verksamhet i sitt arbete • känner till kyrkoårets gång och centrala högtider och beaktar dem mångsidigt i sin verksamhet • deltar aktivt i arbetsgemenskapen i planering och förberedelser för församlingens småbarnspedagogik och i samarbete med familjer och för fram egna förslag och idéer samt beaktar familjernas behov, önskemål och livssituationer • genomför upplevelsebaserad och delaktig verksamhet för familjer självständigt eller i samarbete med arbetsgemenskapen och uppmuntrar familjerna till ömsesidig interaktion samt till gemenskap • använder material, verktyg och metoder mångsidigt, kreativt och upplevelsebaserat i sin verksamhet.

Den studerande handlar i mångprofessionellt och sektorsövergripande samarbete samt handleder familjer i att använda tjänster.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i arbetsgemenskapen i mångprofessionellt samarbete och känner till principerna för nätverkssamarbete i sitt arbete • kan redogöra för de viktigaste tjänsterna för familjer och för hjälp- och stödsystem för familjen • känner till praxis för handledning till tjänster i sin arbetsmiljö
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i mångprofessionellt samarbete och enligt de möjligheter arbetsmiljön erbjuder i sektorsövergripande samarbete med beaktande av principerna för nätverkssamarbete • kan redogöra för de viktigaste tjänsterna för familjer och för hjälp- och stödsystem för familjen och förstår betydelsen av dem för barnets och familjens välbefinnande • känner till praxis för handledning till tjänster i sin arbetsmiljö och deltar i samarbete med arbetsgemenskapen i handledning till tjänster för familjer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • deltar ansvarsfullt, enligt sin arbetsuppgift och med beaktande av principerna för nätverkssamarbete i mångprofessionellt och sektorsövergripande samarbete i arbetsgemenskapen samt i nätverk för familjetjänster och enligt de möjligheter arbetsmiljön erbjuder • kan ingående redogöra för tjänsterna för familjer samt för hjälp- och stödsystem för familjen och förstår betydelsen av dem för familjens välbefinnande • kan handleda familjer i användningen av tjänster enligt arbetsmiljöns praxis.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin verksamhet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin verksamhet• känner till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i fråga om sektorsövergripande samarbete och arbete med familjer• handlar i samarbete enligt sin arbetsuppgift och sitt ansvarsområde och använder sig vid behov av stöd från arbetsgemenskapen• skiljer på arbete och fritid
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin verksamhet och ändrar den vid behov utifrån responsen• känner mångsidigt till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i fråga om sektorsövergripande samarbete och arbete med familjer• handlar i samarbete enligt sin arbetsuppgift och sitt ansvarsområde, använder sig vid behov av arbetsgemenskapens stöd och mångprofessionalitet samt känner till sina yrkesmässiga gränser• skiljer på arbete och fritid och sätter professionella gränser för sitt arbete
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin verksamhet, ber aktivt om respons och utvecklar sin verksamhet utifrån responsen• känner mångsidigt och realistiskt till sina styrkor och utvecklingsutmaningar i fråga om sektorsövergripande samarbete och arbete med familjer och deltar aktivt i arbetsuppgifter där hen utvecklar sig själv• handlar i samarbete enligt sin arbetsuppgift och sitt ansvarsområde och använder sig vid behov av arbetsgemenskapens stöd och mångprofessionalitet, känner till sina yrkesmässiga gränser och förstår betydelsen av sektorsövergripande samarbete för det egna arbetet• skiljer på arbete och fritid och sätter professionella gränser för sitt arbete och förstår betydelsen av en meningsfull fritid för att orka i arbetet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta i en miljö i Finlands evangelisk-lutherska kyrkas familjeverksamhet och småbarnspedagogik med uppgifter inom församlingens familjeverksamhet, kyrkans småbarnspedagogik samt mångprofessionellt och sektorsövergripande samarbete. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.21. Arbete på finländskt teckenspråk, 30 kp (106346)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- arbeta på sätt som är utmärkande för den teckenspråkiga kulturen i interaktion och ordna ett fysiskt utrymme så att det lämpar sig för samtal på teckenspråk
- arbeta på finländskt teckenspråk i olika interaktions- och kommunikationssituationer
- diskutera på finländskt teckenspråk i situationer som rör det dagliga livet och i diskussioner om allmänna ämnesområden
- använda finländskt teckenspråk i arbetsuppgifter i det egna yrket och i situationer i arbetslivet
- använda finländskt teckenspråk enligt dess uppbyggnad
- anpassa det teckenspråk som hen använder enligt situationen och samtalspartnern
- i samband med sina arbetsuppgifter översätta korta svenskspråkiga texter som gäller klientens vardag till teckenspråk
- redogöra för betydelsen av tvåspråkighet i fråga om talat språk och teckenspråk och om att lära och tillägna sig teckenspråk
- redogöra för teckenspråket, den teckenspråkiga gemenskapen och kulturen, dövas scenkonst och kultur samt den teckenspråkiga gemenskapens historia
- utvärdera sina kunskaper i finländskt teckenspråk och utveckla det.

Bedömning

Den studerande arbetar på sätt som är utmärkande för den teckenspråkiga kulturen i interaktion och ordnar ett fysiskt utrymme så att det lämpar sig för samtal på teckenspråk

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• tar vid behov i förväg reda på de tecken som behövs i en teckenspråkig situation i ordböcker och andra tillförlitliga källor• ordnar ett fysiskt utrymme så att det lämpar sig för samtal på teckenspråk• inleder ett samtal på teckenspråk på det sätt som hör till teckenspråkig kultur i enskilda situationer och lite trevande i en liten grupp på 3–4 personer• har ögonkontakt med samtalspartnern eller samtalspartnerna, deltar i samtalet genom att i huvudsak följa det, reagera och svara på frågor eller önskemål samt genom att i någon mån föra samtalet framåt på eget initiativ• avslutar ett teckenspråkigt samtal på det sätt som hör till teckenspråkig kultur
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• tar vid behov i förväg reda på de tecken som behövs i en teckenspråkig situation i ordböcker och andra tillförlitliga källor• ställer i ordning ett fysiskt utrymme så att det lämpar sig för samtal på teckenspråk• inleder rätt naturligt ett samtal på teckenspråk på det sätt som hör till teckenspråkig kultur i olika enskilda situationer, i en liten grupp på 3–5 personer och i en större grupp• har ögonkontakt med samtalspartnern eller samtalspartnerna, deltar i samtalet genom att följa det och delta på det sätt som hör till teckenspråkig kultur i interaktion och på eget initiativ samt ta och ge ordet på ett rätt naturligt sätt• avslutar rätt naturligt ett samtal på teckenspråk på det sätt som hör till teckenspråkig kultur i olika situationer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• tar vid behov i förväg reda på de tecken som behövs i en teckenspråkig situation i ordböcker och andra tillförlitliga källor• ställer i ordning ett fysiskt utrymme så att det lämpar sig för samtal på teckenspråk• inleder naturligt och på det lämpligaste sättet ett samtal på teckenspråk på det sätt som hör till teckenspråkig kultur i olika situationer och även med en stor grupp• väljer de sätt att upprätthålla samtalet som mest lämpar sig i situationen och som är utmärkande för samtal i teckenspråkig kultur och använder dem naturligt• väljer de sätt att avsluta samtal som mest lämpar sig i situationen och som är utmärkande för samtal i teckenspråkig kultur och använder dem naturligt.

Den studerande arbetar på finländskt teckenspråk i olika interaktions- och kommunikationssituationer

Förståelse av teckenspråk	
Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • uppfattar huvudsakligen teckenspråk i långsamt tempo som gäller dagligt liv och yrkessituationer • förstår förenklat uppbyggt, tydligt tecknande, uttryckt i korta meningar, om vardagliga saker • förstår bekanta tecken rätt väl • ger i någon mån visuell respons om att budskapet är uppfattat och ber att det tecknas på nytt om hen inte förstår
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • förstår utan hinder teckenspråk i normalt tempo som gäller allmänna ämnen och det egna yrket, men förstår kanske inte en del detaljer av sakinnehållet och fel stör ibland förståelsen av budskapet • förstår längre sammanhängande tecknande enligt teckenspråkets uppbyggnad • förstår bekanta tecken väl och tecken som är nya rätt väl • ger respons om att budskapet är uppfattat och frågar om saker som är oklara
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • förstår teckenspråk på allmän nivå och sådant som gäller det egna yrket i rätt snabbt tempo, men ibland kräver förståelsen ansträngning om ämnesområdet är obekant • förstår till uppbyggnad och språkligt sett invecklat långt sammanhängande tecknande • förstår bekanta och för egen del nya tecken väl • ger aktivt respons om att budskapet är uppfattat, korrigerar och kompletterar sin förståelse genom att ställa preciserande noggranna frågor.

Tecknande och diskussion	
Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • tecknar begripligt, men långsamt, med avbrott och använder korta uttryck • uttrycker sin åsikt som svar på frågor i enskilda samtal kort, i smågruppssituationer med korta inlägg • arbetar långsamt och med avbrott i lugn teckenspråkig interaktion och samtal • klarar sig på teckenspråk i bekanta och lätta situationer där språket används, men nya situationer orsakar svårigheter i kommunikationen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • tecknar rätt flytande i normalt tempo, inläggen är enhetliga och helheter i naturlig längd, onaturliga uttryck kan förekomma sporadiskt • deltar aktivt i samtalet i enskilda diskussioner och gruppsituationer, i någon mån i stora gruppsituationer • uttrycker och motiverar sina åsikter i samarbets- och gruppsituationer samt deltar rätt aktivt och naturligt i diskussionen • handlar i teckenspråkig interaktion och diskussion i normalt tempo • klarar sig rätt bra på teckenspråk i olika situationer där språket och används och klarar sig också i oväntade kommunikationssituationer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • tecknar rätt snabbt, tydligt och flytande, men mer invecklade satsbyggnader kan vålla svårigheter • deltar initiativrikt och aktivt i samtalet i enskilda diskussioner, gruppsituationer och stora gruppsituationer • uttrycker och motiverar ingående sina åsikter i samarbets- och gruppsituationer samt deltar rätt aktivt och naturligt i diskussionen och för den vidare • handlar flytande i teckenspråkig interaktion och diskussion också i rätt snabbt tempo • klarar sig bra på teckenspråk i olika situationer där språket och används och klarar sig också i oväntade och svåra kommunikationssituationer.

Den studerande diskuterar på finländskt teckenspråk i situationer som rör dagligt liv och i diskussioner om allmänna ämnesområden.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • förstår och producerar de centrala grundtecknen i allmänspråket i fråga om dagligt liv och allmänna ämnesområden, men det kan förekomma fel i tecknens uppbyggnad vilket dock inte märkbart hindrar förståelsen • formar läpparna utgående från det svenska språket • bokstaverar långsamt med handalfabetet • väljer tidvis tecken som till betydelsen inte passar i sammanhanget • uttrycker sitt ärende någorlunda begripligt på annat sätt om hen inte kan det tecken som behövs
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • förstår och producerar de centrala grundtecknen i allmänspråket i fråga om dagligt liv och allmänna ämnesområden, men det kan förekomma sporadiska fel i tecknens uppbyggnad • formar läpparna utgående från teckenspråk • bokstaverar flytande med handalfabetet • väljer mycket sporadiskt tecken som till betydelsen inte passar i sammanhanget • uttrycker sitt ärende på annat sätt om hen inte kan det tecken som behövs
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • förstår och producerar ingående tecknen i allmänspråket i fråga om dagligt liv och allmänna samtal, men det kan förekomma sporadiska fel i tecknens uppbyggnad • formar läpparna enligt teckenspråket • bokstaverar flytande och snabbt med handalfabetet • använder vissa av de mest använda talesätten som är karaktäristiska för teckenspråket (s.k. idiom) • väljer tecken som till innebörden passar i sammanhanget • uttrycker naturligt sitt ärende på annat sätt om hen inte kan det tecken som behövs.

Den studerande använder finländskt teckenspråk i arbetsuppgifter i det egna yrket och i situationer i arbetslivet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • håller en kort presentation, men den teckenspråkiga framställningen kan vara otydlig, osammanhängande och osäker • förstår och producerar de centrala grundtecknen i fråga om dagligt liv och allmänna ämnesområden, men det kan förekomma fel i tecknens uppbyggnad, som dock inte märkbart hindrar förståelsen • kan i huvuddrag genom att teckna uttrycka det hen vill i arbetsuppgifter i yrket eller i situationer i arbetslivet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • håller en kort presentation och använder delvis ett teckenspråkigt register som passar situationen • förstår och producerar tecken som gäller yrket, men sporadiska fel kan förekomma i tecknens uppbyggnad • kan genom att teckna uttrycka det hen vill i arbetsuppgifter i yrket eller i situationer i arbetslivet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • håller en kort presentation och använder ett teckenspråkigt register som passar situationen • förstår och producerar ingående tecken som gäller yrket, men sporadiska små fel kan förekomma i tecknens uppbyggnad • kan genom att teckna ledigt uttrycka det hen vill i arbetsuppgifter i yrket eller i situationer i arbetslivet.

Den studerande använder finländskt teckenspråk enligt dess uppbyggnad.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder uttryck på 3–4 tecken och olika satstyper (påstående, negation, fråga, begäran, befallning och varning), men brister och osäkerhet förekommer • stöder sig kraftigt på ordföljden i talat språk, vilket ibland gör det svårt att förstå det som tecknas • uttrycker sig med hjälp av tecken som anger nomen, fasta tecken och polysyntetiska verb i någon mån • använder och förstår beskrivande tecken ur ett produktivt lexikon i bekanta uttryck • pekar på och använder polysyntetiska verb vid en diskussion om närvarande objekt • hänvisar till objekt utanför kommunikationssituationen genom att ibland konstruera nya platser i rummet framför sig genom att peka • pekar på och använder polysyntetiska verb i lägre grad och inkonsekvent
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder en meningslängd som känns naturlig och uttrycker olika satstyper tydligt • stöder sig i någon mån på ordföljden i talat språk, men använder en teckenföljd som i allmänhet inte försvårar förståelsen av texten • uttrycker sig rätt mångsidigt med hjälp av tecken som anger nomen, fasta tecken och polysyntetiska verb • använder i någon mån beskrivande tecken ur ett produktivt lexikon • pekar på och använder polysyntetiska verb i diskussion om närvarande objekt • hänvisar till objekt utanför kommunikationssituationen genom att på olika sätt konstruera nya platser i rummet framför sig genom att peka • pekar på och använder polysyntetiska verb för konstruerade platser, men använder dem inkonsekvent ibland • byter roll i någon mån
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder långa helheter med olika långa meningar och använder olika satstyper på ett tydligt och naturligt sätt • använder en teckenföljd i satserna som passar sammanhanget och avsikten • uttrycker sig mångsidigt med hjälp av tecken som anger nomen, fasta tecken och polysyntetiska verb • använder beskrivande tecken ur ett produktivt lexikon rätt aktivt och naturligt • pekar på och använder polysyntetiska verb vid en diskussion om närvarande objekt • hänvisar till objekt utanför kommunikationssituationen genom att konstruera nya platser i rummet framför sig logiskt och på olika sätt • använder utrymmet och konstruerade platser aktivt, konsekvent och naturligt • byter roll genom naturlig inlevelse, aktivt och flytande.

Den studerande anpassar det teckenspråk som hen använder enligt situationen och samtalspartnern.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • tecknar på samma sätt oberoende av situation • tecknar på samma sätt oberoende av vem samtalspartnern som använder teckenspråk är
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • anpassar i någon mån sin teckenspråkiga framställning i olika situationer • anpassar i någon mån sin teckenspråkiga framställning samt hur klart och snabbt hen tecknar enligt mottagarens ålder, utveckling eller kunskaper i teckenspråk
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • anpassar sin teckenspråkiga framställning i olika situationer • anpassar rätt aktivt sin teckenspråkiga framställning samt hur klart och snabbt hen tecknar enligt mottagarens ålder, utveckling eller kunskaper i teckenspråk

Den studerande anpassar det teckenspråk som hen använder enligt situationen och samtalspartnern.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • översätter huvuddragen i enkla, korta texter till teckenspråk • översättningen har rätt mycket intryck från källspråket som stör förståelsen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • översätter rätt noggrant korta texter till teckenspråk • översättningen är huvudsakligen uppbyggd enligt teckenspråket • beaktar i någon mån det teckenspråkiga register som klienterna använder
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • översätter flytande och noggrant korta texter till teckenspråk • översättningen är uppbyggd enligt teckenspråket • beaktar det teckenspråkiga register som klienterna använder.

Den studerande redogör för betydelsen av tvåspråkighet i fråga om talat språk och teckenspråk och om att lära och tillägna sig teckenspråk.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • redogör för en teckenspråkig persons språkliga rättigheter • redogör i stora drag för betydelsen av tvåspråkighet mellan talat språk och teckenspråk • redogör i stora drag för hur man lär och tillägnar sig teckenspråk • redogör för faktorer som inverkar på barnets teckenspråkiga utveckling
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • redogör för en teckenspråkig persons språkliga rättigheter • redogör för betydelsen av tvåspråkighet mellan talat språk och teckenspråk • redogör för hur man lär och tillägnar sig teckenspråk • redogör för faktorer som inverkar på barnets teckenspråkiga utveckling
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • redogör för en teckenspråkig persons språkliga rättigheter • redogör ingående för betydelsen av tvåspråkighet mellan talat språk och teckenspråk • redogör ingående för hur man lär och tillägnar sig teckenspråk genom att förklara och använda exempel • redogör ingående för faktorer som inverkar på barnets teckenspråkiga utveckling.

Den studerande redogör för teckenspråk, den teckenspråkiga gemenskapen och kultur, dövas scenkonst och kultur samt den teckenspråkiga gemenskapens historia.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • redogör för huvuddragen i teckenspråk, den teckenspråkiga gemenskapen och kulturen, om dövas scenkonst och kultur samt om den teckenspråkiga gemenskapens historia och använder korrekta begrepp som gäller saken
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • redogör rätt ingående för teckenspråk, den teckenspråkiga gemenskapen och kulturen, om dövas scenkonst och kultur samt om den teckenspråkiga gemenskapens historia
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • redogör mångsidigt och ingående för teckenspråk, den teckenspråkiga gemenskapen och kulturen, om dövas scenkonst och kultur samt om den teckenspråkiga gemenskapens historia.

Den studerande utvärderar sina kunskaper i finländskt teckenspråk och utvecklar det.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sina kunskaper i finländskt teckenspråk, men värderingen kan delvis vara orealistisk och snäv• känner till sina styrkor och utvecklingsområden ifråga om kunskaperna i finländskt teckenspråk• redogör för ett sätt att upprätthålla sina språkkunskaper• tar emot respons
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sina kunskaper i finländskt teckenspråk rätt realistiskt ur flera perspektiv och med motiveringar• känner rätt realistiskt till sina styrkor och utvecklingsområden ifråga om kunskaperna i finländskt teckenspråk• redogör för hur hen upprätthåller och utvecklar sin språkkunskap och sätter upp ett mål för sin utveckling• tar emot respons med tanke på sin utveckling
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sina kunskaper i finländskt teckenspråk realistiskt ur flera perspektiv och med motiveringar• känner mångsidigt till sina styrkor och utvecklingsområden i fråga om kunskaperna i finländskt teckenspråk• redogör för hur hen upprätthåller och utvecklar sin språkkunskap och sätter upp mål för sin utveckling• tar emot respons med tanke på sin utveckling och ändrar sin verksamhet.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta med teckenspråkig verksamhet i en miljö där finländskt teckenspråk används. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.22. Användning av kommunikationsmetoder i främjandet av interaktion, 20 kp (106337)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- stödja och främja interaktion i sitt arbete enligt principerna för tillgänglig kommunikation
- observera och använda kroppsspråk och gester i interaktionssituationer
- använda tecken som stöd i interaktionssituationer och stödja klienten i att använda dem
- använda tecknat tal i interaktionssituationer och stödja klienten i att använda det
- använda föremål, symboler och bilder i interaktionssituationer enligt klientens behov och stödja klienten i att använda dem
- använda ritandet i interaktionssituationer som stöd för den talade kommunikationen
- skriva och använda handalfabetet i interaktionssituationer
- använda lätt språk i tal och interaktion samt lättläst språk i skrift
- använda klientens hjälpmedel, apparater och kommunikationsapplikationer i stödet av kommunikationen och interaktionen
- använda kommunikationsmaterial i stödet av klientens kommunikation och interaktion

- förmedla korta meddelanden mellan klienten och en annan person i vardagliga situationer i koppling till sina arbetsuppgifter
- arbeta enligt lagstiftningen och principerna för kommunikationsrehabilitering
- beakta orsakerna till och formerna för störningar i kommunikationen och interaktionen individuellt hos olika klientgrupper i interaktionssituationer
- använda kunskap om typiska och avvikande drag i utvecklingen av språket och talet i interaktionssituationer, i handledningen samt i stödet och främjandet av språkets utveckling
- utveckla och upprätthålla den egna yrkesskickligheten.

Bedömning

Den studerande stöder och främjar interaktion i sitt arbete enligt principerna för tillgänglig kommunikation.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• kommunicerar med klienten utgående från hens kommunikationsmetod och ber vid behov arbetsgruppen om stöd• stöder genom det egna arbetet utvecklingen av klientens språk- och kommunikationsfärdigheter, men behöver fortfarande stöd av arbetsgruppen• uttrycker sig begripligt• arbetar interaktivt och främjar klientens jämlikhet• använder tolk och handlar rätt vid tolkning enligt principerna för tolktjänster för personer med funktionsnedsättning och ber vid behov arbetsgruppen om stöd
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• kommunicerar med klienten utgående från hens kommunikationsmetod• stöder genom det egna arbetet utvecklingen av klientens språk- och kommunikationsfärdigheter• främjar uppkomsten av interaktionssituationer mellan olika människor• uttrycker sig tydligt• tar initiativ i interaktionssituationer• bemöter klienten individuellt och främjar klientens jämlikhet• använder tolk och handlar rätt vid tolkning enligt principerna för tolktjänster för personer med funktionsnedsättning• handleder klienten i användningen av tolktjänster
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• kommunicerar smidigt med klienten utgående från hens kommunikationsmetod• stöder genom det egna arbetet mångsidigt och konsekvent utvecklingen av klientens språk- och kommunikationsfärdigheter• främjar uppkomsten av mångsidiga interaktionssituationer mellan olika människor• uttrycker sig tydligt på ett sätt som lämpar sig för olika situationer• handlar initiativrikt och naturligt i interaktionssituationer• bemöter klienten individuellt och främjar klientens jämlikhet• stöder kommunikationsfärdigheterna i sin arbetsgemenskap genom att själv visa exempel• använder tolk på ett naturligt sätt och handlar smidigt vid tolkning enligt principerna för tolktjänster för personer med funktionsnedsättning• handleder klienten i användningen av tolktjänster i olika situationer.

Den studerande observerar och använder kroppsspråk och gester i interaktionssituationer.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• observerar och identifierar klienternas kroppsspråk och gester• tolkar en klients ofta använda signaler via kroppsspråk och gester• ber om hjälp för att tolka en klients nya signaler• identifierar de gester hen använder i sin egen kommunikation
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• observerar aktivt och tolkar vanligtvis klienternas kroppsspråk och gester rätt• använder medvetet kroppsspråk och gester i sin kommunikation
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• observerar aktivt och tolkar klienternas signaler via kroppsspråk och gester rätt• använder kroppsspråk och gester aktivt och mångsidigt i sin kommunikation i interaktionssituationer• beaktar på ett mångsidigt sätt klientens individuella behov och situation.

Den studerande använder tecken som stöd i interaktionssituationer och stöder klienten i att använda dem.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • tar ögonkontakt med samtalspartnern • beaktar i allmänhet den visuella tillgängligheten när hen tecknar • talar tydligt när hen tecknar • tecknar samtidigt som hen talar • använder tecken som stöd rätt tydligt när hen talar • tecknar och förstår de viktigaste grundtecknen som behövs i det dagliga livet och i arbetsuppgifterna • tecknar så att det kan förekomma sporadiska fel i tecknens uppbyggnad, men som ändå inte märkbart stör förståelsen av budskapet • väljer ibland tecken som inte lämpar sig för sammanhanget • behöver ibland stöd i valet av ord som ska tecknas • behöver ibland påminnas om att använda tecken aktivare
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • tar ögonkontakt med samtalspartnern och upprätthåller den när hen tecknar • beaktar den visuella tillgängligheten när hen tecknar • talar tydligt när hen tecknar och beaktar klientens individuella behov • tecknar samtidigt som hen talar • använder tecken som stöd rätt tydligt när hen talar • tecknar och förstår de tecken som behövs i det dagliga livet och i arbetsuppgifterna • tecknar så att det kan förekomma sporadiska fel i tecknens uppbyggnad, men som ändå inte stör förståelsen av budskapet • väljer tecken som lämpar sig för situationen och sammanhanget • behärskar de viktigaste tecknen så att den egna framställningen vanligtvis är smidig och naturlig • använder systematiskt tecken som stöd
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • tar ögonkontakt med samtalspartnern och upprätthåller den aktivt när hen tecknar • beaktar aktivt och konsekvent den visuella tillgängligheten när hen tecknar • talar konsekvent, säkert och tydligt och beaktar klientens individuella behov när hen tecknar • klarar smidigt av att samtidigt uttrycka sig i tal och med tecken • använder tecken som stöd på ett naturligt, säkert och smidigt sätt då hen talar • tecknar och förstår ingående och mångsidigt de tecken som behövs i det dagliga livet och i arbetsuppgifterna • producerar vanligtvis tecken tydligt och med rätt uppbyggnad • väljer tecken som lämpar sig väl för situationen och sammanhanget • väljer tecken som lämpar sig för och utvecklar klientens kommunikationsfärdigheter • framställningen är mångsidig och rik.

Den studerande använder tecknat tal i interaktionssituationer och stöder klienten i att använda det.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • tar ögonkontakt med samtalspartnern • beaktar i allmänhet den visuella tillgängligheten när hen tecknar • använder tecknat tal i de vanligaste livssituationerna • tecknar samtidigt som hen talar • formar läpparna rätt tydligt • talar och tecknar långsamt och med avbrott • producerar hela meningar med tecknat tal • tecknar och förstår de viktigaste grundtecknen som behövs i det dagliga livet och i arbetsuppgifterna • tecknar så att det kan förekomma sporadiska fel i tecknens uppbyggnad • formar läpparna eller använder handalfabetet i situationer där hen inte kan det rätta tecknet för ett ord • behöver stöd i att välja tecken • använder utrymmet, pekning och polysyntetiska verb i lägre grad och inkonsekvent • kommunicerar med handalfabetet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • tar ögonkontakt med samtalspartnern och upprätthåller den när hen tecknar • beaktar den visuella tillgängligheten när hen tecknar • använder tecknat tal i olika livssituationer • tecknar samtidigt som hen talar • formar läpparna tydligt • talar och tecknar tydligt och rätt smidigt • använder tecknat tal systematiskt och rätt smidigt • behärskar de viktigaste tecknen så att den egna framställningen sällan stannar upp • tecknar och förstår de tecken som behövs i det dagliga livet och i arbetsuppgifterna • tecknar så att det kan förekomma sporadiska fel i tecknens uppbyggnad, men ändå inte stör förståelsen av budskapet • väljer vanligtvis tecken som lämpar sig för sammanhanget • använder utrymmet, pekning och polysyntetiska verb, men användningen av utrymmet är ibland inkonsekvent • använder handalfabetet smidigt
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • tar ögonkontakt med samtalspartnern och upprätthåller den aktivt när hen tecknar • beaktar aktivt och konsekvent den visuella tillgängligheten när hen tecknar • använder tecknat tal på ett naturligt, säkert och smidigt sätt i olika livssituationer • talar och tecknar tydligt och smidigt • formar läpparna mycket tydligt • tecknar och förstår ingående de tecken som behövs i det dagliga livet och i arbetsuppgifterna • producerar vanligtvis tecknen omsorgsfullt, tydligt, med rätt uppbyggnad och samtidigt som hen talar • väljer tecken som lämpar sig väl för sammanhanget • väljer tecken som lämpar sig för klientens kommunikationsfärdigheter

- använder utrymmet, pekning, polysyntetiska verb och rollbyte på ett konsekvent, naturligt och smidigt sätt
- använder handalfabetet smidigt och säkert i olika situationer.

Den studerande använder föremål, symboler och bilder i interaktionssituationer enligt klientens behov och stöder klienten i att använda dem.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder föremål i kommunikationssituationer och ber vid behov arbetsgruppen om stöd i att välja dem • använder symboler i kommunikationssituationer och ber vid behov arbetsgruppen om stöd i att välja och använda dem • använder bilder i vanligt förekommande kommunikationssituationer och ber vid behov arbetsgruppen om stöd i att välja och använda dem • tar reda på vad klienten menar med uttryck som produceras med hjälp av föremål, symboler eller bilder • planerar och genomför en interaktionssituation där hen kommunicerar med en klient utgående från den metod klienten använder och ber vid behov arbetsgruppen om stöd
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder smidigt föremål i kommunikationssituationer och stöder klienten i att använda dem, men behöver ibland stöd av arbetsgruppen i att välja dem • använder smidigt signaler i kommunikationssituationer och stöder klienten i att använda dem, men behöver ibland stöd av arbetsgruppen i att välja dem • använder naturligt bilder i kommunikationssituationer och stöder klienten i att använda dem, men behöver ibland stöd av arbetsgruppen i att välja dem • tar aktivt reda på vad klienten menar med uttryck som produceras med hjälp av föremål, symboler eller bilder • planerar och genomför en interaktionssituation där hen kommunicerar med en klient utgående från den metod klienten använder
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder naturligt föremål i kommunikationssituationer, stöder klienten i att använda dem och beaktar klientens behov på ett mångsidigt sätt • använder naturligt signaler i kommunikationssituationer, stöder klienten i att använda dem och beaktar klientens behov på ett mångsidigt sätt • använder smidigt bilder i kommunikationssituationer, stöder klienten i att använda dem och beaktar klientens behov på ett mångsidigt sätt • tar aktivt och konsekvent reda på vad klienten menar med uttryck som produceras med hjälp av föremål, symboler eller bilder • planerar och genomför en interaktionssituation där hen kommunicerar med en klient utgående från den metod klienten använder och beaktar klientens behov på ett mångsidigt sätt.

Den studerande använder ritandet i interaktionssituationer som stöd för den talade kommunikationen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder ritandet rätt smidigt i de vanligaste vardagliga interaktionssituationerna och ber vid behov arbetsgruppen om stöd i att bygga upp ett ritat meddelande • talar rätt tydligt när hen ritar • bygger upp ett ritat meddelande, så att det rätt väl stöder förståelsen av meddelandet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder ritandet smidigt i olika interaktionssituationer • talar tydligt och smidigt när hen ritar • bygger upp ett ritat meddelande på ett logiskt sätt
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder ritandet på ett naturligt, säkert och smidigt sätt i olika interaktionssituationer • väljer sätt och verktyg för ritandet som lämpar sig väl för situationen och klientens kommunikationsfärdigheter • kommunicerar genom ritandet, så att framställningen blir mångsidig och rik • talar tydligt och obehindrat under ritandet • bygger upp ett ritat meddelande på ett logiskt sätt.

Den studerande skriver och använder handalfabetet i interaktionssituationer.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder vid behov skrivandet för att stödja kommunikationen • producerar de centrala begreppen i sin kommunikation genom att skriva och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • producerar ett skrivet meddelande rätt tydligt • använder vid behov handalfabetet för att stödja kommunikationen • producerar handalfabetet rätt, men tillsvidare långsamt
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder vid behov skrivandet för att stödja kommunikationen • producerar de centrala begreppen i sin kommunikation genom att skriva • producerar ett skrivet meddelande tydligt • använder vid behov handalfabetet för att stödja kommunikationen • producerar handalfabetet rätt • beaktar klientens individuella behov
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder vid behov skrivandet för att stödja kommunikationen • producerar de centrala begreppen i sin kommunikation genom att skriva logiskt • producerar ett skrivet meddelande tydligt • använder vid behov handalfabetet för att stödja kommunikationen • producerar handalfabetet rätt och obehindrat • beaktar klientens individuella behov i användningen av skrivandet och handalfabetet på ett mångsidigt och kreativt sätt.

Den studerande använder lätt språk i tal och interaktion samt lättäst språk i skrift.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• skriver lättläst språk och ber vid behov arbetsgruppen om stöd• talar tydligt och förenklar budskapet med beaktande av klientens behov, men behöver fortfarande påminnas om det och behöver stöd i att anpassa framställningen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• skriver lättläst språk och använder metoder för lättläst språk• förenklar smidigt talade meddelanden med beaktande av klientens behov
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• skriver gott lättläst språk och använder på ett mångsidigt sätt metoder för lättläst språk• använder naturligt ett lätt språk i tal och beaktar mångsidigt klientens behov i interaktionen.

Den studerande använder klientens hjälpmedel, apparater och kommunikationsapplikationer i stödet av kommunikationen och interaktionen.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder klientens kommunikationsapparat och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder det kommunikationsprogram och den applikation som finns i klientens mobila enhet och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder klientens symbol- och verktygsprogram, applikation och tillgänglighetsfunktion och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder klientens hjälpmedel och program för datorn och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder det sätt att peka som passar klienten (peka med fingret, med pannpinne, visa med steg) och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • ser till att den mobila enhet eller dator som klienten använder fungerar inom ramen för det egna ansvarsområdet och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • assisterar i användningen av hörselhjälpmedel • ser till att hörapparaten fungerar
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder smidigt klientens kommunikationsapparat • använder smidigt det kommunikationsprogram och den applikation som finns i klientens mobila enhet • använder smidigt klientens symbol- och verktygsprogram, applikation och tillgänglighetsfunktion • använder smidigt klientens hjälpmedel och program för datorn • pekar smidigt på det sätt som passar klienten • ser till att den mobila enhet eller dator som klienten använder fungerar inom ramen det egna ansvarsområdet • handleder och assisterar i användningen av hörselhjälpmedel • ser aktivt till att hörapparaten fungerar
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder smidigt och säkert klientens kommunikationsapparat • använder smidigt och säkert det kommunikationsprogram och den applikation som finns i klientens mobila enhet • använder smidigt och säkert klientens symbol- och verktygsprogram, applikation och tillgänglighetsfunktion • använder smidigt och säkert klientens hjälpmedel och program för datorn • pekar smidigt och säkert på det sätt som passar klienten • ser aktivt och självständigt till att den mobila enhet eller dator som klienten använder fungerar inom ramen för det egna ansvarsområdet • handleder och assisterar i användningen av hörselhjälpmedel • ser till att hörselhjälpmedel och andra hjälpmedel för att höra fungerar.

Den studerande använder kommunikationsmaterial i stödet av klientens kommunikation och interaktion.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder enligt klientens behov bilder, bildmappar, kommunikationstavlor, instruktioner, texter eller föremål i kommunikationen och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • tillverkar material för en kommunikationsmetod enligt anvisning av arbetsgruppen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder enligt klientens behov aktivt bilder, bildmappar, kommunikationstavlor, instruktioner, texter eller föremål i kommunikationen • kommer med idéer och tillverkar material för en kommunikationsmetod med beaktande av klientens kommunikationsbehov enligt anvisning av arbetsgruppen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder enligt klientens behov bilder, bildmappar, kommunikationstavlor, instruktioner, texter eller föremål i kommunikationen • kommer med idéer och tillverkar material för en kommunikationsmetod på ett mångsidigt sätt med beaktande av klientens individuella kommunikationsbehov.

Den studerande förmedlar korta meddelanden mellan klienten och en annan person i vardagliga situationer i koppling till sina arbetsuppgifter.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • förmedlar korta meddelanden enligt de etiska principerna för tolkning
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • förmedlar smidigt korta meddelanden enligt de etiska principerna för tolkning • beaktar klienternas behov
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • förmedlar smidigt korta meddelanden enligt de etiska principerna för tolkning • beaktar mångsidigt klienternas behov.

Den studerande arbetar enligt lagstiftningen och principerna för kommunikationsrehabilitering.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om de mest centrala författningarna och principerna som gäller processen för kommunikationsrehabilitering • deltar i samarbetet med experter inom kommunikationsrehabilitering • upptäcker svårigheter i kommunikationen och ber vid behov arbetsgruppen om stöd
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om författningarna och principerna som gäller processen för kommunikationsrehabilitering • använder i sitt arbete kunskap om processen för kommunikationsrehabilitering och om dem som rehabiliteras • samarbetar med experter • upptäcker och observerar svårigheter i kommunikationen och tar upp dem i arbetsuppgifterna
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder självständigt och mångsidigt lagstiftningen och principerna för processen för kommunikationsrehabilitering i sitt arbete • upptäcker, identifierar och kartlägger svårigheter i kommunikationen och tar aktivt upp dem i arbetsuppgifterna • samarbetar aktivt med experter • handleder vid behov klienten och hans närmaste krets i att söka sig till tjänster som kan vara lämpliga för hen.

Den studerande beaktar orsakerna till och formerna för störningar i kommunikationen och interaktionen individuellt hos olika klientgrupper i interaktionssituationer.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om skador, syndrom och sjukdomar som orsakar motoriska störningar i talet samt hur de påverkar klienten och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder i sitt arbete kunskap om skador, syndrom och sjukdomar som orsakar störningar i den verbala förmågan samt hur de påverkar klienten och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder i sitt arbete kunskap om skador, syndrom och sjukdomar som har samband med hörseln samt hur de påverkar klienten och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder i sitt arbete kunskap om hur man handlar när en klient betar sig på ett på förhand oförutsägbart sätt och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • redogör i arbetsgemenskapen för situationer som hotar säkerheten
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om skador, syndrom och sjukdomar som orsakar motoriska störningar i talet samt hur de påverkar klienten • använder i sitt arbete kunskap om skador, syndrom och sjukdomar som orsakar störningar i den verbala förmågan samt hur de påverkar klienten • använder i sitt arbete kunskap om skador, syndrom och sjukdomar som har samband med hörseln samt hur de påverkar klienten • använder i sitt arbete kunskap om hur man handlar när en klient betar sig på ett på förhand oförutsägbart sätt och kan beakta den egna säkerheten i de här situationerna
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om skador, syndrom och sjukdomar som orsakar motoriska störningar i talet samt hur de påverkar klienten på ett mångsidigt sätt • använder i sitt arbete kunskap om skador, syndrom och sjukdomar som orsakar störningar i den verbala förmågan samt hur de påverkar klienten på ett mångsidigt sätt • använder i sitt arbete kunskap om skador, syndrom och sjukdomar som har samband med hörseln samt hur de påverkar klienten på ett mångsidigt sätt • förbereder sig inför eventuella oförutsedda och hotfulla situationer i arbetet med klienter och kan handla i de här situationerna med respekt för klientens självbestämmanderätt

Den studerande använder kunskap om typiska och avvikande drag i utvecklingen av språket och talet i interaktionssituationer, i handledningen samt i stödet och främjandet av språkets utveckling.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om de mest centrala faserna i den typiska språk- och talutvecklingen och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • beaktar i sin verksamhet avvikande drag i språk- och talutvecklingen och hur de påverkar klientens kommunikation och ber vid behov arbetsgruppen om stöd
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder kunskap om faserna i den typiska språk- och talutvecklingen i sitt arbete • beaktar i sin verksamhet avvikande drag i språk- och talutvecklingen och hur de påverkar klientens kommunikation • beaktar i sin verksamhet klienternas särskilda behov och stöder och främjar deras språk- och talutveckling
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • tillämpar på ett mångsidigt sätt kunskap om faserna i den typiska språk- och talutvecklingen i sitt arbete • beaktar i sin verksamhet mångsidigt och självständigt avvikande drag i språk- och talutvecklingen och hur de påverkar klientens kommunikation • beaktar klienternas särskilda behov och stöder och främjar aktivt språk- och talutvecklingen.

Den studerande utvecklar och upprätthåller den egna yrkesskickligheten.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• känner till sina styrkor och utvecklingsområden• använder dem i sin verksamhet• utvärderar sin utveckling i yrket• sätter upp mål för yrkesinriktat växande• tar emot respons• ändrar på sin verksamhet utifrån respons• upprätthåller de kunskaper och färdigheter som yrket kräver
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar realistiskt sina styrkor och utvecklingsområden• utvärderar på ett mångsidigt sätt sin utveckling i yrket• sätter upp mål för yrkesinriktat växande• utvecklar sin verksamhet utifrån respons• ger konstruktiv respons i arbetsgemenskapen• upprätthåller de kunskaper och färdigheter som yrket kräver• motiverar lösningarna i sin verksamhet med stöd av professionell kunskap
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar på ett realistiskt och mångsidigt sätt sina styrkor och utvecklingsområden• använder dem i sin verksamhet på ett motiverat sätt• utvärderar på ett mångsidigt sätt sin utveckling i yrket• sätter upp mål för yrkesinriktat växande och motiverar för det• utvecklar aktivt sin verksamhet utifrån respons• ger konstruktivt respons• ger förslag till utveckling i arbetsgemenskapen och motiverar sin verksamhet• upprätthåller aktivt de kunskaper och färdigheter som yrket kräver• motiverar på ett mångsidigt sätt lösningarna i sin verksamhet med stöd av professionell kunskap.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta med främjande av kommunikation och interaktion i miljöer där olika kommunikationsmetoder används. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.23.Handledning av elever eller studerande som behöver stöd i kommunikationen, 20 kp (106336)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- arbeta i enlighet med värdegrunden, yrkesetiken, bestämmelserna, de styrande dokumenten och verksamhetsprinciperna för pedagogisk verksamhet, handledning och undervisningssektorn

- i sitt arbete beakta en elevs eller en studerandes allmänna utvecklingsfaser och utvecklingsskador samt stöda den fysiska, psykiska och sociala utvecklingen hos barn i skolåldern och hos unga
- respektera elevernas eller de studerandes mångfald
- handleda en elev eller en studerande i att klara sig i olika interaktionssituationer på teckenspråk eller med den kommunikationsmetod personen använder som stöder, kompletterar och ersätter tal
- stödja elevens eller den studerandes lärande och utveckling av färdigheter
- handleda och assistera en elev eller en studerande som behöver särskilt och individuellt stöd på ett tryggt sätt i dennas lärande- och verksamhetsmiljö
- handleda och assistera en elev eller en studerande som behöver särskilt och individuellt stöd speciellt i kommunikationen i lärande och aktiviteter
- se till elevens eller den studerandes säkerhet och agera i situationer av begränsning, mobbning och kriser samt i andra utmanande situationer i enlighet med bestämmelserna och läroanstaltens anvisningar
- se till lärmiljön
- samarbeta med eleven eller den studerande, hens vårdnadshavare, närmaste krets samt med en mångprofessionell arbetsgrupp
- arbeta med beaktande av arbetarskydd, ergonomi och välbefinnande i arbetet
- utvärdera och utveckla sitt kunnande.

Bedömning

Den studerande arbetar i enlighet med värdegrunden, yrkesetiken, bestämmelserna, de styrande dokumenten och verksamhetsprinciperna för pedagogisk verksamhet, handledning och undervisningssektorn.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar i sitt arbete bestämmelserna, de styrande dokumenten och verksamhetsprinciperna för pedagogisk verksamhet, handledning och undervisningssektorn och ber vid behov arbetsgruppen om stöd• iakttar tystnadsplikten• iakttar anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen och ber vid behov arbetsgruppen om stöd• följer läroanstaltens anvisningar om arbetstagarnas kommunikation och användning av sociala medier• arbetar enligt läroanstaltens och yrkets värderingar och på ett yrkesetiskt hållbart sätt och ber arbetsgruppen om stöd i nya situationer• arbetar med respekt för elevens eller den studerandes självbestämmanderätt, integritet och initiativförmåga
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar i sitt arbete bestämmelserna, de styrande dokumenten och verksamhetsprinciperna för pedagogisk verksamhet, handledning och undervisningssektorn• iakttar tystnadsplikten• iakttar anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen• följer läroanstaltens anvisningar om arbetstagarnas kommunikation och användning av sociala medier• arbetar enligt läroanstaltens och yrkets värderingar och på ett yrkesetiskt hållbart sätt även i nya situationer• arbetar med respekt för elevens eller den studerandes självbestämmanderätt, integritet och initiativförmåga
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar i sitt arbete bestämmelserna, de styrande dokumenten och verksamhetsprinciperna för pedagogisk verksamhet, handledning och undervisningssektorn• iakttar tystnadsplikten• iakttar anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen• följer läroanstaltens anvisningar om arbetstagarnas kommunikation och användning av sociala medier• arbetar enligt läroanstaltens och yrkets värderingar på ett yrkesetiskt hållbart sätt även i nya situationer och löser etiska utmaningar i anslutning till sitt arbete• arbetar aktivt och konsekvent med respekt för elevens eller den studerandes självbestämmanderätt, integritet och initiativförmåga.

Den studerande beaktar i sitt arbete en elevs eller en studerandes allmänna utvecklingsfaser och utvecklingsskador samt stöder den fysiska, psykiska och sociala utvecklingen hos barn i skolåldern och hos unga.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • observerar en elevs eller en studerandes utvecklingsfaser på utvecklingens olika delområden • stöder en elev eller en studerande i hans utvecklingsfaser och utvecklingskriser och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • arbetar med beaktande av hur utvecklingsskador och inlärningssvårigheter påverkar eleven eller den studerande och hans handlande och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • stöder i någon mån eleven eller den studerande i aktiv motion och utveckling av motoriska färdigheter • stöder i någon mån elevens eller den studerandes skapande av jaguppfattning och självkänsla • stöder i någon mån elevens eller den studerandes färdigheter i att komma överens med andra
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • observerar och identifierar en elevs eller en studerandes utvecklingsfaser på utvecklingens olika delområden • stöder eleven eller den studerande i hans utvecklingsfaser och utvecklingskriser • arbetar med beaktande av hur utvecklingsskador och inlärningssvårigheter påverkar eleven eller den studerande, hans handlande och lärande • stöder eleven eller den studerande i aktiv motion och utveckling av motoriska färdigheter • stöder elevens eller den studerandes skapande av jaguppfattning, självkänsla och metoder för självreglering • stöder elevens eller den studerandes färdigheter i att komma överens med andra, att lära sig empati och att utveckla moral
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • observerar och identifierar aktivt en elevs eller en studerandes utvecklingsfaser på utvecklingens olika delområden • stöder eleven eller den studerande i hans utvecklingsfaser och kriser och stöder hen i att uppmärksamma den egna utvecklingsrytmen • arbetar med aktivt beaktande av hur utvecklingsskador och inlärningssvårigheter påverkar eleven eller den studerande, hans handlande och lärande • stöder på ett mångsidigt och aktivt sätt eleven eller den studerande i aktiv motion och utveckling av motoriska färdigheter • stöder konsekvent elevens eller den studerandes skapande av jaguppfattning, självkänsla och metoder för självreglering • stöder konsekvent och aktivt elevens eller den studerandes färdigheter i att komma överens med andra, att lära sig empati och att utveckla moral.

Den studerande respekterar elevernas eller de studerandes mångfald.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar elevernas eller de studerandes mångfald i sitt arbete • bemöter sakligt elever eller studerande med olika bakgrund • uppmuntrar eleven eller den studerande att värdera det egna språket och den egna kulturen och även andras språk och kultur • stöder i någon mån elevens eller den studerandes två- eller flerspråkighet samt utvecklingen av identiteten och självkänslan i det språk som används • stöder i någon mån en teckenspråkig elevs eller studerandes utveckling av en teckenspråkig identitet, medvetenhet om den egna kulturen och den teckenspråkiga gemenskapen • uppmuntrar en teckenspråkig elev eller studerande att använda teckenspråk
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar konsekvent elevernas eller de studerandes mångfald i sitt arbete • signalerar genom sitt handlande att hen accepterar och uppskattar elever och studerande med olika bakgrund • stöder elevens eller den studerandes två- eller flerspråkighet samt utvecklingen av identiteten och självkänslan i de språk som används • stärker teckenspråkiga elevers eller studerandes teckenspråkiga identitet och medvetenhet om den egna kulturen och den teckenspråkiga gemenskapen • uppmuntrar aktivt en teckenspråkig elev eller studerande att använda teckenspråk
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar aktivt och konsekvent elevernas eller de studerandes mångfald i sitt arbete och utvecklar sina arbetssätt enligt detta • signalerar konsekvent genom sitt eget handlande att hen accepterar och uppskattar elever och studerande med olika bakgrund • stöder aktivt elevens eller den studerandes två- och flerspråkighet samt utvecklingen av identiteten och självkänslan i de språk som hen använder • stärker aktivt och mångsidigt teckenspråkiga elevers eller studerandes teckenspråkiga identitet och medvetenhet om den egna kulturen och den teckenspråkiga gemenskapen • uppmuntrar aktivt och mångsidigt en teckenspråkig elev eller studerande att använda teckenspråk.

Den studerande handleder en elev eller en studerande i att klara sig i olika interaktionssituationer på teckenspråk eller med den kommunikationsmetod personen använder som stöder, kompletterar och ersätter tal. Den studerande

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder teckenspråk eller en kommunikationsmetod som stöder, kompletterar och ersätter tal med en elev eller en studerande • anpassar i någon mån det egna uttrycket till att motsvara elevens eller den studerandes kommunikationsfärdigheter och stöder hens möjlighet att uttrycka sig • ser till att eleven eller den studerande klarar sig i interaktionssituationer
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder ledigt teckenspråk eller en kommunikationsmetod som stöder, kompletterar och ersätter tal med en elev eller en studerande • anpassar det egna uttrycket till att motsvara elevens eller den studerandes kommunikationsfärdigheter och stöder hens möjlighet att uttrycka sig mångsidigt • ser aktivt till att eleven eller den studerande klarar sig och är jämlik i interaktionssituationer
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder ledigt och obehindrat teckenspråk eller en kommunikationsmetod som stöder, kompletterar och ersätter tal med en elev eller en studerande • anpassar konsekvent det egna uttrycket till att motsvara elevens eller den studerandes kommunikationsfärdigheter och stöder hens möjlighet att uttrycka sig mångsidigt • ser aktivt, konsekvent och målinriktat till att eleven eller den studerande klarar sig och är jämlik i interaktionssituationer.

Den studerande stöder elevens eller den studerandes lärande och utveckling av färdigheter.

Att stödja utvecklingen av lärande och färdigheter	
Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • stöder eleven eller den studerande och känner till inlärningsprocessens faser • handlar på ett uppmuntrande sätt i lärandesituationer och i andra situationer i vardagen • ser till arbetsron för en elevs eller en studerandes del • stöder elevens eller den studerandes initiativförmåga • ser i någon mån till att eleven eller den studerande lär sig ta ansvar för det egna lärandet, sina uppgifter och sitt handlande • ger eleven eller den studerande respons i vissa situationer • ser till att eleven eller den studerande koncentrerar sig på uppgifter och aktiviteter • arbetar på ett tillförlitligt sätt • uppmuntrar i någon mån eleven eller den studerande att arbeta tillsammans med andra
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • stöder eleven eller den studerande med beaktande av inlärningsprocessens faser • handlar på ett uppmuntrande sätt i lärandesituationer och i andra situationer i vardagen genom att använda motivationstekniker • ser till arbetsron • stöder elevernas eller de studerandes initiativförmåga • ser till att eleven eller den studerande lär sig ta ansvar för det egna lärandet, sina uppgifter och sitt handlande • ger eleven eller den studerande respons i olika situationer • ser på egen hand och i olika situationer till att eleven eller den studerande koncentrerar sig på uppgifter och aktiviteter • arbetar på ett tillförlitligt sätt • uppmuntrar eleven eller den studerande att arbeta tillsammans med andra
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • stöder eleven eller den studerande med aktivt beaktande av inlärningsprocessens faser • uppmuntrar aktivt i lärandesituationer och i andra situationer i vardagen genom att använda motivationstekniker på ett mångsidigt sätt • ser aktivt till arbetsron i olika lärmiljöer • stöder aktivt elevernas eller de studerandes initiativförmåga • ser konsekvent till att eleven eller den studerande lär sig ta ansvar för det egna lärandet, sina uppgifter och sitt handlande • ger eleven eller den studerande respons på ett mångsidigt sätt i olika situationer • ser konsekvent, självständigt och i olika situationer till att eleven eller den studerande koncentrerar sig på uppgifter och aktiviteter • arbetar på ett tillförlitligt sätt • uppmuntrar aktivt elever eller studerande att arbeta tillsammans med andra.

Att upptäcka behov av stöd	
Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • identifierar och redogör för några av en elevs eller en studerandes färdigheter, styrkor och behov av stöd i hanteringen av vardagen, studiefärdigheterna, lärandet eller samarbetsituationer • avgör elevens eller den studerandes behov med stöd av läraren och vårdnadshavarna • arbetar så att elevens eller den studerandes individuella och särskilda behov blir beaktade i någon mån • redogör för trestegsstödets principer, former och verksamhetsmetoder
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • identifierar och redogör för en elevs eller en studerandes färdigheter, styrkor och behov av stöd i hanteringen av vardagen, studiefärdigheterna, lärandet eller samarbetsituationer • avgör elevens eller den studerandes behov i samarbete med läraren och vårdnadshavarna • arbetar så att elevens eller den studerandes individuella och särskilda behov blir beaktade • redogör för trestegsstödets principer, former och verksamhetsmetoder
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • identifierar och redogör mångsidigt för en elevs eller en studerandes färdigheter, styrkor och behov av stöd i hanteringen av vardagen, studiefärdigheterna, lärandet eller samarbetsituationer • avgör aktivt elevens eller den studerandes behov i samarbete med läraren och vårdnadshavarna • arbetar aktivt så att elevens eller den studerandes individuella och särskilda behov blir beaktade • redogör för trestegsstödets principer, former och verksamhetsmetoder och använder sig av kunskapen aktivt i sitt arbete.

Den studerande handleder och assisterar en elev eller en studerande som behöver särskilt och individuellt stöd på ett tryggt sätt i dennas lär- och verksamhetsmiljö

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med kännedom om en elevs eller en studerandes lär- och verksamhetsmiljö och sin uppgift där • arbetar med kännedom om strukturer, mål, innehåll och metoder för undervisningen som sker i elevens eller den studerandes lär- och verksamhetsmiljö i stora drag • arbetar med handlednings- och assistansuppgifter inom det egna ansvarsområdet enligt de nationella och lokala undervisnings- och verksamhetsplanerna, anvisningarna och rekommendationerna och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • handleder och assisterar eleven eller den studerande säkert och med beaktande av hens lärandemål och enligt arbetsgruppens anvisningar
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med kännedom om en elevs eller en studerandes lär- och verksamhetsmiljö och sin uppgift där • arbetar med kännedom om strukturer, mål, innehåll och metoder för undervisningen som sker i elevens eller den studerandes lär- och verksamhetsmiljö • arbetar med handlednings- och assistansuppgifter inom det egna ansvarsområdet enligt de nationella och lokala undervisnings- och verksamhetsplanerna, anvisningarna och rekommendationerna • handleder och assisterar eleven eller den studerande säkert och med beaktande av hens lärandemål
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med grundlig kännedom om en elevs eller en studerandes lär- och verksamhetsmiljö och sin uppgift där • arbetar med god kännedom om strukturer, mål, innehåll och metoder för undervisningen som sker i elevens eller den studerandes lär- och verksamhetsmiljö • arbetar aktivt med handlednings- och assistansuppgifter inom det egna ansvarsområdet enligt de nationella och lokala undervisnings- och verksamhetsplanerna, anvisningarna och rekommendationerna • handleder och assisterar eleven eller den studerande säkert och med aktivt och mångsidigt beaktande av hens lärandemål.

Den studerande handleder och assisterar en elev eller en studerande som behöver särskilt och individuellt stöd speciellt i kommunikationen i lärande och aktiviteter.

Handledning och assistans i lärande och aktiviteter	
Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar som stöd för en elev eller en studerande som behöver särskilt och individuellt stöd med kännedom om principerna för lärandets mål och innehåll och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • ser till att eleven eller den studerande lär sig och klarar sig i lärandesituationer enligt hens mål och de principer man kommit överens om i den mångprofessionella arbetsgruppen och ber vid behov om stöd av arbetsgruppen • ser till att eleven eller den studerande klarar sig i den övriga verksamheten i läroanstalten enligt gemensamt överenskomna principer • handleder i lärande och studier enligt överenskomna principer med läraren och med stöd av denna • handleder eleven eller den studerande i att sköta sig själv och lära sig vardagliga färdigheter som gäller hygien, att äta, klä sig och röra sig enligt anvisningar • handleder eleven eller den studerande i att klara sig under pauser och förflyttningar enligt anvisningar • arbetar så att självförtroendet stärks hos eleven eller den studerande som behöver stöd • handleder åskådligt och funktionellt i lärandet och ber vid behov om stöd av arbetsgruppen • handleder i lärandet med hjälp av lek, spel, fantasi och berättelser, men behöver stöd i att välja metod • handleder eleven eller den studerande i användningen av informationsteknik och att använda sig av teknologiska möjligheter
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar som stöd för en elev eller en studerande som behöver särskilt och individuellt stöd med god kännedom om principerna för lärandets mål och innehåll • ser till och ansvarar för att eleven eller den studerande lär sig och klarar sig i lärandesituationer enligt hens mål och de principer man kommit överens om i den mångprofessionella arbetsgruppen • ser aktivt till och ansvarar för att eleven eller den studerande klarar sig i den övriga verksamheten i läroanstalten • handleder i lärande och studier enligt överenskomna principer med läraren • handleder aktivt eleven eller den studerande i att sköta sig själv och lära sig vardagliga färdigheter som gäller hygien, att äta, klä sig och röra sig • handleder på eget initiativ eleven eller den studerande i att klara sig under pauser och förflyttningar • arbetar så att självförtroendet, självvärderingen och färdigheterna att lära sig att lära stärks hos eleven eller den studerande som behöver stöd • handleder åskådligt och funktionellt i lärandet • handleder i lärandet med hjälp av lek, spel, fantasi och berättelser

	<ul style="list-style-type: none"> • motiverar och handleder eleven eller den studerande i användningen av informationsteknik och att använda sig av teknologiska möjligheter
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar som stöd för en elev eller en studerande som behöver särskilt och individuellt stöd med kännedom om principerna för lärandets mål och innehåll • ser aktivt till och ansvarar för att eleven eller den studerande lär sig och klarar sig i lärandesituationer enligt hens mål och de principer man kommit överens om i den mångprofessionella arbetsgruppen • ser aktivt till och ansvarar för att eleven eller den studerande klarar sig i den övriga verksamheten i läroanstalten • handleder i lärande och studier enligt överenskomna principer med läraren • handleder aktivt och konsekvent eleven eller den studerande i att sköta sig själv och lära sig vardagliga färdigheter som gäller hygien, att äta, klä sig och röra sig • handleder konsekvent eleven eller den studerande i att klara sig under pauser och förflyttningar enligt anvisningar • arbetar så att självförtroendet, självvärderingen och färdigheterna att lära sig att lära samt förmågan att planera framtiden stärks hos eleven eller den studerande som behöver stöd • handleder åskådligt och funktionellt i lärandet med mångsidiga metoder • handleder eleven eller den studerande i lärandet med hjälp av lek, spel, fantasi och berättelser • motiverar och handleder aktivt eleven eller den studerande i användningen av informationsteknik och att använda sig av teknologiska möjligheter.

Planering, genomförande och utvärdering av handledningen	
Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> deltar i planering av undervisning och målinriktad verksamhet i en mångprofessionell arbetsgrupp planerar och genomför verksamhet enligt givna anvisningar med hjälp av olika metoder och ber vid behov arbetsgruppen eller en lärare om stöd beaktar i planeringen enligt anvisningar saker som gäller elevens eller den studerandes kommunikation och behov av stöd arbetar med förståelse för utvärderingens betydelse redogör för elevens eller den studerandes framsteg för läraren
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> deltar i planering av undervisning och målinriktad verksamhet i en mångprofessionell arbetsgrupp planerar och genomför avtalad verksamhet självständigt med hjälp av olika metoder och ber vid behov i någon mån arbetsgruppen eller en lärare om stöd tillämpar olika handledningsmetoder med beaktande av elevens eller den studerandes behov och ber vid behov i någon mån arbetsgruppen eller en lärare om stöd beaktar i planeringen saker som gäller elevens eller den studerandes kommunikation och behov av stöd utvärderar verksamheten redogör för elevens eller den studerandes framsteg för läraren och den mångprofessionella arbetsgruppen
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> deltar aktivt i planering av undervisning och målinriktad verksamhet i en mångprofessionell arbetsgrupp lyfter fram egna idéer och förslag som är genomförbara planerar och genomför verksamhet självständigt och mångsidigt genom att använda olika metoder tillämpar olika handledningsmetoder med beaktande av elevens eller den studerandes behov beaktar i planeringen konsekvent saker som gäller elevens eller den studerandes kommunikation utvärderar verksamheten aktivt redogör för elevens eller den studerandes framsteg för läraren och för den mångprofessionella arbetsgruppen i olika situationer ändrar vid behov på verksamheten enligt målen.

**Beaktande av en elevs eller en studerandes
självbestämmanderätt och stöd av hens delaktighet**

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med respekt för självbestämmanderätten • uppmuntrar i någon mån eleven eller den studerande till delaktighet i lärmiljöer • stöder i någon mån gruppbildningsprocessen och elevens eller den studerandes deltagande i den och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • stöder elevernas eller de studerandes skapande av sociala relationer • hjälper eleven eller den studerande att känna sig accepterad och värdefull
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med respekt för självbestämmanderätten • främjar likabehandling och jämlikhet i lärmiljöer • uppmuntrar eleven eller den studerande till delaktighet i lärmiljöer • stöder gruppbildningsprocessen och elevens eller den studerandes deltagande i den och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • främjar elevernas eller de studerandes skapande av sociala relationer • hjälper eleven eller den studerande att känna sig accepterad och värdefull • stöder eleven eller den studerande i att delta i planeringen av sina studier och verksamheten i sin studiegrupp • stöder eleven eller den studerande i att påverka planeringen och utvecklingen av läroanstaltens gemensamma verksamhet och lärmiljö
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med respekt för självbestämmanderätten • främjar aktivt likabehandling och jämlikhet i lärmiljöer • uppmuntrar aktivt eleven eller den studerande till delaktighet i lärmiljöer • stöder konsekvent gruppbildningsprocessen och elevens eller den studerandes deltagande i den • främjar aktivt och mångsidigt elevernas eller de studerandes skapande av sociala relationer • hjälper konsekvent eleverna eller de studerande att känna sig accepterade och värdefulla • stöder aktivt eleven eller den studerande i att delta i planeringen av sina studier och verksamheten i sin studiegrupp • stöder aktivt eleven eller den studerande i att påverka planeringen och utvecklingen av läroanstaltens gemensamma verksamhet och lärmiljö.

Den studerande ser till elevens eller den studerandes säkerhet och agerar i situationer av begränsning, mobbning och kriser samt i andra utmanande situationer i enlighet med bestämmelserna och läroanstaltens anvisningar.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • ser till elevens eller den studerandes säkerhet i dagliga situationer • arbetar enligt läroanstaltens anvisningar och arbetssätt i begränsnings-, mobbnings- och krissituationer samt i andra utmanande situationer och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • arbetar med kännedom om läroanstaltens säkerhetsrutiner • arbetar med kännedom om när, vilka och hur begränsningsåtgärder får användas i läroanstaltsmiljö • arbetar med kännedom om de egna rättigheterna och skyldigheterna i mobbnings- och krissituationer och andra utmanande situationer • tar upp ett hot som hen upptäcker • tar upp en situation som hen upptäcker och som äventyrar säkerheten och välbefinnandet • ingriper vid olämpligt beteende
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • ser till elevens eller den studerandes säkerhet i dagliga situationer • arbetar enligt läroanstaltens anvisningar och arbetssätt i begränsnings-, mobbnings- och krissituationer samt i andra utmanande situationer • arbetar med kännedom om läroanstaltens säkerhetsrutiner • arbetar med kännedom om när, vilka och hur begränsningsåtgärder får användas i läroanstaltsmiljö • arbetar med kännedom om sina egna rättigheter och skyldigheter i mobbnings- och krissituationer och andra utmanande situationer • försöker förebygga utmanande situationer på det sätt man kommit överens om i den mångprofessionella gruppen • tar upp ett hot som hen upptäcker • tar upp en situation som han eller hon upptäcker och som äventyrar säkerheten och välbefinnandet • ingriper aktivt vid olämpligt beteende
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • ser till elevens eller den studerandes säkerhet i dagliga situationer • arbetar enligt läroanstaltens anvisningar och arbetssätt i begränsnings-, mobbnings- och krissituationer samt i andra utmanande situationer • handlar med kännedom om verksamhetsmiljöns säkerhetsrutiner • arbetar med kännedom om när, vilka och hur begränsningsåtgärder får användas i läroanstaltsmiljö • arbetar med kännedom om sina egna rättigheter och skyldigheter i mobbnings- och krissituationer och andra utmanande situationer • försöker aktivt förebygga utmanande situationer på det sätt man kommit överens om i den mångprofessionella gruppen • tar upp ett hot som han eller hon upptäcker • tar upp en situation som hen upptäcker och som äventyrar säkerheten och välbefinnandet

- ingriper aktivt och konsekvent vid olämpligt beteende.

Den studerande ser till lärmiljön.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • ser till att lärande- och verksamhetsmiljön är fysiskt, psykiskt och socialt säker enligt den mångprofessionella arbetsgruppens anvisningar och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • känner till läkemedelsbehandlingsplanen för verksamhetsmiljön och arbetar enligt den • behärskar färdigheterna på FHJ1-nivå • beaktar elevernas eller de studerandes specialkost • ser till att de redskap som behövs i verksamheten är i skick och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • ser till att materialen är i skick och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • ser till att lokalerna är tillgängliga på det sätt arbetsgruppen gett anvisningar om • ser till att lokalerna är städade • använder lokaler enligt anvisningar • känner till principerna för hållbar utveckling, arbetar enligt dem och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • ser för sin del till arbetsron enligt anvisningar
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • ser till att lärande- och verksamhetsmiljön är fysiskt, psykiskt och socialt säker enligt den mångprofessionella arbetsgruppens anvisningar • känner till läkemedelsbehandlingsplanen för verksamhetsmiljön och arbetar enligt den • behärskar färdigheterna på FHJ1-nivå • beaktar elevernas eller de studerandes specialkost • ser till att de redskap som behövs i verksamheten är i skick • ser till att materialen är i skick • ser till att lokalerna är tillgängliga • ser till att lokalerna är städade • använder enligt anvisningar lokalerna på ett flexibelt och meningsfullt sätt med tanke på funktionerna • följer principerna för hållbar utveckling • ser för egen del till arbetsron
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • ser aktivt och självständigt till att lärande- och verksamhetsmiljön är fysiskt, psykiskt och socialt säker enligt den mångprofessionella arbetsgruppens anvisningar • känner till läkemedelsbehandlingsplanen för verksamhetsmiljön och arbetar enligt den • behärskar färdigheterna på FHJ1-nivå • beaktar elevernas eller de studerandes specialkost • ser aktivt till att de redskap som behövs i verksamheten är i skick • ser aktivt till att materialen är i skick • ser konsekvent till att lokalerna är tillgängliga • ser till att lokalerna är estetiska och städade och aktiverar även eleverna eller de studerande till att se till detta • använder enligt anvisningar lokalerna på ett flexibelt och meningsfullt sätt med tanke på funktionerna • följer konsekvent principerna för hållbar utveckling • ser för egen del aktivt till arbetsron.

Den studerande samarbetar med eleven eller den studerande, hens vårdnadshavare, närmaste krets samt med en mångprofessionell arbetsgrupp

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar i en läroanstalt enligt fastställda principer för samarbetet och ber enligt behov arbetsgruppen om stöd • arbetar med respekt för elevens eller den studerandes egna val och beaktar dem • arbetar med respekt för elevens eller den studerandes vårdnadshavares och den närmaste kretsens val • deltar i verksamheten i en mångprofessionell arbetsgrupp • arbetar enligt anvisningar av lärarna och samarbetar med en annan person inom undervisningen och elev- eller studerandevården • handlar enligt överenskomna principer i arbetsgemenskapen • sköter överenskomna uppgifter enligt instruktioner
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar i en läroanstalt enligt fastställda principer för samarbetet • arbetar med respekt för elevens eller den studerandes egna val och beaktar dem • arbetar med respekt för och stöder elevens eller den studerandes vårdnadshavares och den närmaste kretsens val • deltar i verksamheten i en mångprofessionell arbetsgrupp och lyfter fram det egna kunnandet • arbetar enligt anvisningar av lärarna och samarbetar med en annan person inom undervisningen och elev- eller studerandevården • handlar ansvarsfullt enligt överenskomna principer i arbetsgemenskapen • sköter överenskomna uppgifter på egen hand
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar i en läroanstalt enligt fastställda principer för samarbetet • arbetar konsekvent med respekt för elevens eller den studerandes egna val och beaktar dem aktivt • arbetar med respekt för och stöder elevens eller den studerandes vårdnadshavares och den närmaste kretsens val • deltar aktivt i verksamheten i en mångprofessionell arbetsgrupp och lyfter modigt fram det egna kunnandet • arbetar konsekvent enligt anvisningar av lärarna och samarbetar med en annan person inom undervisningen och elev- eller studerandevården • handlar ansvarsfullt och aktivt enligt överenskomna principer i arbetsgemenskapen • sköter överenskomna uppgifter på eget initiativ, pålitligt och självständigt.

Den studerande arbetar med beaktande av arbetarskydd, ergonomi och välbefinnande i arbetet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar anvisningarna om arbetarskydd • ser till den egna säkerheten om en elev eller en studerande betar sig på ett på förhand oförutsägbart sätt • ändrar på uppmaning sitt arbete till att bli mer ergonomiskt • använder oftast ergonomiskt sett riktiga arbetsställningar och rörelser i olika faser av sitt arbete, men behöver ibland bli påmind om detta • använder hjälpmedel för assistans och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • beaktar behoven och ergonomin hos den som behöver assistans • beaktar saker som gäller hygien i assistansen • ser till sin personliga hygien och hindrar för sin del smittsamma sjukdomar från att spridas • ser till den egna funktions- och arbetsförmågan • upprätthåller för egen del ett gott arbetsklimat
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar anvisningarna om arbetarskydd och tillämpar kunskapen i föränderliga situationer • ser till den egna säkerheten om en klient betar sig på ett på förhand oförutsägbart sätt • beaktar i allmänhet ergonomin i sitt arbete • använder ergonomiskt sett riktiga arbetsställningar och rörelser i olika faser av sitt arbete • använder hjälpmedel för assistansen • beaktar behoven och ergonomin hos den som behöver assistans • beaktar saker som gäller hygien i assistansen • ser till sin personliga hygien och hindrar smittsamma sjukdomar från att spridas • ser aktivt till den egna funktions- och arbetsförmågan • upprätthåller och främjar för egen del ett gott arbetsklimat
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar anvisningarna om arbetarskydd, tillämpar kunskapen i föränderliga situationer och främjar säkerheten • ser till den egna säkerheten om en klient betar sig på ett på förhand oförutsägbart sätt, är beredd på eventuella oförutsedda och hotfulla situationer i arbetet med klienter, känner till farorna och riskerna i anslutning till arbetsplatsens säkerhet samt informerar om dem • arbetar på ett ergonomiskt sätt • använder konsekvent ergonomiskt riktiga arbetsställningar och rörelser i olika faser av sitt arbete och försöker aktivt påverka så att det blir rätt • använder smidigt hjälpmedel för assistansen • beaktar aktivt behoven och ergonomin hos den som behöver assistans • beaktar aktivt saker som gäller hygien i assistansen • ser till sin personliga hygien och hindrar aktivt och omsorgsfullt smittsamma sjukdomar från att spridas • ser på ett mångsidigt och aktivt sätt till den egna funktions- och arbetsförmågan

	<ul style="list-style-type: none"> • upprätthåller och främjar för egen del konsekvent ett gott arbetsklimat.
--	--

Den studerande utvärderar och utvecklar sitt kunnande.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • känner till sina styrkor och utvecklingsområden • utnyttjar i vissa situationer sina styrkor i sin verksamhet • utvärderar sin yrkesmässiga utveckling • sätter upp vissa mål för yrkesinriktat växande • tar emot respons • ändrar i någon mån på sitt handlande utifrån respons • upprätthåller de kunskaper och färdigheter som yrket kräver
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer realistiskt sina styrkor och utvecklingsområden • bedömer på ett mångsidigt sätt sin yrkesmässiga utveckling • sätter upp mål för yrkesinriktat växande • tar emot respons med vilja att utvecklas och utvecklar sitt arbete utifrån responsen • ger konstruktiv respons i arbetsgemenskapen • motiverar lösningarna i sin verksamhet med stöd av professionell kunskap • upprätthåller aktivt de kunskaper och färdigheter som yrket kräver
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer realistiskt och på ett mångsidigt sätt sina styrkor utvecklingsområden • utnyttjar med motiveringar sina styrkor i sin verksamhet • bedömer på ett mångsidigt sätt och systematiskt sin yrkesmässiga utveckling • sätter upp mål för yrkesinriktat växande och motiverar sitt handlande • utvecklar aktivt sitt handlande utifrån respons • ger konstruktiv respons och utvecklingsförslag i arbetsgemenskapen och motiverar dem • motiverar på ett mångsidigt sätt lösningarna i sin verksamhet med stöd av professionell kunskap • upprätthåller aktivt och konsekvent de kunskaper och färdigheter som yrket kräver.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta inom förskoleundervisning, grundläggande utbildning, handledande utbildning, yrkesutbildning, folkhögskoleutbildning eller i en motsvarande miljö med uppgifter att handleda en elev eller en studerande som behöver stöd i kommunikationen i lärandet. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.24.Handledning i kommunikation och interaktion, 20 kp (106334)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- arbeta utgående från klienternas behov med beaktande av klientens självbestämmanderätt
- samarbeta mångprofessionellt med experter inom kommunikationsrehabilitering
- handleda klienten i interaktion och i att lära sig den kommunikationsmetod hen använder
- utarbeta material för kommunikationsrehabilitering och lärande i interaktion och handleda i hur de används
- ordna klientens verksamhetsmiljö, så att den upprätthåller och utvecklar personens färdigheter i kommunikation och interaktion
- handleda arbetsgemenskapen och klientens närstående eller närmaste krets i att använda och lära sig en kommunikationsmetod som stöder, kompletterar och ersätter tal men som inte är tecknad kommunikation
- handleda arbetsgemenskapen och klientens närstående eller närmaste krets i att använda och lära sig en tecknad kommunikationsmetod
- handleda i användningen av hjälpmedel för kommunikation som en del av handledningen i att lära sig en kommunikationsmetod.

Bedömning

Den studerande arbetar utgående från klienternas behov med beaktande av klientens självbestämmanderätt

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• beaktar i sin verksamhet klientens självbestämmanderätt och det som ingår där• främjar och stöder klientens delaktighet• tar reda på och respekterar klientens önskemål• stöder klienten i att fatta beslut och ber vid behov om stöd av arbetsgruppen• följer i sitt arbete de etiska principerna för sin bransch
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• beaktar i sin verksamhet klientens självbestämmanderätt och det som hör dit och främjar att den genomförs• främjar och stöder aktivt klientens delaktighet• tar reda på och respekterar klientens önskemål och arbetar enligt dem• stöder klienten i att fatta beslut• följer i sitt arbete de etiska principerna för sin bransch
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• beaktar i sin verksamhet klientens självbestämmanderätt och det som ingår där och främjar aktivt att den genomförs• främjar och stöder aktivt klientens delaktighet i alla situationer• stöder klienten i att identifiera sina egna mål och utforma nya• tar reda på och respekterar klientens önskemål och arbetar aktivt enligt dem• stöder på ett mångsidigt och konsekvent sätt klienten i att fatta beslut• för fram klientens egna förslag som mål för att främja klientens kommunikation• följer i sitt arbete de etiska principerna för sin bransch.

Den studerande samarbetar mångprofessionellt med experter inom kommunikationsrehabilitering

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • samarbetar i rehabiliteringen av klientens kommunikation och interaktion i den egna arbetsgemenskapen • arbetar enligt instruktioner från andra experter inom kommunikationsrehabilitering • genomför i sitt praktiska arbete principerna för kollektiv rehabilitering och ber vid behov om stöd från arbetsgruppen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • samarbetar med en mångprofessionell rehabiliteringsarbetsgrupp i rehabiliteringen av klientens kommunikation och interaktion • vänder sig till de andra experterna på kommunikationsrehabilitering vid behov • arbetar enligt instruktioner från andra experter inom kommunikationsrehabilitering • genomför i sitt praktiska arbete principerna för kollektiv rehabilitering
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • samarbetar aktivt med en mångprofessionell rehabiliteringsarbetsgrupp i rehabiliteringen av klientens kommunikation och interaktion • vänder sig aktivt och självständigt till de andra experterna på kommunikationsrehabilitering vid behov • arbetar enligt instruktioner från andra experter inom kommunikationsrehabilitering • genomför i sitt praktiska arbete aktivt principerna för kollektiv rehabilitering

Den studerande handleder klienten i interaktion och i att lära sig den kommunikationsmetod hen använder.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • observerar klientens färdigheter i kommunikation och interaktion • planerar, genomför och bedömer verksamhet som stöder klientens färdigheter i kommunikation och interaktion och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • uppmuntrar och aktiverar klienten till att uttrycka sig • använder i sitt arbete några metoder som stöder uppkomsten av kommunikation och interaktion • handleder klienten i att lära sig den kommunikationsmetod som lämpar sig för hen och att använda den med hjälp av några metoder som berikar språkfärdigheterna
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • observerar och beskriver klientens färdigheter i kommunikation och interaktion • planerar, genomför och bedömer verksamhet som stöder klientens färdigheter i kommunikation och interaktion • uppmuntrar och aktiverar klienten till att uttrycka sig samt till kommunikation och till interaktion • vägleder klienter till interaktion sinsemellan • använder i sitt arbete aktivt olika metoder som stöder uppkomsten av kommunikation och interaktion • handleder klienten i att lära sig den kommunikationsmetod som lämpar sig för hen och att använda den med hjälp metoder som berikar språkfärdigheterna
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • observerar och beskriver mångsidigt klientens färdigheter i kommunikation och interaktion • planerar, genomför och bedömer mångsidigt verksamhet som stöder klientens färdigheter i kommunikation och interaktion • uppmuntrar och aktiverar klienten till att uttrycka sig samt till en mångsidig och jämlik kommunikation och interaktion • vägleder aktivt klienter till interaktion sinsemellan • använder i sitt arbete aktivt olika metoder som stöder uppkomsten av kommunikation och interaktion • handleder klienten i att lära sig den kommunikationsmetod som lämpar sig för hen och att använda den på ett mångsidigt sätt med hjälp av metoder som berikar språkfärdigheterna • uppmuntrar klienten till idéer genom metoder för positiv interaktion.

Den studerande utarbetar material för kommunikationsrehabilitering och lärande i interaktion och handleder i hur de används.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • utarbetar material för lärande som ansluter sig till kommunikationsrehabilitering och lärande av interaktion, såsom lärande spel, böcker och material med tecken som stöd, instruktioner och bildmaterial • handleder arbetsgemenskapen i att utarbeta och använda material för kommunikationsrehabilitering
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • utarbetar material för lärande som ansluter sig till kommunikationsrehabilitering och lärande av interaktion, såsom lärande spel, böcker och material med tecken som stöd, instruktioner och bildmaterial • handleder arbetsgemenskapen i att utarbeta och använda material för kommunikationsrehabilitering • handleder en klients närstående eller närmaste krets i att utarbeta och använda material för kommunikationsrehabilitering • handleder en klients närstående eller närmaste krets i ärenden som gäller anskaffning av material enligt bestämmelserna
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • utarbetar mångsidigt material för lärande som ansluter sig till kommunikationsrehabilitering och lärande av interaktion, såsom lärande spel, böcker och material med tecken som stöd, instruktioner och bildmaterial genom att tillämpa och förena olika kommunikationsmetoder på ett skapande sätt • handleder aktivt arbetsgemenskapen i att utarbeta och använda material för kommunikationsrehabilitering • handleder aktivt en klients närstående eller närmaste krets i att utarbeta och använda material för kommunikationsrehabilitering • handleder en klients närstående eller närmaste krets i ärenden som gäller anskaffning av material enligt bestämmelserna.

Den studerande ordnar klientens verksamhetsmiljö så att den upprätthåller och utvecklar personens färdigheter i kommunikation och interaktion.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> ordnar material, stimulans och funktioner till verksamhetsmiljön som stöder upprätthållandet och utvecklingen av klientens färdigheter i kommunikation och interaktion ställer i ordning en lyssnarmiljö (hörande, synlighet, belysning) enligt klientens behov
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> ordnar material, stimulans och funktioner till verksamhetsmiljön som på ett mångsidigt sätt stöder upprätthållandet och utvecklingen av att klientens färdigheter i kommunikation och interaktion ställer i ordning en lyssnarmiljö (hörande, synlighet, belysning) enligt klientens behov
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> ordnar aktivt och självständigt material, stimulans och funktioner till verksamhetsmiljön som på ett mångsidigt sätt stöder upprätthållandet och utvecklingen av klientens färdigheter i kommunikation och interaktion ställer aktivt och konsekvent i ordning en lyssnarmiljö (hörande, synlighet, belysning) enligt klientens behov.

Den studerande handleder arbetsgemenskapen och klientens närstående eller närmaste krets i att använda och lära sig en kommunikationsmetod som stöder, kompletterar och ersätter tal men som inte är tecknad kommunikation.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder själv rätt, säkert och obehindrat kommunikation med föremål, kommunikation som baserar sig på symboler och bildkommunikation samt visar hur de används genom att själv visa exempel • arbetar enligt bestämmelserna och principerna för kommunikationshandledning • handleder arbetsgemenskapen i lärandet av en annan kommunikationsmetod än tecknad kommunikation som klienten använder • handleder klientens närstående eller närmaste krets i att använda en annan kommunikationsmetod än tecknad kommunikation som klienten använder med beaktande av deras behov och livssituation • använder några funktionella metoder i handledningen • planerar, genomför och bedömer handledningssituationer
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder själv rätt, säkert och obehindrat kommunikation med föremål, kommunikation som baserar sig på symboler och bildkommunikation samt visar hur de används genom att själv visa exempel • arbetar enligt bestämmelserna och principerna för kommunikationshandledning • handleder aktivt arbetsgemenskapen i lärandet av en annan kommunikationsmetod än en tecknad som klienten använder • handleder aktivt klientens närstående eller närmaste krets i att använda en annan kommunikationsmetod än en tecknad som klienten använder med beaktande av deras behov och livssituation • använder funktionella metoder på ett mångsidigt sätt under handledningen och beaktar dem som lär sig • planerar, genomför och bedömer handledningssituationer självständigt
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder själv rätt, säkert och obehindrat kommunikation med föremål, kommunikation som baserar sig på symboler och bildkommunikation samt visar tydligt och aktivt hur de används genom att själv visa exempel • arbetar enligt bestämmelserna och principerna för kommunikationshandledning • handleder aktivt och på ett mångsidigt sätt arbetsgemenskapen i lärandet av en annan kommunikationsmetod än en tecknad som klienten använder • handleder aktivt och på ett mångsidigt sätt klientens närstående eller närmaste krets i att använda en annan kommunikationsmetod än en tecknad som klienten använder med beaktande av deras behov och livssituation • använder funktionella metoder på ett mångsidigt sätt under handledningen och beaktar dem som lär sig • planerar, genomför och bedömer självständigt handledningssituationer som stöder lärandet på ett mångsidigt sätt • handleder lärandet på ett säkert och naturligt sätt.

Den studerande handleder arbetsgemenskapen och klientens närstående eller närmaste krets i att använda och lära sig en tecknad kommunikationsmetod

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder själv rätt, säkert och obehindrat tecken som stöd och tecknat tal samt visar hur de används genom att själv visa exempel • arbetar enligt bestämmelserna och principerna för kommunikationshandledning • planerar, genomför och bedömer lärandesituationer i en tecknad kommunikationsmetod • handleder arbetsgemenskapen i lärandet av en tecknad kommunikationsmetod som klienten använder • handleder klientens närstående eller närmaste krets i att använda en tecknad kommunikationsmetod som klienten använder med beaktande av deras behov och livssituation • använder funktionella metoder i handledningen
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder själv rätt, säkert och obehindrat tecken som stöd och tecknat tal samt visar tydligt hur de används genom att själv visa exempel • arbetar enligt bestämmelserna och principerna för kommunikationshandledning • planerar, genomför och bedömer självständigt handledning lärandesituationer i en tecknad kommunikationsmetod • handleder aktivt arbetsgemenskapen i lärandet av en tecknad kommunikationsmetod som klienten använder • handleder aktivt klientens närstående eller närmaste krets i att använda en tecknad kommunikationsmetod som klienten använder med beaktande av deras behov och livssituation • använder själv rätt, säkert och obehindrat tecken som stöd och som tecknat tal samt visar tydligt och aktivt hur de används genom att själv visa exempel
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder funktionella metoder på ett mångsidigt sätt i handledningen • arbetar enligt bestämmelserna och principerna för kommunikationshandledning • planerar, genomför och bedömer självständigt och mångsidigt handledning lärandesituationer i en tecknad kommunikationsmetod med beaktande av behoven hos dem som lär sig och den tecknade metodens särdrag • handleder aktivt och mångsidigt arbetsgemenskapen i lärandet av en tecknad kommunikationsmetod som klienten använder • handleder aktivt och mångsidigt klientens närstående eller närmaste krets i att använda en tecknad kommunikationsmetod som klienten använder med beaktande av deras behov och livssituation • använder funktionella metoder på ett mångsidigt sätt i handledningen och beaktar dem som lär sig • handleder lärandet på ett säkert och naturligt sätt.

Den studerande handleder i användningen av hjälpmedel för kommunikation som en del av handledningen i att lära sig en kommunikationsmetod

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • handleder klienten i att använda sin kommunikationsmapp enligt givna anvisningar • tar reda på hur den kommunikationsmapp som klienten använder uppdateras och sköter mindre uppdateringar enligt givna anvisningar • handleder klienten i att använda det hjälpmedel för kommunikation som klienten använder enligt givna anvisningar • tar reda på hur servicen av det hjälpmedel som klienten använder för kommunikation sköts, hur man säkerställer att det är funktionsdugligt och arbetar enligt anvisningar • handleder klienten i att använda det program som hör till kommunikationsmedlet enligt givna anvisningar • tar reda på hur programmet uppdateras och sköter uppdateringen enligt anvisningarna
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handleder klienten och arbetsgemenskapen i att använda klientens kommunikationsmapp enligt givna anvisningar • tar reda på hur den kommunikationsmapp som klienten använder uppdateras och sköter mindre uppdateringar enligt givna anvisningar • handleder klienten och arbetsgemenskapen i att använda det hjälpmedel för kommunikation som klienten använder enligt givna anvisningar • tar reda på hur servicen av det hjälpmedel som klienten använder för kommunikation sköts, hur man säkerställer att det är funktionsdugligt och arbetar enligt anvisningar • handleder klienten och arbetsgemenskapen i hur det program som hör till klientens kommunikationsmetod fungerar enligt givna anvisningar • tar reda på hur programmet uppdateras och sköter uppdateringen enligt anvisningarna
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handleder aktivt klienten och arbetsgemenskapen i att använda klientens kommunikationsmapp enligt givna anvisningar • tar reda på hur kommunikationsmappen uppdateras och sköter regelbundet, självständigt och aktivt mindre uppdateringar enligt givna anvisningar • handleder aktivt klienten och arbetsgemenskapen i att använda det hjälpmedel för kommunikation som klienten använder enligt givna anvisningar • tar reda på hur servicen av det hjälpmedel som klienten använder för kommunikation sköts, hur man säkerställer att det är funktionsdugligt och arbetar självständigt och aktivt enligt anvisningarna • handleder aktivt klienten och arbetsgemenskapen i att använda det program som hör till klientens kommunikationsmetod enligt givna anvisningar • tar reda på hur programmet uppdateras och sköter uppdateringen självständigt och aktivt enligt givna anvisningar.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta med uppgifter inom handledning i kommunikation och interaktion i miljöer där handledning i kommunikation och interaktion behövs. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.25. Handledning i verksamhet för dövblinda och synskadade klienter, 15 kp (106338)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- arbeta enligt den lagstiftning, de bestämmelser, anvisningar, värderingar och etiska principer som styr arbetet och verksamhetsmiljön
- arbeta i interaktion och kommunicera med de kommunikationsmetoder och -sätt som används av dövblinda och synskadade och på finskt teckenspråk
- leda och assistera verksamhet för dövblinda och synskadade på ett säkert sätt
- ledsaga dövblinda och synskadade på ett säkert sätt i olika miljöer och situationer
- beskriva miljön för klienten
- arbeta med beaktande av arbetarskyddet och välbefinnandet i arbetet
- utvärdera och utveckla sin kompetens

Bedömning

Den studerande arbetar enligt den lagstiftning, de bestämmelser, anvisningar, värderingar och etiska principer som styr arbetet och verksamhetsmiljön.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den lagstiftning, de bestämmelser, anvisningar och verksamhetsprinciper som styr arbetet och verksamhetsmiljön• iakttar datasekretessen och tystnadsplikten• registrerar och rapporterar verksamheten enligt arbetsplatsens anvisningar• arbetar enligt bestämmelserna för egenkontroll och kvalitetsrekommendationerna• iakttar arbetsplatsens anvisningar om arbetstagarnas kommunikation och användning av sociala medier• arbetar enligt värderingarna för verksamhetsmiljön och yrket på ett yrkesetiskt hållbart sätt och ber arbetsgruppen om stöd i nya situationer• bemöter klienterna likvärdigt• arbetar med respekt för klientens självbestämmanderätt, integritet och initiativförmåga
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den lagstiftning, de bestämmelser, anvisningar, värderingar och etiska principer som styr arbetet och verksamhetsmiljön• iakttar datasekretessen och tystnadsplikten• registrerar och rapporterar verksamheten enligt arbetsplatsens anvisningar• arbetar enligt bestämmelserna för egenkontroll och kvalitetsrekommendationerna• iakttar arbetsplatsens anvisningar om arbetstagarnas kommunikation och användning av sociala medier• arbetar enligt verksamhetsmiljöns och yrkets värderingar på ett yrkesetiskt hållbart sätt även i nya situationer• bemöter klienterna likvärdigt• arbetar med respekt för klientens självbestämmanderätt, integritet och initiativförmåga
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar den lagstiftning, de bestämmelser, anvisningar och verksamhetsprinciper som styr arbetet och verksamhetsmiljön• iakttar datasekretessen och tystnadsplikten• registrerar och rapporterar verksamheten enligt arbetsplatsens anvisningar• arbetar enligt bestämmelserna för egenkontroll och kvalitetsrekommendationerna• iakttar arbetsplatsens anvisningar om arbetstagarnas kommunikation och användning av sociala medier• arbetar enligt verksamhetsmiljöns och yrkets värderingar på ett yrkesetiskt sätt även i nya situationer och löser etiska utmaningar i sitt arbete• bemöter klienterna likvärdigt• arbetar med respekt för klientens självbestämmanderätt, integritet och initiativförmåga.

Den studerande arbetar i interaktion och kommunicerar med de kommunikationsmetoder och -sätt som används av dövblinda och synskadade och på finskt teckenspråk.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • påbörjar en interaktionssituation på ett lämpligt sätt med beaktande av konsekvenserna av att vara dövblind och synskadad • arbetar i interaktion med klienten, lyssnar på klienten samt svarar och reagerar på svaret • kommunicerar med tydligt tal och använder standardspråk, artikulerar tydligt och lugnt och med lämplig volym • använder i skriftlig kommunikation det sätt klientens synförmåga kräver i situationen såsom stor text, tillgänglig elektronisk form, ljudupptagning eller punktskrift • kommunicerar långsamt med den kommunikationsmetod klienten använder och enligt språket med tecken som stöd, tecknat tal eller på finskt teckenspråk med beaktande av klientens begränsade synfält • avslutar en interaktionssituation på ett lämpligt sätt med beaktande av konsekvenserna av att vara dövblind och synskadad
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • påbörjar en interaktionssituation naturligt med beaktande av konsekvenserna av att vara dövblind och synskadad • arbetar naturligt i interaktion med klienten • kommunicerar med tydligt tal och använder standardspråk, artikulerar tydligt och lugnt och med lämplig volym samt vid behov på lätt talat språk • använder i skriftlig kommunikation smidigt det sätt klientens synförmåga kräver i situationen såsom stor text, tillgänglig elektronisk form, ljudupptagning eller punktskrift • kommunicerar rätt obehindrat med den kommunikationsmetod klienten använder och enligt språket med tecken som stöd, tecknat tal eller på finskt teckenspråk med beaktande av klientens begränsade synfält och tecknar långsamt från hand till hand • avslutar en interaktionssituation naturligt med beaktande av konsekvenserna av att vara dövblind och synskadad
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • påbörjar en interaktionssituation naturligt med beaktande av konsekvenserna av att vara dövblind och synskadad • arbetar naturligt i interaktion med klienten • kommunicerar med tydligt tal och använder standardspråk, artikulerar tydligt och lugnt och med lämplig volym samt vid behov kunnigt på lätt talat språk • använder i skriftlig kommunikation mycket smidigt och naturligt det sätt klientens synförmåga kräver i situationen såsom stor text, tillgänglig elektronisk form, ljudupptagning eller punktskrift • kommunicerar obehindrat och kunnigt med den kommunikationsmetod klienten använder och enligt språket med tecken som stöd, tecknat tal eller på finskt teckenspråk med beaktande av klientens begränsade synfält och tecknar långsamt från hand till hand • använder olika kommunikationssätt flexibelt under olika förhållanden • avslutar en interaktionssituation naturligt med beaktande av konsekvenserna av att vara dövblind och synskadad.

Den studerande leder och assisterar verksamhet för dövblinda och synskadade på ett säkert sätt.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • planerar, genomför och bedömer sitt arbete genom att utnyttja kunskap om dövblindhet och synskador • beaktar särdragen hos dövblinda och synskadade, behoven av belysning, kommunikation, vägledning och beskrivning i vanliga situationer och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • beaktar i sin verksamhet de viktigaste konsekvenserna av hörsel- och synskador för dövblindas och synskadades liv • känner till de viktigaste principerna i ledsagning av dövblinda och synskadade och arbetar säkert enligt dem • beaktar dövblindas och synskadades självbestämmanderätt när han eller hon assisterar och ledsagar dem • leder verksamheten på ett sätt som är tryggt för en dövblind och för en synskadad enligt anvisningar eller för en grupp dövblinda och synskadade • beskriver på begäran utrymmet eller situationen för gruppen • assisterar enligt anvisningar en dövblind och en synskadad i de aktiviteter där de inte klarar sig själva • upprätthåller en tillgänglig verksamhetsmiljö • beaktar användningen av hjälpmedel och material på området i sitt arbete • redogör på begäran för användningen av tjänster för dövblinda och synskadade samt informerar om synrehabiliteringshandledning
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • planerar, genomför och bedömer sitt arbete genom att utnyttja kunskap om dövblindhet och synskador • beaktar särdragen hos dövblinda och synskadade, behoven av belysning, kommunikation, vägledning och beskrivning i olika situationer • beaktar i sin verksamhet konsekvenserna av hörsel- och synskador för dövblindas och synskadades liv • använder principerna för ledsagning av dövblinda och synskadade i olika situationer • beaktar dövblindas och synskadades självbestämmanderätt när han eller hon assisterar och ledsagar dem • leder självständigt och säkert verksamhet för en dövblind och för en synskadad eller för en grupp dövblinda och synskadade • beskriver vid behov utrymmet eller situationen för gruppen • assisterar med beaktande av deras individuella behov en dövblind och en synskadad • upprätthåller på ett mångsidigt sätt en tillgänglig verksamhetsmiljö • beaktar rätt aktivt användningen av hjälpmedel och material på området i sitt arbete • handleder i användningen av tjänster för dövblinda och synskadade samt informerar om synrehabiliteringshandledning
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar, genomför och bedömer sitt arbete genom att utnyttja kunskap om dövblindhet och synskador på ett mångsidigt och flexibelt sätt • beaktar flexibelt särdragen hos dövblinda och synskadade, behoven av belysning, kommunikation, vägledning och beskrivning i föränderliga situationer

- beaktar i sin verksamhet konsekvenserna av olika hörsel- och synskador för dövblindas och synskadades liv
- känner till principerna för ledsagning av dövblinda och synskadade och tillämpar dem i olika situationer och enligt klientens behov
- beaktar dövblindas och synskadades självbestämmanderätt när han eller hon assisterar och ledsagar dem
- leder verksamhet för en dövblind och för en synskadad eller för en grupp dövblinda och synskadade säkert, självständigt och utgående från klienternas behov och uppmuntrar dem att delta
- beskriver vid behov kunnigt utrymmet eller situationen för gruppen
- arbetar flexibelt som personlig assistent och beaktar mångsidigt de individuella behoven hos en dövblind och en synskadad
- upprätthåller på ett mångsidigt sätt och främjar en tillgänglig verksamhetsmiljö
- beaktar mångsidigt och aktivt användningen av hjälpmedel och material på området i sitt arbete
- handleder i användningen av tjänster för dövblinda och synskadade samt informerar om synrehabiliteringshandledning.

Den studerande ledsagar dövblinda och synskadade på ett säkert sätt i olika miljöer och situationer

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • inleder ledsagningen genom att sakligt närma sig klienten, hälsa och komma överens om ledsagningen • ledsagar i lättframkomliga terränger och situationer • ledsagar en dövblind och en synskadad tryggt med beaktande av personens hälsotillstånd och rörlighet • observerar ergonomin hos den som ledsagas och ändrar vid behov ledsagningen till att bli mer ergonomisk för klienten • ledsagar med flaskgrepp • använder i bekanta situationer handen som förenar den förenande handen för att peka på föremål i närmiljön • säger till om han eller hon avlägsnar sig under ledsagningen och ser till att den som ledsagas har kontakt med något • avslutar ledsagningen på ett lämpligt sätt
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • inleder ledsagningen genom att närma sig klienten naturligt, hälsa och komma överens om ledsagningen • ledsagar i omväxlande terränger och situationer men behöver handledning i krävande situationer • ledsagar en dövblind och en synskadad tryggt och anpassar ledsagningsmetoden efter ändrade förhållanden, men behöver handledning i krävande situationer • observerar aktivt ergonomin hos den ledsagade och ändrar ledsagningen till att bli mer ergonomisk för klienten • använder ledsagning med hjälpmedel och icke-fysisk ledsagning • använder i allmänhet den förenande handen för att peka på föremål i närmiljön • säger till om han eller hon avlägsnar sig under ledsagningen och ser till att den ledsagade har kontakt med något • avslutar ledsagningen med att samtala
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • inleder ledsagningen genom att närma sig klienten naturligt, hälsa och komma överens om ledsagningen • ledsagar i krävande terränger och situationer • ledsagar en dövblind och en synskadad tryggt och anpassar ledsagningsmetoden efter ändrade förhållanden • förutser vid ledsagningen hur den som ledsagas ska röra sig ergonomiskt • byter ledsagningsteknik enligt situationen • använder i allmänhet den förenande handen för att peka på föremål i närmiljön • säger till om han eller hon avlägsnar sig under ledsagningen och ser till att den ledsagade har kontakt med något • avslutar ledsagningen med att samtala och beakta klientens individuella behov.

Den studerande beskriver miljön för klienten.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • tar reda på klientens behov av fysisk beskrivning • gestaltar språkligt utrymmets viktigaste egenskaper för den som ledsagas • beskriver språkligt de viktigaste sakerna i miljön för den som ledsagas • känner till de vanligaste haptiska signalerna och använder dem enligt klientens önskemål • upprepar vid behov andras tal för den dövblinda
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • tar reda på klientens behov och önskemål om fysisk, social och individuell beskrivning • gestaltar utrymmet med olika metoder för den som ledsagas • beskriver språkligt och genom att utnyttja haptik och beröringssignaler miljön och det som händer där för den som ledsagas • beskriver en social situation enligt klientens önskemål • beskriver saker enligt det individuella behovet av beskrivning hos den som ledsagas enligt personens önskemål • känner till de haptiska signalerna och använder dem enligt klientens önskemål • upprepar vid behov andras tal för den dövblinda
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • tar reda på klientens behov och önskemål om fysisk, social och individuell beskrivning på ett mångsidigt och naturligt sätt • gestaltar utrymmet för den som ledsagas på det sätt som passar situationen och klienten bäst • beskriver miljön och det som händer där för den som ledsagas på ett mångsidigt och aktivt sätt med olika metoder • beskriver mångsidigt en social situation enligt klientens önskemål • beskriver saker enligt det individuella behovet av beskrivning hos den som ledsagas enligt personens önskemål • känner rikligt med haptiska signaler och använder dem enligt klientens önskemål • upprepar vid behov tydligt och aktivt andras tal för en dövblind.

Den studerande arbetar med beaktande av arbetarskyddet och välbefinnandet i arbetet.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar anvisningarna om arbetarskydd• ändrar på uppmaning sitt sätt att handleda, assistera, kommunicera och ledsaga till att bli mer ergonomiskt• sköter sin personliga hygien och hindrar för egen del smittsamma sjukdomar från att spridas• upprätthåller för egen del ett gott arbetsklimat
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar anvisningarna om arbetarskydd och tillämpar kunskapen i föränderliga situationer• beaktar i allmänhet ergonomin när han eller hon handleder, assisterar, kommunicerar och ledsagar• sköter sin personliga hygien och hindrar smittsamma sjukdomar från att spridas• upprätthåller och främjar för egen del ett gott arbetsklimat
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar anvisningarna om arbetarskydd, tillämpar kunskapen i föränderliga situationer och främjar säkerheten• beaktar i allmänhet ergonomin när han eller hon handleder, assisterar, kommunicerar och ledsagar• sköter sin personliga hygien och hindrar aktivt smittsamma sjukdomar från att spridas• upprätthåller och främjar ett gott arbetsklimat.

Den studerande utvärderar och utvecklar sin kompetens.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• tar emot respons och ändrar sitt arbete utifrån responsen• utvärderar sitt arbete och känner till sina styrkor och en del utvecklingsbehov• ställer upp mål för att utveckla sin yrkesskicklighet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• ber om och tar emot respons och ändrar sitt arbete utgående från den• utvärderar sitt arbete realistiskt och rätt mångsidigt och känner till sina styrkor och utvecklingsbehov• planerar utvecklingen av sin yrkesskicklighet rätt mångsidigt
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• ber om och tar emot respons och ändrar aktivt sitt arbete utgående från den• utvärderar sitt arbete realistiskt och mångsidigt och känner till sina styrkor och utvecklingsbehov• planerar utvecklingen av sin yrkesskicklighet mångsidigt.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta inom boendetjänster, arbetsverksamhet, dagverksamhet, rehabiliterande verksamhet, rekreation, personlig assistans, tjänster som produceras av organisationer, i klubb-, läger-, kursverksamhet eller annan motsvarande miljö med handledning av en dövblind klient/dövblinda klienter. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan

bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.26.Handledning av vuxna som behöver stöd i kommunikationen för att klara sig självständigt, 20 kp (106335)

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- arbeta enligt bestämmelserna, verksamhetsprinciperna, värderingarna och de etiska principerna inom det pedagogiska och det sociala området
- i sitt arbete beakta en vuxen klients utvecklingsfas, utvecklingsskador och funktionsförmåga samt stödja den vuxnas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande
- beakta de särskilda behoven hos en vuxen klient inom området för kommunikation och teckenspråk
- arbeta i interaktion och kommunicera med en klient på svenska, finska eller teckenspråk eller via den kommunikationsmetod som klienten använder
- handleda och assistera en vuxen klient inom området för kommunikation och teckenspråk i att klara sig självständigt i sin boendemiljö eller någon annan verksamhetsmiljö
- handleda och assistera en vuxen klient inom området för kommunikation och teckenspråk i att klara sig självständigt i dagliga aktiviteter
- främja att en vuxen klient inom området för kommunikation och teckenspråk klarar sig självständigt samt personens välbefinnande och delaktighet genom att använda funktionella metoder, konst- och kulturbaserade metoder samt omgivningen och dess service
- se till klientens säkerhet och agera i situationer av begränsning, mobbning och kriser samt i andra utmanande situationer i enlighet med bestämmelserna och arbetsplatsens anvisningar
- arbeta med beaktande av arbetarskyddet och välbefinnandet i arbetet
- utvärdera och utveckla sitt kunnande.

Bedömning

Den studerande arbetar enligt bestämmelserna, verksamhetsprinciperna, värderingarna och de etiska principerna inom det pedagogiska och det sociala området.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• iakttar de gällande lagarna, bestämmelserna och verksamhetsprinciperna för det pedagogiska och det sociala området• iakttar datasekretessen och tystnadsplikten• registrerar och rapporterar verksamheten enligt arbetsplatsens anvisningar• arbetar enligt bestämmelserna för egenkontroll och kvalitetsrekommendationerna• följer arbetsplatsens anvisningar om arbetstagarnas kommunikation och användning av sociala medier• arbetar enligt värderingarna för verksamhetsmiljön och yrket på ett yrkesetiskt hållbart sätt och ber arbetsgruppen om stöd i nya situationer• arbetar med respekt för klientens självbestämmanderätt, integritet och initiativförmåga
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• iakttar de gällande lagarna, bestämmelserna och verksamhetsprinciperna för det pedagogiska och det sociala området• iakttar datasekretessen och tystnadsplikten• registrerar och rapporterar verksamheten enligt arbetsplatsens anvisningar• arbetar enligt bestämmelserna för egenkontroll och kvalitetsrekommendationerna• följer arbetsplatsens anvisningar om arbetstagarnas kommunikation och användning av sociala medier• arbetar enligt värderingarna för verksamhetsmiljön och yrket på ett yrkesetiskt hållbart sätt även i nya situationer• arbetar med respekt för klientens självbestämmanderätt, integritet och initiativförmåga
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• iakttar de gällande lagarna, bestämmelserna och verksamhetsprinciperna för det pedagogiska och det sociala området• iakttar datasekretessen och tystnadsplikten• registrerar och rapporterar verksamheten enligt arbetsplatsens anvisningar• arbetar enligt bestämmelserna för egenkontroll och kvalitetsrekommendationerna• följer arbetsplatsens anvisningar om arbetstagarnas kommunikation och användning av sociala medier• arbetar enligt värderingarna för verksamhetsmiljön och yrket på ett yrkesetiskt hållbart sätt även i nya situationer och löser etiska utmaningar i anslutning till sitt arbete• arbetar med respekt för klientens självbestämmanderätt, integritet och initiativförmåga.

Den studerande beaktar i sitt arbete en vuxen klients utvecklingsfas, utvecklingskador och funktionsförmåga samt stöder den vuxnas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder kunskap om den vuxnas utvecklingsfas och utvecklingskriser och hur de påverkar en vuxen klient • använder kunskap om hur utvecklingskador och inlärningssvårigheter påverkar en vuxen klient och dennas handlande och arbetar utgående från resurserna • observerar i någon mån och beaktar i stora drag en vuxen klients fysiska utveckling och funktionsförmåga och stöder på något sätt klientens fysiska välbefinnande • observerar i någon mån och beaktar i stora drag en vuxen klients psykiska utveckling och funktionsförmåga och stöder på något sätt klientens psykiska välbefinnande • observerar i någon mån och beaktar i stora drag en vuxen klients sociala utveckling och funktionsförmåga och stöder på något sätt den vuxna klienten i att vara delaktig och i sociala förhållanden
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder på ett mångsidigt sätt kunskap om den vuxnas utvecklingsfas och utvecklingskriser och hur de påverkar en vuxen klient • använder kunskap om hur utvecklingskador och inlärningssvårigheter påverkar en vuxen klient och dennas handlande och lärande och arbetar med beaktande av dem och utgående från resurserna • observerar och beaktar i sin verksamhet en vuxen klients fysiska utveckling och funktionsförmåga och stöder på många sätt klientens fysiska välbefinnande • observerar och beaktar i sin verksamhet en vuxen klients psykiska utveckling och funktionsförmåga och stöder på många sätt klientens psykiska välbefinnande • observerar och beaktar i sin verksamhet en vuxen klients sociala utveckling och funktionsförmåga och stöder klienten i att vara delaktig och i sociala förhållanden
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sitt arbete aktivt de vanligaste utvecklingsfasernas och utvecklingskrisernas individuella inverkan på en vuxen klient • använder kunskap om hur utvecklingskador och inlärningssvårigheter påverkar en vuxen klient och dennas handlande och arbetar aktivt med beaktande av dem och utgående från resurserna • observerar och beaktar i sin verksamhet på ett mångsidigt och flexibelt sätt en vuxen klients fysiska utveckling och funktionsförmåga och stöder på ett mångsidigt och aktivt sätt klientens fysiska välbefinnande • observerar och beaktar i sin verksamhet på ett mångsidigt och flexibelt sätt en vuxen klients psykiska utveckling och funktionsförmåga och stöder på ett mångsidigt och aktivt sätt klientens psykiska välbefinnande • observerar och beaktar i sin verksamhet på ett mångsidigt sätt en vuxen klients sociala utveckling och funktionsförmåga och stöder på ett mångsidigt och aktivt sätt klienten i att vara delaktig och i sociala förhållanden.

Den studerande beaktar de särskilda behoven hos en vuxen klient inom området för kommunikation och teckenspråk

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sitt arbete i stora drag faktorer som har samband med att hörseln försämras, att en person blir döv och nedsatt hörsel hos vuxna • beaktar i sin verksamhet i stora drag särskilda behov av handledning och assistans i samband med klientens sjukdomar, mentala problem, beroenden eller marginalisering och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • beaktar verksamhetsmiljöns principer, praxis och den egna uppgiften i läkemedelsbehandlingen samt genomförandet av klientens läkemedelsbehandling i sitt arbete
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sitt arbete faktorer som har samband med att hörseln försämras, att en person blir döv och nedsatt hörsel hos vuxna • beaktar i sin verksamhet särskilda behov av handledning och assistans i samband med klientens sjukdomar, mentala problem, beroenden eller marginalisering • beaktar verksamhetsmiljöns principer, praxis och den egna uppgiften i läkemedelsbehandlingen samt genomförandet av klientens läkemedelsbehandling i sitt arbete
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sitt arbete på ett mångsidigt och aktivt sätt faktorer som har samband med att hörseln försämras, att en person blir döv och nedsatt hörsel hos vuxna • beaktar i sin verksamhet på ett mångsidigt och aktivt sätt särskilda behov av handledning och assistans i samband med klientens sjukdomar, mentala problem, beroenden eller marginalisering • beaktar verksamhetsmiljöns principer, praxis och den egna uppgiften i läkemedelsbehandlingen samt genomförandet av klientens läkemedelsbehandling i sitt arbete.

Den studerande arbetar i interaktion och kommunicerar med en klient på svenska, finska eller på teckenspråk eller via den kommunikationsmetod som klienten använder.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • respekterar, accepterar och intresserar sig för klienten • uttrycker sina tankar tydligt, ställer i någon mån frågor och håller i någon mån samtal igång, observerar i någon mån interaktionssituationen och lyssnar på den andra parten • handlar ömsesidigt, empatiskt och visar stöd • använder teckenspråk eller en kommunikationsmetod som stöder, kompletterar och ersätter tal enligt en vuxen klients behov och anpassar sitt uttryck, så att det motsvarar klientens kommunikationsfärdigheter • beaktar hur försvagad syn inverkar på kommunikationen • talar tydligt med ansiktet mot en klient med nedsatt hörsel eller som blivit döv, använder läpparna rätt tydligt och kommunicerar med beaktande av klientens placering
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • respekterar, accepterar och intresserar sig för klienten • uttrycker sina tankar tydligt, ställer frågor och håller samtal igång, observerar interaktionssituationen och lyssnar på den andra parten • handlar ömsesidigt, empatiskt och visar stöd • använder på ett naturligt sätt teckenspråk eller en kommunikationsmetod som stöder, kompletterar och ersätter tal med en vuxen klient och beaktar olika situationer • beaktar aktivt hur försvagad syn inverkar på kommunikationen • talar och använder läpparna tydligt med ansiktet mot en klient med nedsatt hörsel eller som blivit döv, kommunicerar med beaktande av klientens placering och anpassar tydligt tal och snabbheten i kommunikationen enligt klientens behov • ser till att klienten blir hörd och är jämlik i interaktionssituationer och stöder klientens möjlighet att uttrycka sig
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • respekterar, accepterar och intresserar sig för klienten • uttrycker sina tankar tydligt, ställer aktivt frågor och håller aktivt samtal igång, observerar aktivt interaktionssituationen och lyssnar aktivt på den andra parten • handlar ömsesidigt, mycket empatiskt och visar aktivt stöd • använder teckenspråk eller en kommunikationsmetod som stöder, kompletterar och ersätter tal flytande och på ett naturligt sätt med en vuxen klient och beaktar olika situationer • beaktar på ett mångsidigt sätt hur försvagad syn inverkar på kommunikationen • talar tydligt och använder läpparna mycket tydligt med ansiktet mot en klient med nedsatt hörsel eller som blivit döv, kommunicerar med beaktande av klientens placering och anpassar tydligt tal och snabbheten i kommunikationen enligt klientens behov • ser till att klienten blir hörd och är jämlik i interaktionssituationer, och stöder klientens möjlighet att uttrycka sig mångsidigt.

Den studerande handleder och assisterar en vuxen klient inom området för kommunikation och teckenspråk i att klara sig självständigt i sin boendemiljö eller någon annan verksamhetsmiljö.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med kännedom om klientens verksamhetsmiljö och sin uppgift där • är med i planeringen av handlednings- och assistansuppgifterna tillsammans med arbetsgemenskapen • beaktar innehållet och målen i klientens service- och rehabiliteringsplan och målen i sitt handlednings- och assistansarbete och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • observerar i någon mån den vuxnas behov av handledning och assistans och arbetar huvudsakligen enligt dem • handleder och assisterar enligt givna anvisningar en vuxen klient i att klara sig självständigt i sin verksamhetsmiljö med beaktande av klientens självbestämmanderätt • stöder klientens delaktighet • använder material, hjälpmedel och utrustning enligt arbetsuppgiften och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • ser enligt givna instruktioner till att verksamhetsmiljön är städad och trygg • observerar tillgängligheten i miljön och meddelar arbetsgemenskapen om utvecklingsområdena • löser problemsituationer tillsammans med arbetsgemenskapen • samarbetar med klienten och dennas närmaste krets samt med arbetsgemenskapen och ett mångprofessionellt nätverk
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med kännedom om klientens verksamhetsmiljö och sin uppgift där • deltar i planeringen av handlednings- och assistansuppgifterna med arbetsgemenskapen • beaktar innehållet och målen i klientens service- och rehabiliteringsplan och målen i sitt handlednings- och assistansarbete • observerar den vuxnas behov av handledning och assistans och arbetar enligt dem • handleder och assisterar en vuxen klient i att klara sig självständigt i sin verksamhetsmiljö med beaktande av klientens självbestämmanderätt • främjar klientens delaktighet • använder material, hjälpmedel och utrustning enligt arbetsuppgiften • ser till att verksamhetsmiljön är städad, trivsamt och tryggt inom ramen för sin arbetsbeskrivning • observerar och främjar tillgängligheten i miljön • lär sig av arbetsprocessen och löser de vanligaste problemsituationerna • samarbetar aktivt med klienten och dennas närmaste krets samt med arbetsgemenskapen och ett mångprofessionellt nätverk
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med ingående kännedom om klientens verksamhetsmiljö och sin uppgift där • deltar aktivt i planeringen av handlednings- och assistansuppgifterna tillsammans med arbetsgemenskapen

- beaktar aktivt innehållet och målen i klientens service- och rehabiliteringsplan i sitt handlednings- och assistansarbete
- observerar aktivt och på ett mångsidigt sätt den vuxnas behov av handledning och assistans och arbetar aktivt enligt dem
- handleder och assisterar flexibelt en vuxen klient i att klara sig självständigt i sin verksamhetsmiljö med aktivt beaktande av klientens självbestämmanderätt
- främjar klientens delaktighet på ett mångsidigt sätt
- använder smidigt material, hjälpmedel och utrustning enligt arbetsuppgiften
- ser aktivt till att verksamhetsmiljön är städad, trivsamt och trygg inom ramen för sin arbetsbeskrivning
- observerar och främjar tillgängligheten i miljön på ett aktivt och mångsidigt sätt
- tillämpar den information hen får om arbetsprocessen och löser problemsituationer på ett kreativt sätt
- samarbetar aktivt och mångsidigt med klienten och dennas närmaste krets samt med arbetsgemenskapen och ett mångprofessionellt nätverk.

Den studerande handleder och assisterar en vuxen klient inom området för kommunikation och teckenspråk i att klara sig självständigt i dagliga aktiviteter

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • planerar sitt arbete att handleda och assistera i dagliga sysslor enligt givna anvisningar • observerar klientens välbefinnande och hälsotillstånd tillsammans med klienten och beaktar dem i sin verksamhet • utför primärvården av klienten på ett säkert sätt enligt givna anvisningar och med beaktande av självbestämmanderätten • handleder och assisterar klienten i hans dagliga aktiviteter enligt givna anvisningar med beaktande av personens självbestämmanderätt • uppmuntrar i någon mån klienten till att klara av sina dagliga aktiviteter självständigt • använder funktionella och delaktiga metoder i träningen av färdigheter som behövs i klientens dagliga aktiviteter och i främjandet av social interaktion • hjälper klienten att märka att hen fortfarande klarar sig självständigt eller har gjort framsteg i sina dagliga aktiviteter • utvärderar hur handledningen och assistansen lyckas i de dagliga aktiviteterna ur någon synvinkel
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • planerar sitt arbete att handleda och assistera i dagliga sysslor med beaktande av klienternas säkerhet, funktionsförmåga och önskemål samt verksamhetsutrymmen, verktyg, material, hållbar utveckling och ekonomin • observerar tillsammans med klienten hans välbefinnande och hälsotillstånd och beaktar dem i sin verksamhet • utför primärvården av klienten på ett säkert sätt med beaktande av självbestämmanderätten • handleder och assisterar klienten i hans dagliga aktiviteter samt observerar och beaktar personens behov av handledning och assistans samt självbestämmanderätten • handleder och assisterar klienten i hans dagliga aktiviteter, så att begränsande åtgärder inte skulle behövas och med beaktande av föränderliga situationer • uppmuntrar klienten till att klara av sina dagliga aktiviteter på egen hand och så självständigt som möjligt • använder på ett rätt mångsidigt sätt funktionella och delaktiga metoder i träningen av färdigheter som behövs i klientens dagliga aktiviteter och i främjandet av social interaktion • hjälper klienten att märka att hen fortfarande klarar sig självständigt eller har gjort framsteg i sina dagliga aktiviteter • utvärderar hur handledningen och assistansen lyckas i de dagliga aktiviteterna
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • planerar sitt arbete att handleda och assistera i dagliga sysslor och beaktar mångsidigt klienternas säkerhet, funktionsförmåga och önskemål samt verksamhetsutrymmen, verktyg, material, hållbar utveckling och ekonomin • observerar tillsammans med klienten hans välbefinnande och hälsotillstånd och beaktar dem i sin verksamhet • utför primärvården av klienten på ett säkert och kundorienterat sätt utgående från personens behov och beaktar självbestämmanderätten aktivt

- handleder och assisterar klienten aktivt i hans dagliga aktiviteter samt observerar och beaktar på ett mångsidigt sätt personens behov av handledning och assistans samt självbestämmanderätten
- handleder och assisterar klienten aktivt i hans dagliga aktiviteter, så att begränsande åtgärder inte skulle behövas och beaktar på ett mångsidigt sätt föränderliga situationer
- uppmuntrar och motiverar aktivt klienten till att klara av sina dagliga aktiviteter på egen hand och så självständigt som möjligt
- använder på ett mångsidigt sätt funktionella och delaktiga metoder i träningen av färdigheter som behövs i klientens dagliga aktiviteter och i främjandet av social interaktion
- hjälper aktivt klienten att märka att hen fortfarande klarar sig självständigt eller har gjort framsteg i sina dagliga aktiviteter
- utvärderar på ett mångsidigt sätt hur handledningen och assistansen lyckas i de dagliga aktiviteterna.

Den studerande främjar att en vuxen klient inom området för kommunikation och teckenspråk klarar sig självständigt samt personens välbefinnande och delaktighet

genom att använda funktionella metoder, konst- och kulturbaserade metoder samt omgivningen och dess service.

Handledning i verksamhet som främjar att klara sig självständigt samt välbefinnande och delaktighet.	
Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> frågar efter klientens önskemål om meningsfull sysselsättning tar reda på olika alternativ att förverkliga klientens önskemål förklarar för klienten om tjänster inom motion, kultur, natur och övriga tjänster samt andra möjligheter att delta frågar klienten vilket alternativ hen vill genomföra planerar genomförandet av en aktivitet som främjar att klienten klarar sig själv, klientens välbefinnande och delaktighet med beaktande av klientens funktionsförmåga antingen tillsammans med klienten eller själv och ber vid behov arbetsgruppen om stöd ber klienterna delta i aktiviteten avgör tillsammans med klienten om aktiviteten är meningsfull ur någon synvinkel
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> tar reda på klientens önskemål, behov och mål i fråga om meningsfull sysselsättning och diskuterar dem med klienten tar reda på olika alternativ att förverkliga klientens önskemål antingen tillsammans med klienten eller själv med beaktande av hans eller hennes funktionsförmåga förklarar för klienten om tjänster inom motion, kultur, natur och övriga tjänster samt andra möjligheter att delta diskuterar olika alternativ med klienten och stöder hen i att fatta beslut planerar genomförandet av en aktivitet som främjar att klienten klarar sig själv, klientens välbefinnande och delaktighet med beaktande av klienternas säkerhet, funktionsförmåga och önskemål samt verksamhetens utrymmen, verktyg, material, hållbar utveckling och ekonomin antingen tillsammans med klienten eller själv uppmuntrar och handleder klienten i att delta i olika aktiviteter avgör tillsammans med klienten om aktiviteten är meningsfull
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> tar aktivt reda på klientens önskemål, behov och mål i fråga om meningsfull sysselsättning och diskuterar dem med klienten tar aktivt reda på olika alternativ att förverkliga klientens önskemål antingen tillsammans med klienten eller själv med beaktande av klientens funktionsförmåga förklarar aktivt och inspirerande för klienten om tjänster inom motion, kultur, natur och övriga tjänster samt andra möjligheter att delta diskuterar olika alternativ med klienten, hjälper hen att överväga olika alternativ och stöder klienten i att fatta beslut planerar verksamheten kreativt och beaktar mångsidigt klienternas tankar, önskemål, säkerhet och funktionsförmåga samt verksamhetsutrymmen, verktyg, material, hållbar utveckling och ekonomin motiverar, uppmuntrar och handleder aktivt klienten i att delta i olika aktiviteter avgör tillsammans med klienten på ett mångsidigt sätt om aktiviteten är meningsfull.

Användning av metoder, verktyg och material	
Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • använder någon funktionell metod, verktyg och material för att främja klientens välbefinnande och sociala interaktion med beaktande av klientens önskemål och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder någon konst- och kulturbaserad metod med tillhörande verktyg och material för att främja klientens välbefinnande med beaktande av klientens önskemål och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder idrottshandledning med tillhörande redskap och material för att främja klientens välbefinnande och sociala interaktion med beaktande av klientens önskemål och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder sig av de möjligheter naturen och miljön erbjuder och olika tjänster i verksamheten med beaktande av klientens önskemål och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • använder de möjligheter som erbjuds inom informations- och kommunikationsteknik och teknologi i handledningssituationerna och ber vid behov arbetsgruppen om stöd • stöder klientens delaktighet i rekreations-, hobby- och fritidsverksamhet
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • använder någon funktionell metod med tillhörande verktyg och material för att främja klientens välbefinnande och sociala interaktion med beaktande av klientens önskemål • använder konst- och kulturbaserade metoder med tillhörande verktyg och material för att främja klientens välbefinnande med beaktande av klientens önskemål • använder idrottshandledning med tillhörande redskap och material för att främja klientens välbefinnande och sociala interaktion med beaktande av klientens önskemål • använder sig av de möjligheter naturen och miljön erbjuder och olika tjänster i handledningsverksamheten med beaktande av klientens önskemål • använder de möjligheter som erbjuds inom informations- och kommunikationsteknik och teknologi i handledningssituationerna • främjar klientens delaktighet i rekreations-, hobby- och fritidsverksamhet
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • använder säkert och kreativt funktionella metoder, verktyg och material för att främja klientens välbefinnande och sociala interaktion med beaktande av klientens önskemål • använder säkert och kreativt konst- och kulturbaserade metoder, med tillhörande verktyg och material för att främja klientens välbefinnande med beaktande av klientens önskemål • använder säkert och kreativt idrottshandledning med tillhörande, redskap och material för att främja klientens välbefinnande och sociala interaktion med beaktande av klientens önskemål • använder sig kreativt av de möjligheter naturen och miljön erbjuder och olika tjänster i verksamheten med beaktande av klientens önskemål

- använder säkert och smidigt de möjligheter som erbjuds inom informations- och kommunikationsteknik och teknologi i verksamheten
- stöder aktivt klientens delaktighet i rekreations-, hobby- och fritidsverksamhet.

Den studerande ser till klientens säkerhet och agerar i situationer av begränsning, mobbning och kriser samt i andra utmanande situationer i enlighet med bestämmelserna och arbetsplatsens anvisningar.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • ser till klientens säkerhet i dagliga situationer • känner till läkemedelsbehandlingsplanen för verksamhetsmiljön och arbetar enligt den • handlar med kännedom om när, hur och vilka begränsningsåtgärder som får användas i arbets- och verksamhetsmiljön • arbetar med kännedom om hur man informerar klienten och de anhöriga om begränsningsåtgärder och handlar enligt givna föreskrifter och anvisningar om åtgärderna • handlar med kännedom om verksamhetsmiljöns säkerhetsrutiner • arbetar med kännedom om sina rättigheter och skyldigheter i fall av mobbning och krissituationer och andra utmanande situationer • tar upp ett hot som hen upptäcker • tar upp en situation som hen upptäcker och som äventyrar säkerheten och välbefinnandet • ingriper vid olämpligt beteende
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • ser till klientens säkerhet i dagliga situationer • känner till läkemedelsbehandlingsplanen för verksamhetsmiljön och arbetar enligt den • handlar med kännedom om när, hur och vilka begränsningsåtgärder som får användas i arbets- och verksamhetsmiljön • arbetar med kännedom om hur man informerar klienten och de anhöriga om begränsningsåtgärder och handlar enligt givna föreskrifter och anvisningar om åtgärderna • handlar med kännedom om verksamhetsmiljöns säkerhetsrutiner • arbetar med kännedom om sina rättigheter och skyldigheter i fall av mobbning, krissituationer och andra utmanande situationer • försöker förebygga utmanande situationer på det sätt man avtalat om i en mångprofessionell grupp • tar upp ett hot som hen upptäcker • tar upp en situation som hen upptäcker och som äventyrar säkerheten och välbefinnandet • ingriper aktivt vid olämpligt beteende
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • ser till klientens säkerhet i föränderliga situationer • känner till läkemedelsbehandlingsplanen för verksamhetsmiljön och arbetar enligt den • handlar med kännedom om när, hur och vilka begränsningsåtgärder som får användas i arbets- och verksamhetsmiljön • arbetar med kännedom om hur man informerar klienten och de anhöriga om begränsningsåtgärder och handlar enligt givna föreskrifter och anvisningar om åtgärderna • handlar med kännedom om verksamhetsmiljöns säkerhetsrutiner

	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med kännedom om de egna rättigheterna och skyldigheterna i mobbning och i krissituationer och andra utmanande situationer • försöker aktivt förebygga utmanande situationer i en mångprofessionell grupp på ett överenskommet sätt • tar upp ett hot som hen upptäcker • tar upp en situation som hen upptäcker och som äventyrar säkerheten och välbefinnandet • ingriper aktivt och konsekvent vid olämpligt beteende.
--	--

Den studerande arbetar med beaktande av arbetarskyddet och välbefinnandet i arbetet

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar anvisningarna om arbetarskydd • ser till den egna säkerheten om en klient betar sig på ett på förhand oförutsägbart sätt • ändrar på uppmaning sitt sätt att arbeta i en mer ergonomisk riktning • ser till sin personliga hygien och hindrar för egen del smittsamma sjukdomar från att spridas • ser till den egna funktions- och arbetsförmågan • upprätthåller för egen del ett gott arbetsklimat
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar anvisningarna om arbetarskydd och tillämpar kunskapen i föränderliga situationer • ser till den egna säkerheten om en klient betar sig på ett på förhand oförutsägbart sätt • beaktar i allmänhet ergonomin i sitt arbete • ser till sin personliga hygien och hindrar smittsamma sjukdomar från att spridas • ser aktivt till den egna funktions- och arbetsförmågan • upprätthåller och främjar för egen del ett gott arbetsklimat
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar anvisningarna om arbetarskydd, tillämpar kunskapen i föränderliga situationer och främjar säkerheten • sörjer för den egna säkerheten om en klient betar sig på ett på förhand oförutsägbart sätt, är beredd på eventuella oförutsedda och hotfulla situationer i arbetet med klienter, känner till farorna och riskerna som gäller arbetsplatsens säkerhet samt informerar om dem • arbetar på ett ergonomiskt sätt • ser till sin personliga hygien och hindrar aktivt smittsamma sjukdomar från att spridas • ser på ett mångsidigt och aktivt sätt till den egna funktions- och arbetsförmågan • upprätthåller och främjar ett gott arbetsklimat.

Den studerande utvärderar och utvecklar sitt kunnande.

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar sin kompetens, identifierar sina styrkor och utvecklingsområden• utnyttjar i vissa situationer sina styrkor i sin verksamhet• upprätthåller de kunskaper och färdigheter som yrket kräver• sätter något mål för att utveckla sin yrkesskicklighet• tar emot respons• ändrar i någon mån på sitt handlande utifrån respons
Nöjaktiga 2	
Goda 3	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar och utvecklar sitt arbete, utvärderar sin kompetens realistiskt och rätt mångsidigt, identifierar sina styrkor och utvecklingsområden• utnyttjar sina styrkor i sin verksamhet• upprätthåller de kunskaper och färdigheter som yrket kräver• planerar utvecklingen av sin yrkesskicklighet rätt mångsidigt• tar emot respons med viljan att utveckla sig• utvecklar sitt handlande utifrån respons
Goda 4	
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none">• utvärderar och utvecklar sitt arbete aktivt, utvärderar sin kompetens, sina styrkor och utvecklingsområden realistiskt och mångsidigt• utnyttjar sina styrkor kreativt i sin verksamhet• upprätthåller aktivt de kunskaper och färdigheter som yrket kräver• planerar utvecklingen av sin yrkesskicklighet mångsidigt• ber om och tar emot respons med viljan att utveckla sig• ändrar aktivt på sitt handlande utifrån respons• ger motiverade utvecklingsförslag i arbetsgemenskapen.

Sätt att visa yrkeskunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov genom att arbeta inom boendetjänster, arbetsverksamhet, dagverksamhet, rehabiliterande verksamhet, rekreativ verksamhet, personlig assistans, tjänster som produceras av organisationer, i klubb-, läger-, kursverksamhet eller i en miljö med någon annan motsvarande verksamhet speciellt med uppgifter som består av handledning av en vuxen som behöver stöd i kommunikationen för att klara sig självständigt. Till de delar som den yrkesskicklighet som krävs i examensdelen inte kan bedömas genom ett yrkesprov kompletteras visandet av yrkesskickligheten individuellt på andra sätt.

2.27. Kunnande i kommunikation och interaktion (12 kp i svenskspråkig utbildning), 11 kp (106727)

I svenskspråkig utbildning har kunnande i kommunikation och interaktion en omfattning på 12 kompetenspoäng.

Delområdet kommunikation och interaktion på modersmålet ska avläggas och undervisas, så att modersmålet är svenska, finska eller samiska enligt utbildningsanordnarens undervisnings- och examensspråk. Delområdet kommunikation och interaktion på modersmålet kan enligt den studerandes beslut avläggas och undervisas även i form av svenska eller finska som den studerandes andraspråk, romani, teckenspråk eller något annat språk som är den studerandes modersmål om utbildningsanordnaren erbjuder denna möjlighet.

Kommunikation och interaktion på modersmålet, svenska

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- behärskar skriftspråkets normer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, samiska

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på samiska

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och gruppsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de texter och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på samiska

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter med anknytning till den egna branschen och arbetslivet
- känner till praxis inom skriftspråket
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter på samiska

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, romani

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på romani

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på romani

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- behärskar skriftspråkets normer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter på romani

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, teckenspråk

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att i olika kommunikationssituationer använda teckenspråk

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och gruppsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda teckenspråkiga texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån presentationer och vad hen sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika teckenspråkiga texter

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- producerar texter enligt strukturen i teckenspråket
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Kännedom om det svenska teckenspråket samt former och betydelse av litteratur på teckenspråket

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika genrer av litteratur på teckenspråket
- ser på och analyserar texter på teckenspråk.

Att tolka och producera olika tecknade texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar teckenspråkiga texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på tecknade texter
- redigerar sina teckenspråkiga texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, svenska för teckenspråkiga

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på svenska genom att vid behov använda tolk

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört eller fått tolkat, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på svenska genom att vid behov använda tolk

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- använder huvudsakligen språkets grundstrukturer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer genom att vid behov använda tolk samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på modersmålet, studerandes eget modersmål

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer på sitt eget modersmål

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och gruppsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter på sitt eget modersmål

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- behärskar skriftspråkets normer
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser och analyserar skönlitteratur.

Att tolka och producera olika texter på sitt eget modersmål

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter
- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kunnande och interaktion på modersmålet, svenska som andraspråk

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Att fungera i olika kommunikationssituationer

Den studerande

- kommunicerar i enlighet med situationen och målgruppen
- ställer upp mål för sin kommunikation
- motiverar sina åsikter och påståenden
- fungerar i samarbets- och grupsituationer
- presenterar fenomen eller företeelser från den egna branschen med hjälp av branschens begrepp
- förstår betydelsen av språk och kommunikation i arbetslivet och samhället
- utvecklar målmedvetet sina kunskaper i svenska.

Att använda texter från olika källor och att bedöma om texten är tillförlitlig

Den studerande

- känner till de textgenrer och medier som används inom den egna branschen och i arbetslivet
- tolkar olika texters mål och det viktigaste innehållet
- använder informationskällor och bedömer om de är tillförlitliga
- gör anteckningar och sammanfattar det centrala utifrån vad hen hört, läst och sett
- följer upphovsrätten och hänvisar sina källor.

Att producera olika texter

Den studerande

- kommunicerar målmedvetet genom att uttrycka sina känslor, tankar och åsikter
- producerar texter enligt den egna branschens och arbetslivets normer för texter
- använder huvudsakligen språkets grundläggande strukturer
- använder skriftspråkets normer på ett ändamålsenligt sätt
- använder ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik samt multilitteracitet i sin kommunikation.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att känna till former och betydelser av språk och litteratur

Den studerande

- är medveten om och beaktar betydelsen av språklig, kulturell och identitetsmässig mångfald
- bekantar sig med olika litteraturgenrer
- läser svensk litteratur.

Att tolka och producera olika texter

Den studerande

- bekantar sig med olika textgenrer och analyserar deras uttryckssätt
- producerar och tolkar texter ensam och tillsammans med andra
- ger och tar emot konstruktiv respons på texter hen producerat
- bearbetar sina texter utifrån responsen.

Att utveckla förmågan att uppträda och arbeta i grupp

Den studerande

- ger både spontana och förberedda presentationer samt åskådliggör sin presentation
- främjar gruppens arbete och värdesätter andras synpunkter

- följer arbetslivets rutiner för möten och förhandlingar.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på det andra inhemska språket, finska

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att använda det finska språket i muntliga och skriftliga kommunikationssituationer

Den studerande

- använder sina färdigheter i finska muntligt och skriftligt i olika slags kommunikationssituationer
- uttrycker sig ändamålsenligt med beaktande av situation och i växelverkan med andra
- analyserar, tolkar och producerar texter och instruktioner
- fördjupar sin uppfattning om de egna färdigheterna i finska och utvecklar sina strategier för språkstudier.

Att söka och använda information från olika finskspråkiga källor

Den studerande

- söker information från olika källor på finska
- granskar kritiskt och använder olika typer av informationskällor på ett mångsidigt sätt i sin kommunikation.

Att förstå betydelsen av att kunna finska i situationer och sammanhang som anknyter till arbetslivet

Den studerande

- förstår betydelsen av det finska språket i vardagen och inom arbetslivet
- utvecklar sina färdigheter i finska i olika slags kommunikationssituationer med anknytning till arbetsliv.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att diskutera och argumentera målinriktat och ändamålsenligt

Den studerande

- tar aktivt del av diskussioner
- uttrycker, formulerar och motiverar sina åsikter i växelverkan med andra
- värdesätter och tar andras åsikter i beaktande i diskussion.

Att tolka och producera texter som anknyter till arbetsliv

Den studerande

- uttrycker och tolkar texter som anknyter till det egna yrkesområdet
- producerar ändamålsenliga texter som behandlar den egna inriktningen och yrkesområdet.

Att utveckla strategier för språkstudier

Den studerande

- utvecklar sina färdigheter för språkstudier och lär sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för studierna och för att utveckla sina kunskaper.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Kommunikation och interaktion på ett främmande språk

Obligatoriska mål för kunnandet, 3 kp

Att använda ett främmande språk i olika kommunikationssituationer

Den studerande

- klarar av muntliga kommunikationssituationer
- producerar texter som behövs i kommunikationen
- diskuterar om sina arbetsuppgifter
- producerar texter som gäller branschen
- tolkar texter som gäller branschen
- utvärderar och utvecklar sin språkkunskap.

Att skaffa information från olika källor på främmande språk

Den studerande

- letar från olika källor efter information på ett främmande språk som behövs för verksamheten
- utvärderar och väljer information utifrån ändamålsenlighet, tillförlitlighet och aktualitet.

Att fungera i en miljö med språklig och kulturell mångfald

Den studerande

- känner till hur språket och kulturen hen studerar påverkar kommunikationssituationer
- kommunicerar i en flerspråkig och mångkulturell miljö
- bemöter människor jämlikt och med högaktning.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Kommunikation på ett främmande språk i arbetslivssituationer

Den studerande

- klarar av många olika kommunikationssituationer som gäller arbetet
- uttrycker sig på det sätt som situationen kräver.

Att fungera som en aktiv medborgare i olika samband på främmande språk

Den studerande

- fungerar som en aktiv medborgare genom att använda det främmande språket
- kommunicerar på ett främmande språk i arbetet och i vardagen och förstår sina rättigheter och skyldigheter
- beaktar i sin verksamhet de centrala dragen i olika kulturer.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Verksamhet i den digitala miljön

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Val och användning av utrustning för informations- och kommunikationsteknik

Den studerande

- väljer utrustning och applikationer som är lämpliga för användningsändamålet
- använder ändamålsenliga digitala apparater.

Användning av digitala tjänster och applikationer

Den studerande

- söker, hanterar och delar information i olika former
- bedömer om det digitala innehållet är säkert
- använder de vanligaste applikationerna för textbehandling, kalkylprogram och presentationsgrafik
- använder ändamålsenliga digitala tjänster och applikationer i sina arbetsuppgifter.

Att arbeta ansvarsfullt och säkert

Den studerande

- iakttar anvisningar om dataskydd och datasäkerhet
- skyddar sina personliga uppgifter och sin integritet
- känner igen de vanligaste cyber- och datasäkerhetshoten
- använder meddelandetjänster och sociala medier på ett ansvarsfullt sätt
- använder och delar digitalt innehåll och beaktar upphovsrätten
- känner till hur användning av digitala apparater och applikationer påverkar hälsan och välbefinnandet.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att använda digitala miljöer och applikationer

Den studerande

- identifierar de sociala nätverk som är centrala för arbetet
- använder plattformar och tjänster för att arbeta gemensamt
- bygger upp en professionell identitet på nätet.

Att producera och dela digitala innehåll

Den studerande

- producerar och delar digitalt innehåll på ett ansvarsfullt sätt i yrkesrelaterade nätverk
- använder eller bearbetar innehåll och beaktar användar- och upphovsrättigheter.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Konst och kreativt uttryck

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Förstår kulturens och konstens betydelse för välbefinnandet

Den studerande

- använder olika former av kultur och konst i sitt arbete
- känner igen exempel på lokal och nationell kultur och konst
- förstår hur konst och kultur påverkar välbefinnandet.

Uttrycker sig själv genom konst och kreativt uttryck

Den studerande

- utvecklar sitt eget kreativa uttryck
- uttrycker sig själv genom konst och kreativt uttryck självständigt eller tillsammans med andra.

Uttrycker sig kreativt genom att skriva

Den studerande

- provar på olika metoder för kreativt skrivande
- använder olika fiktiva texter i sitt skrivande
- använder skönlitteratur som stöd för sitt arbete.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Observerar och samlar information om kulturmiljön och fenomen i den

Den studerande

- observerar sin kulturmiljö
- samlar information om fenomen i sin kulturmiljö ur ett fritt valt perspektiv.

Planerar och provar att genomföra ett verk, en produkt eller en tjänst genom kreativt uttryck

Den studerande

- planerar ett verk, en produkt eller en tjänst genom metoder för kreativt uttryck
- provar att genomföra ett verk, en produkt eller en tjänst genom kreativt uttryck.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

2.28. Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp (106728)

Matematik och tillämpad matematik

Obligatoriska mål för kunnandet, 4 kp

Grundläggande matematik i arbetslivet och vardagen

Den studerande

- utför grundläggande räkneoperatiner med heltal, decimaltal och bråktal
- räknar procenträkning
- utför beräkningar i ekonomisk matematik (inkomster, utgifter, placeringar, lån och skatter)
- omvandlar måttenheter
- löser förstgradsekvationer
- utför de vanligaste area- och volymeräkningarna
- räknar med skala
- använder geometrin i en rätvinklig triangel för att lösa praktiska problem.

Att använda logisk slutledningsförmåga, matematiska metoder och hjälpmedel för att lösa matematiska problem

Den studerande

- beskriver enkla problem genom förstgradsekvationer och ofullständiga andragsradsekvationer, löser dem och tolkar resultaten
- använder räknare, kalkylprogram och andra hjälpmedel för att lösa problem
- söker från tabeller och grafer information som behövs för att lösa problem
- hanterar och konkretiserar statistiskt material
- fastställer och tolkar nyckeltal (medelvärde, typvärde och median) i statistiskt material
- observerar samband mellan storheter samt proportionaliteter.

Att bedöma resultatens korrekthet och storleksordning samt den använda lösningsmetoden

Den studerande

- kontrollerar att beräkningarna är riktiga
- kontrollerar att resultatets enhet och siffernoggrannhet är logiska
- bedömer om lösningsmetoden som användes är ändamålsenlig.

Att utvärdera matematiskt kunnande och identifiera dess betydelse

Den studerande

- identifierar sina egna styrkor samt utvecklingsområden i sitt matematiska kunnande
- förstår matematikens betydelse som arbetsredskap i arbets- och vardagslivet.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att lösa matematiska problem genom slutledningar, ekvationer och grafer

Den studerande

- använder andragsradsekvationer, ekvationspar, tabeller och grafer för att lösa matematiska problem
- känner igen en exponentiell modell och löser enkla exponentialekvationer
- använder trigonometri med rät- och snedvinkliga trianglar för att lösa matematiska problem.

Att inhämta, gruppera och tolka matematisk information

Den studerande

- använder statistik, tabeller och grafiska framställningar för att identifiera och jämföra matematisk information
- känner till begreppet normalfördelning och hur ett normalfördelat material framställs grafiskt
- samlar in, grupperar och analyserar tabeller och grafisk information från olika källor.

Att producera information utifrån statistiskt material samt beräkning av sannolikheter

Den studerande

- tar fram och tolkar lägesmått och standardavvikelse samt väntevärden för en diskret fördelning utifrån statistiskt material
- förstår betydelsen av sannolikhetsberäkningar och beräknar klassiska sannolikheter.

Att bedöma lösningarnas riktighet och resultatens storleksordning

Den studerande

- kontrollerar att matematiska lösningar är riktiga
- bedömer storleksordningen av matematiska resultat.

Att tillämpa ekonomisk matematik

Den studerande

- gör kostnads- och lönsamhetsjämförelser
- drar slutsatser utifrån kostnads- och lönsamhetsjämförelserna.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Fysikaliska och kemiska fenomen och tillämpning av dem

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att identifiera beroendeförhållanden mellan fysikaliska begrepp och storheter samt utföra räkneoperationer

Den studerande

- beskriver och förklarar vanliga fysikaliska fenomen (rörelse, kraft, energi, värme och elektricitet) med hjälp av centrala begrepp
- kopplar samman vanliga egenskaper och storheter som anknyter till fysikaliska fenomen
- löser enkla räkneuppgifter som anknyter till likformig rörelse och energi.

Att identifiera beroendeförhållanden mellan kemiska begrepp och storheter samt utföra räkneoperationer

Den studerande

- beskriver och förklarar vanliga kemiska fenomen (grundämnen och föreningar, blandningar, kemiska reaktioner och bindningar, oxidation och reduktion samt syror och baser) med kemiska begrepp
- kopplar samman vanliga egenskaper och storheter som anknyter till kemiska fenomen
- löser enkla räkneuppgifter som gäller substansmängd och koncentration.

Tillämpning av och kunnande inom kemi och fysik i arbetslivet och i vardagen

Den studerande

- förstår varför fysik och kemi behövs i vardags- och arbetslivet
- förstår vilka fysikaliska lagbundenheter och säkerhetsperspektiv som bör beaktas i vardags- och arbetslivet
- beaktar egenskaperna hos de kemiska ämnen som används i vardags- och arbetslivet samt eventuella miljörisker
- identifierar miljökonsekvenserna av fenomen och ämnen
- använder säkerhetsdatablad för kemikalier
- hanterar kemiska ämnen utan att orsaka fara för sig själv, andra eller miljön
- identifierar sina egna styrkor och utvecklingsområden i fråga om kunnandet i fysik och kemi.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att utföra experimentella mätningar och observationer av fysikaliska och kemiska fenomen

Den studerande

- utför experimentella mätningar och observerar fenomen inom mekanik och energi samt lagbundenheter med hjälp av lämpliga metoder och redskap
- utför experimentella mätningar och observerar kemiska fenomen och lagbundenheter som berör syror och baser, oxidation och reduktion samt organisk kemi med hjälp av lämpliga metoder och redskap.

Hantering av experimentella mätresultat och analys av observationer

Den studerande

- presenterar centrala mätresultat med tabeller och grafiska framställningar
- behandlar mätresultat med matematiska metoder och skapar modeller för observerade fenomen
- definierar eventuella felkällor i mätresultat och anger resultaten med lämplig noggrannhet
- bedömer tillförlitligheten hos mätresultat
- drar slutsatser utifrån mätresultat.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

2.29. Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp (106729)

Att verka i samhället och som medborgare

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att verka i det finländska samhället

Den studerande

- känner till medborgarnas grundläggande rättigheter och skyldigheter
- följer principerna om jämställdhet och likabehandling
- fungerar som en aktiv medborgare och använder mångsidiga påverkningssätt.

Att använda samhällets tjänster och att vara konsument

Den studerande

- känner till och kan använda samhällets tjänster
- känner till sina rättigheter och skyldigheter som konsument
- är en ansvarsfull konsument
- inhämtar den information hen behöver i konsumentfrågor.

Att planera den egna ekonomin och bedöma ekonomiska risker

Den studerande

- utvärderar och identifierar faktorer som påverkar den egna ekonomiska situationen
- följer upp sina inkomster och utgifter
- planerar inköp
- jämför olika finansieringsalternativ
- ställer upp personliga ekonomiska mål
- förutser riskfaktorer som påverkar den egna ekonomin i olika livssituationer.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att delta och påverka i samhället

Den studerande

- söker information om möjligheter till samhällelig påverkan
- följer det samhälleliga beslutsfattandet
- deltar i samhällelig påverkan.

Att bedöma branschens betydelse i samhället

Den studerande

- följer den samhälleliga diskussionen inom branschen
- bedömer branschens betydelse i samhället och dess framtidsutsikter.

Samhällsekonomin grunder och centrala aktörer

Den studerande

- följer de ekonomiska nyheterna
- förstår hur utvecklingen av den samhälleliga och ekonomiska situationen påverkar i allmänhet och i fråga om arbetsplatser och sysselsättning inom den egna branschen
- förstår samhällsekonomin grunder, grundläggande begrepp och centrala aktörer.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Att verka i arbetslivet

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att analysera situationen på arbetsmarknaden och behov av kunnande inom branschen

Den studerande

- analyserar situationen på arbetsmarknaden inom branschen
- känner till de centrala principerna i arbetsmarknadssystemet
- känner till de centrala yrkesmässiga nätverken inom branschen
- känner till det kunnande som krävs i olika arbetsuppgifter inom branschen.

Att ingå ett arbetsavtal med en arbetsgivare

Den studerande

- sätter sig in i den egna branschens arbetsvillkor och den centrala arbetslagstiftningen
- granskar innehållet i arbetsavtalet, vid behov med hjälp av en sakkunnig.

Att vara en del av en arbetsgemenskap

Den studerande

- följer de angivna arbetstiderna och de överenskomna verksamhetssätten samt arbetar flexibelt i olika situationer
- följer i sitt arbete anvisningarna om utseende och klädsel
- använder i sitt arbete ändamålsenliga skyddskläder och följer arbetarskyddsanvisningarna
- arbetar som en del av mångfaldig och mångkulturell arbetsgemenskap.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att vara medlem i en arbetsgemenskap

Den studerande

- identifierar sin egen roll som medlem i arbetsgemenskapen
- arbetar i enlighet med arbetsplatsens verksamhetskultur
- följer och utvecklar de överenskomna verksamhetssätten.

Att fungera i olika interaktions- och grupsituationer i arbetslivet

Den studerande

- fungerar konstruktivt i olika interaktionssituationer i arbetslivet
- utvecklar sina interaktionsfärdigheter utifrån respons
- fungerar i grupsituationer enligt sin egen arbetsuppgift och arbetsplatsens verksamhetskultur
- använder ändamålsenlig psykologisk kunskap för att främja det egna och arbetsgemenskapens välbefinnande.

Att utreda arbetsuppgifterna inom branschen på den nationella och internationella arbetsmarknaden

Den studerande

- söker självständigt information om arbetsplatser inom den egna branschen på den nationella och den internationella arbetsmarknaden
- hittar arbetsplatser som är lämpliga för hen själv på den nationella och den internationella arbetsmarknaden.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Färdigheter i studie- och karriärplanering

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Att identifiera egna intressen, möjligheter och behov av stöd

Den studerande

- följer med sina framsteg i lärandet och i sitt förvärvande av kunnande samt identifierar eventuella behov av stöd
- identifierar sina intresseområden och möjligheter inom yrkesområdet
- tar reda på och identifierar sina styrkor, färdigheter och utvecklingsområden
- utvärderar sitt eget lärande och kunnande regelbundet.

Att göra val gällande den egna examen och karriären

Den studerande

- tar reda på alternativ som är lämpliga för hen själv och som stöder den egna karriärplanen genom att använda olika informationskällor och digitala handledningstjänster
- känner till uppbyggnaden av examen, de prestationer som krävs och de valmöjligheter som främjar placeringen i arbetslivet och den egna karriärplanen
- följer med hur avläggandet av examen framskrider
- använder ändamålsenliga lärmiljöer för förvärvandet av kunnande.

Att under avläggandet av examen inhämta information om olika möjligheter till vidareutbildning och om utbildningsutbud

Den studerande

- använder informationskällor, handledningstjänster och ansökningssystem för vidareutbildning och för att planera framtiden
- söker information om olika alternativ för vidareutbildning som är lämpliga för hen själv och utarbetar en karriärplan
- bekantar sig med inträdeskraven, ansökningsförfarandet och antagningskriterierna för vidareutbildning.

Förberedelser för att hitta ett arbete och presentera sitt kunnande under avläggandet av examen

Den studerande

- bekantar sig med de möjligheter och arbetsmiljöer som arbetslivet erbjuder samt kartlägger karriäralternativ som är lämpliga för hen själv
- synliggör sitt eget kunnande och sina styrkor då hen är arbetssökande och presenterar sitt kunnande på ett omfattande sätt
- söker arbetsplatser och använder olika ansökningssystem och ansökningsmetoder
- uppdaterar sin karriärplan med tanke på anställning.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Företagsamhet och företagarinriktad verksamhet

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Att arbeta i enlighet med företagets mål

Den studerande

- förstår betydelsen av företagsverksamhet i samhället
- arbetar kundorienterat och ekonomiskt
- förstår betydelsen av sitt eget arbetssätt i arbetsgemenskapen.

Att utvärdera en affärsidé och möjligheterna att genomföra den

Den studerande

- framför en affärsidé med beaktande av kundernas behov
- finner de centrala tjänster och informationskällor som stöder grundande av ett företag
- tar reda på vilka nätverk som behövs för att genomföra affärsidén
- bedömer de ekonomiska förutsättningarna för att genomföra en affärsidé
- bedömer sina färdigheter att verka som företagare
- utreder risker och möjligheter i affärsverksamheten.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Upprätthållande av arbetsförmågan och välbefinnandet

Obligatoriska mål för kunnandet, 2 kp

Att ta vara på sin hälsa och funktionsförmåga

Den studerande

- söker mångsidig information om hälsan i sin åldersklass och om möjligheterna att främja sin egen hälsa och funktionsförmåga
- utarbetar en mångsidig plan för främjande av sin egen hälsa och sitt eget välbefinnande som uppdateras enligt situationen, och som beaktar betydelsen av motion, näring, återhämtning, sömn, psykiskt välbefinnande, nikotinfrihet och drogfrihet, sexuell hälsa och mänskliga relationer för upprätthållandet av studie- och arbetsförmågan
- främjar aktivt sin hälsa och sitt välbefinnande, och utvärderar realistiskt även utifrån respons hur planen förverkligats och hur målen uppnåtts.

Att utvärdera verksamhetsmiljön samt säkerhet och sundhet i verksamheten

Den studerande

- följer de överenskomna anvisningarna för säkerhet och hälsofrämjande tillsammans med andra och bedömer eventuella behov av att utveckla sitt arbetssätt
- främjar sin arbetsförmåga och beaktar i sitt arbete belastningsfaktorerna i yrket på ett mångsidigt sätt
- tar reda på hur ergonomi inverkar på arbetsförmågan i olika arbetsmiljöer.

Att främja studie- och arbetsförmågan samt välbefinnandet genom motion

Den studerande

- söker mångsidig information om fördelarna med och kraven på motion för hälsan samt studie- och arbetsförmågan och beaktar informationen i sin plan för främjande av den fysiska funktionsförmågan och beaktar också de branschspecifika kraven på att upprätthålla sin studie- och arbetsförmåga
- utvecklar de fysiska egenskaper och ergonomiska färdigheter som krävs för studie- och arbetsförmågan
- rör på sig och gör sitt bästa i alla motionssituationer för att främja sin studie- och arbetsförmåga.

Att förebygga olyckor och att ge första hjälp

Den studerande

- är försiktig och förebygger olyckor
- ger första hjälpen och tillkallar ytterligare hjälp i rätt tid
- förhindrar genom sitt agerande uppkomsten av fler olyckor.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att upprätthålla och främja arbetsförmågan och välbefinnandet genom motion

Den studerande

- följer, utvärderar och upprätthåller sin fysiska funktionsförmåga samt deltar aktivt i motionssituationer genom att främja principerna för rent spel
- tillämpar mångsidigt de motoriska grundfärdigheter och färdigheter i motionsgrenar som behövs för att motionera
- utvärderar välgrundat sin kapacitet och kraven på arbetsförmåga i förhållande till sin funktionsförmåga

Att främja gemenskapen i läroanstalten och de studerandes välbefinnande och delaktighet

Den studerande

- deltar aktivt som medlem i en studerandegrupp samt planerar och deltar i motions- och andra aktiviteter samt evenemang som de studerande ordnar på ett sätt som främjar välbefinnandet och delaktigheten

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

Främjande av hållbar utveckling

Obligatoriska mål för kunnandet, 1 kp

Principerna för hållbar utveckling

Den studerande

- känner till de centrala målen för ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella aspekter av hållbar utveckling och hur dessa påverkar varandra
- förstår betydelsen av människans verksamhet på klimatförändringen
- förstår naturens mångfald och identifierar nödvändigheten av hållbar användning av naturresurser på nationell och global nivå
- identifierar i sitt eget liv och i arbetet riktlinjerna för hållbar utveckling.

Kolneutralitet och cirkulär ekonomi

Den studerande

- förstår principerna för kolneutralitet och cirkulär ekonomi
- identifierar energi- och materialeffektiviteten för en produkt eller tjänst.

Etiska aspekter i verksamheten

Den studerande

- identifierar etiska val som ingår i arbetet
- utvärderar egna och andras lösningar ur etisk synvinkel.

Valbara mål för kunnande, 3 kp

Att bedöma hållbar utveckling

Den studerande

- bekantar sig med arbetsplatsens eller branschens verksamhet med tanke på hållbar utveckling
- bedömer faktorer som påverkar hållbar utveckling på arbetsplatsen eller inom branschen
- ger förslag i fråga om utvecklingsbehov gällande hållbar utveckling.

Planering av verksamhetssätt för hållbar utveckling

Den studerande

- fastställer mål för främjande av hållbar utveckling och lösning av problem på arbetsplatsen eller inom branschen
- väljer metoder och verksamhetssätt som främjar hållbar utveckling
- schemalägger uppgifter och fastställer resurser
- planerar det samarbete som behövs.

Att fungera som en aktiv aktör inom hållbar utveckling

Den studerande

- genomför verksamhetssätt för hållbar utveckling på arbetsplatsen eller inom branschen
- visar exempel inom hållbar utveckling och uppmuntrar andra att arbeta för hållbar utveckling
- informerar om behov av förändring i verksamhetssätten.

Att bedöma framgångarna i verksamhet för hållbar utveckling

Den studerande

- bedömer hur verksamhetssätten eller produkterna har förändrats på arbetsplatsen eller inom branschen

- presenterar utvecklingsbehov för främjande av hållbar utveckling i framtiden.

Bedömning

Den studerande	
Nöjaktiga 1	<ul style="list-style-type: none"> • behöver tidvis stöd i rutinmässiga situationer • handlar korrekt i bekanta interaktionssituationer • känner till de grundläggande begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder grundläggande information på ett rutinmässigt sätt • utvärderar sin prestation
Nöjaktiga 2	<ul style="list-style-type: none"> • handlar huvudsakligen på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i bekanta interaktionssituationer • känner till de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder den grundläggande informationen på ett ändamålsenligt sätt • utvärderar sin prestation och identifierar sina styrkor och mål för utveckling
Goda 3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga situationer • handlar på ett samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser vanliga problemsituationer • behärskar de centrala begreppen och kunskaperna inom delområdet • använder information på ett mångsidigt sätt • utvärderar sin prestation och ger förslag till utveckling av sin verksamhet
Goda 4	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i vanliga interaktionssituationer • löser problemsituationer genom att använda mångsidiga metoder • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet samt känner till särdragen i delområdet • tillämpar information på ett mångsidigt och välgrundat sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt samt identifierar sina styrkor och utvecklingsområden
Berömliga 5	<ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett systematiskt och självständigt sätt i rutinmässiga och varierande situationer • handlar på ett konstruktivt och samarbetsvilligt sätt i varierande interaktionssituationer • löser problemsituationer genom mångsidiga sätt och ger utvecklingsförslag • behärskar begreppen och kunskaperna inom delområdet på ett brett och djupgående sätt • tillämpar information på ett mångsidigt, välgrundat och kritiskt sätt • utvärderar sin prestation på ett realistiskt sätt och presenterar motiverade lösningar för utvecklingen av sitt kunnande

3. Bedömning av kunnande

De yrkesinriktade examensdelarna bedöms på skalan 1–5 enligt kraven på yrkesskicklighet och bedömningskriterierna. Den studerandes kunnande bedöms per examensdel. Vitsordet för examensdelen fastställs enligt den nivå i bedömningsskalan som främst beskriver den studerandes kunnande som helhet.

I de yrkesinriktade examensdelar som inte har kriterier för vitsorden 2 och 4 :

Nöjaktig 2 = Nivån för den studerandes kunnande överskrider tydligt vitsordet 1, men når inte upp till vitsordet 3. God 4 = Nivån för den studerandes kunnande överskrider tydligt vitsordet 3, men når inte upp till vitsordet 5.

De gemensamma examensdelarna bedöms på skalan godkänd/underkänd. Delområdena av de gemensamma examensdelarna bedöms på skalan 1–5 enligt kraven på yrkesskicklighet och bedömningskriterierna. Vitsordet för delområdet av den gemensamma examensdelen fastställs enligt den nivå i bedömningsskalan som främst beskriver den studerandes kunnande som helhet.

4. Anpassning och avvikelser

I grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning får bedömningen av kunnande som gäller klientsäkerhet inte anpassas och avvikelser från kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet som gäller klientsäkerhet får inte göras.

5. **Kompetensområdet för småbarnspedagogik och familjeverksamhet**

Barnledare arbetar med uppgifter inom småbarnspedagogiken och har hand om barnets helhetsmässiga välbefinnande. De kan även arbeta med olika slag av familjer och med barn i skolåldern. Barnledare arbetar med pedagogisk verksamhet, vård och omsorg.

6. Kompetensområdet för handledning av ungdomar och gemenskaper

Ledare för ungdomar och gemenskaper planerar och leder verksamhet för människor i olika åldrar. Arbetet omfattar handledning, vägledning och stöd, där tyngdpunkten ligger på att öka delaktigheten, medborgarverksamheten och det mångkulturella arbetet. Vid sidan av hobby- och verksamhetsmöjligheter betonas utvecklingen av de ungas levnadsförhållanden samt tryggandet och utvidgandet av deras möjligheter att delta i samhället.

7. Kompetensområdet för handledning i kommunikation och teckenspråk

Handledare i kommunikation och teckenspråk arbetar med handledning, pedagogisk verksamhet och assisterande uppgifter bland teckenspråkiga, personer med hörsel- och synnedsättning, språkstörningar samt talnedsättning.

8. Bilaga 1. Värdegrund

Det kunnande som yrkesutbildningen ger utvecklar individerna, arbetslivet och samhället. Yrkesutbildningen ger individer och gemenskaper färdigheter att fatta beslut som grundar sig på etisk och kritisk reflektion, kunskap och förmåga att sätta sig in i andras position.

Yrkesutbildningen främjar jämlikhet och likabehandling samt välmående och demokrati. Respekt för de mänskliga rättigheterna, tolerans, olikhet och kulturell mångfald ses som en rikedom och de utgör en del av utbildningen. Öppenhet skapar trygghet och förtroende.

Yrkesutbildningen grundar sig på arbetslivets kompetensbehov och erbjuder olika sätt att utveckla kunnandet utgående från den studerandes behov och livssituation. Förändringar i verksamhetsmiljöerna innebär även förändringar i yrkena och den enskilda individens ansvar för utvecklingen av sitt kunnande ökar. Yrkesutbildningen svarar på ett flexibelt och effektivt sätt på förändringar i kompetensbehoven hos individerna, arbetslivet och samhället.

I yrkesutbildningen förstår man nödvändigheten av en hållbar livsstil och man bygger kompetensbasen på en ekonomi som främjar välmåendet både för miljön och medborgarna. Yrkesutbildningen ökar förståelsen för en hållbar användning av naturresurserna, begränsningen av klimatförändringen och anpassningen till den samt för bevarandet av naturens mångfald. Ett säkert arbete, en företagsande attityd och hantering av ekonomin utgör en del av yrkesskickligheten. Internationaliseringen och det globala ansvaret ökar.

Värdegrunden genomförs i verksamhetskulturen, förvärvandet och påvisandet av kunnandet samt i lärmiljöerna inom yrkesutbildningen.

9. Bilaga 2. Lov och behörigheter

Ett krav i examen är att den studerande avlägger de behörigheter och lov som författningar och arbetslivet för